

Amsterdam en haar Ommelanden; wat willen de bezoekers?

H.C. Hofsink
Ir. M.H. Borgstein

Projectcode 62433

Juli 2001

Rapport 4.01.05

LEI, Den Haag

Het LEI beweegt zich op een breed terrein van onderzoek dat in diverse domeinen kan worden opgedeeld. Dit rapport valt binnen het domein:

- Wettelijke en dienstverlenende taken
- Bedrijfsontwikkeling en concurrentiepositie
- Natuurlijke hulpbronnen en milieu
- Ruimte en Economie
- Ketens
- Beleid
- Gamma, instituties, mens en beleving
- Modellen en Data

Amsterdam en haar Ommelanden; wat willen de bezoekers?

Hofsink, H.C. en M.H. Borgstein

Den Haag, LEI, 2001

Rapport 4.01.05; ISBN 90-5242-669-4; Prijs, f 47,- (inclusief 6% BTW)

122 p., 1 fig., 14 tab.

In opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij (directie Noordwest) is onderzoek gedaan naar de vraag van Amsterdammers naar producten en diensten in het omringende agrarische cultuurlandschap. Zo blijkt er behoefte te zijn aan horeca, huisverkoop en (educatieve) activiteiten.

Bestellingen:

Telefoon: 070-3358330

Telefax: 070-3615624

E-mail: publicatie@lei.wag-ur.nl

Informatie:

Telefoon: 070-3358330

Telefax: 070-3615624

E-mail: informatie@lei.wag-ur.nl

© LEI, 2001

Vermenigvuldiging of overname van gegevens:

- toegestaan mits met duidelijke bronvermelding
- niet toegestaan

Op al onze onderzoeksopdrachten zijn de Algemene Voorwaarden van de Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO-NL) van toepassing. Deze zijn gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel Midden-Gelderland te Arnhem.

Inhoudsopgave

	Blz.
Woord vooraf	7
Samenvatting	9
1. Inleiding	13
1.1 Achtergrond	13
1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen	13
1.3 Aanpak	14
1.4 Opbouw van het rapport	14
2. Wat willen de geënquêteerde Amsterdammers?	15
2.1 Inleiding	15
2.2 Het landelijk gebied	15
2.3 Boeren in het landelijk gebied	21
2.4 Algemene vragen	23
2.5 Samenvatting	25
3. Kansen voor boeren	27
3.1 Inleiding	27
3.2 Bezoeken boerderij	27
3.3 Waarom een boerderij niet bezocht?	28
3.4 Activiteiten die boeren kunnen ondernemen	29
3.4.1 Openstellen gronden voor wandelaars	29
3.4.2 Verkoop eigengemaakt producten	29
3.4.3 Overige activiteiten op een boerderij	30
3.5 Voorzieningen op een boerderij	31
3.6 Samenvatting	32
4. Conclusies	34
Literatuur	37

Bijlagen

1	Enquête	39
2	Leeswijzer bij de tabellen	52
3	Beschrijving en kenmerken van het landelijk gebied	53
4	Gemis in het landelijk gebied	70
5	Activiteiten in het landelijk gebied	72
6	Frequentie, moment en gezelschap bij bezoek landelijk gebied	74
7	Vershil tussen landelijk gebied en recreatiegebied	75
8	Landelijke gebieden die zijn bezocht	87
9	Storend in het landelijk gebied	90
10	Raadplegen informatiebronnen voor bezoek aan landelijk gebied	93
11	Mening nieuwe voorzieningen in landelijk gebied	94
12	Bestedingen in het landelijk gebied	95
13	Aansprekende activiteiten in het landelijk gebied	96
14	Hoe boeren landelijk gebied aantrekkelijker kunnen maken	97
15	Bezoek aan boerderij en redenen van niet-bezoek	99
16	Aansprekende boerenactiviteiten	100
17	Mening over verdwijnen van boeren	101
18	Mogelijkheden financiële ondersteuning boeren	114
19	Kansen voor boeren om extra geld te verdienen	115
20	Persoonskenmerken	118
21	Hobby's	120
22	Kranten	121
23	Goede doelen	122

Woord vooraf

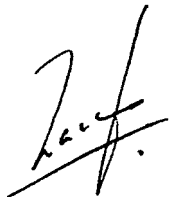
Het agrarische cultuurlandschap in Nederland staat onder druk. De overheid is niet gelukkig met deze ontwikkeling en probeert het gebied in te richten naar de wensen van de gebruikers. Het richting (potentiële) gebruikers van het landelijk gebied communiceren van wat er allemaal mogelijk is, kan de aanbieders stimuleren om klantgericht te denken en te handelen.

In dit onderzoek staat de vraag naar producten en diensten in het agrarisch cultuurlandschap rondom Amsterdam centraal. Deze vraaganalyse is uitgevoerd aan de hand van enquêtes onder en 2 workshops met inwoners van Amsterdam. Het onderzoeksteam bestond uit mw. H.C. Hofsink en ir. M.H. Borgstein (projectleider). Het team is ondersteund door dr. H. Hansman bij het opstellen van de enquêtes en de gehouden workshops. Verder hebben mw. E.A.J. Rodriguez-Zwambag en mw. C.M. de Zwijger-Brabander de invoering van de enquêtegegevens verzorgd.

Deze vraaganalyse biedt de verschillende actoren in de landelijke gebieden rondom Amsterdam enig houvast en richting bij het verder ontwikkelen van producten en diensten die tegemoetkomen aan de wensen van de gebruikers van deze gebieden.

De begeleidingscommissie, bestaande uit dhr. P. Kant (Provincie Noord-Holland), dhr. B. de Groot, dhr. A. van Bladeren, dhr. P. Mur (Expertisecentrum LNV), dhr. J. Gadet (gemeente Amsterdam), dhr. F. Kuiper (In Natura) en dhr. P. de Moel, wordt bedankt voor haar adviezen en ondersteuning.

De directeur,

Prof.dr.ir. L.C. Zachariasse

Samenvatting

Het huidige agrarische cultuurlandschap in Nederland, in de volksmond ook wel landelijk gebied of platteland genoemd, wordt geconfronteerd met een aantal ontwikkelingen zoals vervlakking, intensivering en schaalvergroting in de landbouw, en verstedelijking. Ook door bosaanleg, natuurontwikkeling en aanleg van recreatieve voorzieningen verdwijnt er landbouwgrond. Vanuit het beleid wordt de versterking van de kwaliteit van het agrarisch cultuurlandschap als wenselijk gezien. Om te kunnen concurreren met andere activiteiten moet het agrarisch cultuurlandschap voorzien in een bepaalde behoefte.

Door de directie Noordwest van het Ministerie van LNV is de volgende probleemstelling geformuleerd: wat is de maatschappelijke vraag naar producten en diensten uit het agrarisch cultuurlandschap in West-Nederland? Vervolgens is gekozen voor Amsterdam als pilot voor dit onderzoek. De probleemstelling is vertaald naar de volgende onderzoeksvragen:

- wat is de vraag bij de stedelingen in Amsterdam naar de producten en diensten voortkomend uit het agrarisch cultuurlandschap;
- zouden de stedelingen daarvoor willen betalen en hoe zou die betaling dan het beste geïnd kunnen worden;
- hoe kunnen de aanbieders van producten en diensten volgens de respondenten hierop inspelen?

Om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden, werden vijftienhonderd enquêtes uitgezet onder Amsterdammers in verschillende wijken. Voor het opstellen van de vragen werd gebruikgemaakt van al eerder uitgevoerd onderzoek en de resultaten van twee bijeenkomsten met een twintigtal Amsterdammers. Uiteindelijk is een kwart van de uitgedeelde enquêtes teruggestuurd naar het LEI. Gezien de respons, en de oververtegenwoordiging van hoger opgeleiden onder de geënquêteerden, kunnen de uitkomsten niet representatief genoemd worden voor de Amsterdammers in het algemeen. De uitkomsten kunnen wel gezien worden als een duidelijke indicatie van de vraag naar producten en diensten uit het landelijk gebied.

Wat wil de bezoeker?

De gemiddelde leeftijd van de respondenten is 43 jaar en 26% heeft een of meer kinderen. Opvallend is dat veel respondenten een hbo- of universitaire opleiding hebben en een groot deel (nog) fulltime werkt. Recreatief sporten en lezen zijn de belangrijkste hobby's en bronnen van informatie zijn naast landelijke kranten als de *Volkskrant* ook plaatselijke kranten als *Echo* en *Amsterdams Dagblad*. Wanneer men geld geeft aan goede doelen heeft dat veelal betrekking op natuur en dierbescherming.

Landelijk gebied wordt door de respondenten ervaren als een grote, open en groene ruimte waarin fysieke kenmerken van het gebied in combinatie met gebruikskennmerken een belevingsruimte doen ontstaan. Natuur, rust en ruimte zijn voor de respondenten be-

langrijke kenmerken van het landelijk gebied. Wanneer de respondenten iets missen heeft dat betrekking op die rust, ruimte en sfeer. Vervolgens wordt ook gesteld dat de recreatieve voorzieningen om te eten en te onspannen samen met een voldoende infrastructuur gewenst zijn. Wanneer de respondent naar het landelijk gebied gaat, zijn fietsen en wandelen de populairste activiteiten. Het landelijk gebied wordt overwegend in het weekend bezocht door de respondenten en gemiddeld genomen meerdere keren per maand.

Voor de respondenten verschilt een landelijk gebied van een recreatiegebied omdat het rustiger en stiller zou zijn. Verder zouden de functie en voorzieningen van een landelijk gebied meer op beleving gericht zijn. Echter, in de spreektaal worden recreatiegebieden en landelijke gebieden vaak door elkaar gebruikt. Wanneer er specifiek gevraagd wordt naar landelijk gebieden, komen Amsterdamse bos, Spaarnwoude en Waterland als de top 3 naar boven.

In het landelijk gebied zouden de recreatieve voorzieningen kunnen worden uitgebreid met bijvoorbeeld plekken om te zwemmen en vogelobservatiepunten. Ook het aantal wandelpaden zou kunnen toenemen volgens de respondenten. Horizonvervuiling en verkeersoverlast worden als belangrijkste storende elementen beschouwd. Informatie over het landelijk gebied komt van familie en vrienden maar ook uit huis-aan-huisbladen en landelijke kranten.

Bij een bezoek aan het landelijk gebied wordt door bijna alle respondenten geld uitgegeven aan horeca (maximaal 50 gulden per bezoek, afhankelijk van het aantal personen). Daarnaast wordt er ook geld uitgegeven, zij het in mindere mate, aan reiskosten, boerderijproducten en/of entrees.

De respondenten zouden het jammer vinden als boeren zouden verdwijnen omdat de belevingswaarde van het landelijk gebied wordt toegeschreven aan hun aanwezigheid. Aansprekende activiteiten van de boer zijn de verkoop van eigen producten aan huis of in een supermarkt, landschapsbeheer en het openstellen van gronden voor wandelaars. Dergelijke voorzieningen zouden niet gratis hoeven te zijn waardoor er een geldstroom ontstaat tussen aanbieder en gebruiker. Ongeveer de helft van de respondenten bezoekt of heeft wel eens een boerderij bezocht.

De boer zou een bezoek nog aantrekkelijker kunnen maken wanneer er activiteiten als bijvoorbeeld rondleidingen, huisverkoop van producten, overnachtingen en horeca samen met bepaalde voorzieningen zouden worden georganiseerd als kinderboerderij, toiletten, picknickplaatsen en iets met bloemen (plaatsen in bakken dan wel zaaien op bepaalde stukken land). De respondenten hebben ook een mening over de bedrijfsvoering waarbij stank, onverantwoord bezig zijn, dieren zonder uitloop en intensieve bio-industrieachtige activiteiten vermeden zouden moeten worden. Ten slotte zou het aanzicht van het landelijk gebied mooier worden wanneer er meer aandacht zou zijn voor variatie/afwisseling, cultuurhistorie en het vermijden (waar mogelijk) van landbouwplastic en silo's.

Kansen voor de boer

Belangrijke activiteiten voor een boer om extra inkomen te genereren volgens de respondenten zijn het openstellen van zijn gronden, de verkoop van eigengemaakte producten, open dagen en excursies. Respondenten die behoefte hebben aan het openstellen van gronden zijn meer dan gemiddeld geïnteresseerd in wandelen, gaan relatief vaker naar het

landelijk gebied en hebben meer dan gemiddeld interesse in een boerderijbezoek. Bij de verkoop van eigengemaakte producten op de boerderij gaat het om relatief jonge(re) mensen, die minder dan gemiddeld in de binnenstad wonen, met een positieve houding over het landelijk gebied. Wanneer het gaat om de verkoop van eigengemaakte producten in een supermarkt, zijn meer mensen uit de binnenstad geïnteresseerd, zij zijn ook relatief hoger opgeleid en hebben meer dan gemiddeld een baan van 32 uur of meer per week.

Respondenten die open dagen en organiseren van excursies belangrijk vinden, zouden boeren met name willen steunen door het kopen van producten op de boerderij.

Naast activiteiten kan de boer ook zorgdragen voor bepaalde voorzieningen. Hierbij wordt door de respondenten vaak gedacht aan het aanleggen van wandel- en fietsroutes en het mogelijk maken van doorgang over het bedrijf. Opvallend hierbij is dat de eerste groep respondenten veelal bereid is de boer te ondersteunen via het kopen van producten op de boerderij. Voor de tweede groep is dit minder vanzelfsprekend. Voor hen zijn er blijkbaar alternatieven als het kopen van de producten in een supermarkt of bijdrage via de waterschappen.

Conclusies

Het huidige beeld dat de respondenten van het landelijk gebied hebben hangt met name samen met de natuurlijke kenmerken (groen, water, bos en weilanden) en kenmerken als rust en ruimte. Men wil in het landelijk gebied graag kleine voorzieningen waarvan men gebruik kan maken als men wandelend of fietsend geniet van de rust en natuurlijke schoonheid. De stedeling ervaart het landelijk gebied als een stuk natuur waarin boeren hun werk kunnen doen. Het is een totaal andere wereld dan in de stad. Een recreatiegebied wordt juist meer gezien als verlengstuk van de stad waarin voorzieningen zijn aangebracht om mensen in een kunstmatig gecreëerde (natuurlijke) omgeving bezig te houden.

Bijna alle respondenten zouden het jammer vinden wanneer boeren uit het landelijk gebied verdwenen. De boeren worden door de respondenten meer taken toegeschreven dan ze over het algemeen daadwerkelijk hebben (zoals landschapsbeheerder en natuurbeheerder), maar daarmee wordt aangegeven hoe belangrijk men de boer acht voor het specifieke karakter van het landelijk gebied. De respondenten zien nog volop mogelijkheden om de stedeling te verleiden tot het doen van uitgaven in het landelijk gebied. Deze mogelijkheden, kansen voor de boer, kunnen worden samengevat in:

'Boeren kunnen in het landelijk gebied de recreërende stedeling verleiden tot een bezoek aan de boerderij om zo door middel van horeca, huisverkoop of (educatieve) activiteiten geld te verdienen.'

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

Het huidige agrarische cultuurlandschap in Nederland, in de volksmond ook wel landelijk gebied of platteland genoemd, wordt geconfronteerd met een aantal ontwikkelingen. Zo is er sprake van vervlakking van het landelijk gebied door de intensivering en schaalvergroting in de landbouw. Die trend wordt negatief ervaren wanneer er gesproken wordt over (dag)recreatie en de kwaliteit daarvan. Daarnaast is er ook sprake van verstedelijking. Door de bouw van woningen en bedrijfsgebouwen, de aanleg van wegen en andere infrastructuurele werken vindt een afname plaats van het landbouwareaal. Ook door bosaanleg, natuurontwikkeling en aanleg van recreatieve voorzieningen verdwijnt landbouwgrond. Omdat een goede kwaliteit van het landelijk gebied als leverancier van rust, ruimte, water, natuur enzovoorts voor de maatschappij van belang is, is de overheid niet gelukkig met deze ontwikkelingen en probeert extreme vormen te voorkomen. Het richting (potentiële) gebruikers van het landelijk gebied communiceren wat er allemaal mogelijk is in het landelijk gebied, dat overigens niet altijd gratis is, kan voor de aanbieders een stimulans zijn om klantgericht te denken en te produceren. Klantgericht produceren is een doel en (gedeeltelijke) betaling door de gebruiker is een middel om dit te bevorderen.

1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen

Vanuit het beleid wordt de versterking van de kwaliteit van het agrarisch cultuurlandschap als wenselijk gezien. In een verstedelijkte samenleving zijn open ruimte en een mooi landschap van groot belang voor de kwaliteit van de leefomgeving. Echter om beter te kunnen concurreren met andere activiteiten moet ook het agrarisch cultuurlandschap voldoen aan een bepaalde behoefte. Vervolgens dient onderzocht te worden of de markt kan bewerkstelligen dat in deze behoefte kan worden voorzien. De probleemstelling van dit onderzoek kan als volgt worden samengevat:

Wat is de maatschappelijke vraag naar producten en diensten uit het agrarisch cultuurlandschap in West-Nederland?

Voor dit onderzoek is het gebied afgebakend tot de omgeving van Amsterdam. Uit de probleemstelling zijn de volgende onderzoeksvragen afgeleid:

- wat is de vraag bij de stedelingen in Amsterdam naar de producten en diensten voortkomend uit het agrarisch cultuurlandschap;
- zouden de stedelingen daarvoor willen betalen en hoe zou die betaling dan het beste geïnd kunnen worden;
- hoe kunnen de aanbieders van producten en diensten hierop inspelen?

1.3 Aanpak

Om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden, is gekozen voor het uitzetten van vijftienhonderd enquêtes onder Amsterdammers in verschillende wijken. Vijftien in totaal, om zo een voldoende spreiding over de stad te verkrijgen. De enquêtes zijn uitgedeeld in winkelcentra of andere concentratiepunten in een wijk waar veel mensen samenkomen. Om de juiste vragen te kunnen stellen in de juiste bewoordingen, is gebruikgemaakt van reeds eerder uitgevoerd onderzoek (zie literatuurlijst) en de uitkomsten van twee bijeenkomsten met Amsterdammers. Met name de twee bijeenkomsten met een twintigtal Amsterdammers waren belangrijk omdat er zo een beeld kon ontstaan van hoe zij denken over het landelijk gebied en dan vooral de bewoordingen die men daarbij gebruikt. Uiteindelijk is 25% van de uitgedeelde enquêtes teruggestuurd naar het LEI. Gezien deze respons, en gezien de oververtegenwoordiging van hoger opgeleiden onder de geënquêteerden, kunnen de uitkomsten niet representatief genoemd worden voor de Amsterdammers in het algemeen. De uitkomsten moeten dan ook gezien worden als een indicatie van de vraag naar producten en diensten uit het landelijk gebied. In de tekst zal daarom gesproken worden over de respondenten in plaats van over de stedeling(en) of de Amsterdammer(s).

1.4 Opbouw van het rapport

In hoofdstuk 2 worden de resultaten van de enquête beschreven, meer gedetailleerde informatie over de enquête is opgenomen in de bijlagen. In hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op kansen voor boeren in het landelijk gebied. Ten slotte worden in hoofdstuk 4 de belangrijkste conclusies beschreven.

2. Wat willen de geënquêteerde Amsterdammers?

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de uitkomsten van de enquête (zie bijlage 1) beschreven. Per vraag of cluster van vragen is beschreven wat de belangrijkste uitkomsten zijn. Meer gedetailleerde informatie is te vinden in de frequentietabellen die zijn opgenomen in de bijlagen. Deze bijlagen corresponderen steeds met de verschillende kopjes in dit hoofdstuk. Op de open vragen van de enquête zijn veel verschillende antwoorden gegeven. Deze antwoorden zijn samengevoegd tot groepen. De scores na hergroepering zijn in dit hoofdstuk weergegeven. Wat precies geantwoord is op de vragen is te vinden in de bijlagen. Eerst wordt in dit hoofdstuk ingegaan op de uitkomsten die te maken hebben met het landelijk gebied en wordt ingegaan op de vragen die betrekking hebben op de rol en positie van boeren in het landelijk gebied. Vervolgens worden de persoonskenmerken van de respondenten en een aantal andere algemene vragen (hobby's, kranten en goede doelen) beschreven.

2.2 Het landelijk gebied

Beschrijving en kenmerken van het landelijk gebied (zie bijlage 3)

De respondenten¹ (n=384) hebben zelf een beschrijving kunnen geven van wat voor hen het landelijk gebied is. Deze volledige (en soms uitgebreide) beschrijvingen zijn tevens opgenomen in bijlage 3. Een van de respondenten beschreef het landelijk gebied als volgt: 'Een landelijk gebied zie ik als een landschap met boerderijen, sloten, dorpen, meren, vogels en natuur.' Vervolgens is geanalyseerd welke (soort) bewoordingen de respondenten hebben gebruikt bij het beschrijven van het landelijk gebied. De meest gebruikte woorden zijn water, groen, weilanden, bos en boerderij/landerij).

Tabel 2.1 Beschrijving landelijk gebied (n=384)

Categorie	%
Water	39
Groen	39
Weilanden	36
Bos	26
Boerderij/landerijk	20

Bron: bijlage 3.

¹ Na correctie van de uitkomsten voor leeftijd en geslacht bleek er een oververtegenwoordiging te zijn van hoger opgeleiden. Hierdoor zijn de uitkomsten *niet* representatief voor de Amsterdammers in het algemeen en moeten die meer gezien worden als een indicatie.

Uit de antwoorden die zijn gegeven blijkt veelal dat de respondenten het landelijk gebied ervaren als een grote, open en groene ruimte waarin men zelf kan ontspannen en tot rust komen. Enerzijds worden dus de fysieke kenmerken van het landelijk gebied beschreven, anderzijds de gebruikskkenmerken voor de betreffende respondent. Veelal was er sprake van een combinatie van beide elementen. Daarnaast werden ook veel waarde-uitspaken gedaan waaruit blijkt dat het landelijk gebied meer is dan een gebruikruimte. Het landelijk gebied is een mooi gebied, waar men tot rust kan komen, sfeer kan opsnuiven en kan genieten van alles wat men hoort en ruikt en ziet. Uit deze antwoorden blijkt dat het landelijk gebied vooral ervaren wordt als belevingsruimte.

Nadat de respondenten een beschrijving van het landelijk gebied hadden gegeven, werd hen vervolgens gevraagd drie kenmerken te noemen van het landelijk gebied. Deze kenmerken (n=379) zijn ondergebracht in verschillende categorieën. Als eerste kenmerk werd door de meeste respondenten rust genoemd, gevolgd door natuur (flora) en ruimte. Weinig genoemd werden cultuurhistorische kenmerken, sfeerkenmerken en recreatiemogelijkheden.

De categorieën natuur (flora), rust en ruimte scoren duidelijk het hoogst bij deze vraag. Wanneer gekeken wordt wat daaronder verstaan wordt en welke kenmerken dan hoog scoren, dan zijn dat de volgende.

Tabel 2.2 Kenmerken landelijk gebied (n=379)

Kenmerken	%
<i>Categorie rust</i>	
'rust'	28
'rustig'	5
<i>Categorie natuur</i>	
'natuur die zijn gang kan gaan, ongereptheid'	5
'groen'	15
'natuur (autovrij)'	7
'water'	3
<i>Categorie ruimte</i>	
'ruimte, wijdsheid'	12

Bron: bijlage 3.

Wat in het landelijk gebied gemist wordt (zie bijlage 4)

Bijna de helft van de respondenten heeft aangegeven wat te missen in het landelijk gebied. Wat men mistte, kon worden ingevuld in een open vraag. Ook deze antwoorden zijn weer onderverdeeld in categorieën. Van de respondenten die iets misten (n=176) noemt 42% als eerste het missen van rust, ruimte, sfeer enzovoorts. Om meer inzicht te krijgen in wat de respondenten precies genoemd hebben worden hieronder in een tabel de scores op de verschillende woorden binnen deze categorie weergegeven.

Tabel 2.3 Gemis aan rust ruimte en sfeer in het landelijk gebied (n=176)

Trefwoord	%
Ongereptheid	11
Rust	14
Schone horizon	5
Stilte	7

Bron: bijlage 4.

Daarnaast worden vooral voorzieningen gemist. Deze voorzieningen kunnen ingedeeld worden naar meer natuurgerichte, infrastructurele en recreatieve voorzieningen. Bij recreatieve voorzieningen, die wellicht aanknopingspunten bieden voor boeren om op in te spelen, wordt met name gedacht aan 'kleine eetgelegenheden', winkeltjes en toiletten.

Tabel 2.4 Gemiste voorzieningen in het landelijk gebied (n=176)

Voorzieningen	%
Natuurgerichte voorzieningen	4
Infrastructurele voorzieningen	14
Recreatieve voorzieningen	15

Bron bijlage 4.

Activiteiten in het landelijk gebied (zie bijlage 5)

Aan de respondenten is gevraagd vijf activiteiten te noemen die men in het landelijk gebied onderneemt. De volledige lijst, met (zeer uiteenlopende) antwoorden, is te vinden in bijlage 5. Het meest genoemd zijn fietsen en wandelen. Met afstand worden deze beide gevolgd door zwemmen, picknicken, ontspannen en kijken.

Tabel 2.5 Activiteiten in het landelijk gebied (n=372)

Activiteit	%
Fietsen	75
Wandelen	72
Zwemmen	18
Picknicken	17
Ontspannen	17
Kijken	16

Bron: bijlage 5.

Frequentie, moment en gezelschap van bezoek aan landelijk gebied (zie bijlage 6)

Iets meer dan de helft van de respondenten (382 respondenten = 100%) komt meerdere keren per maand of zelfs wekelijks in het landelijk gebied. Het landelijk gebied wordt door ongeveer twee derde van de respondenten bezocht in het weekend. Een klein deel van de respondenten heeft aangegeven het landelijk gebied doordeweeks te bezoeken. Een nog kleiner deel komt zowel doordeweeks als in het weekend in het landelijk gebied. Iets meer dan de helft van de respondenten komt samen met de partner naar het landelijk gebied, iets minder dan de helft komt met vrienden en ongeveer een kwart bezoekt het landelijk gebied met kinderen.

Verskil tussen landelijk gebied en recreatiegebied (zie bijlage 7)

Van de respondenten (n=379) heeft 88% aangegeven te vinden dat er wel verschil is tussen een landelijk gebied en een recreatiegebied. Wat de belangrijkste verschillen zijn, is weergegeven in een open vraag en de antwoorden hierop zijn wederom geclusterd tot vier antwoordcategorieën. Eén van de respondenten zei dat een recreatiegebied (bedacht, omsloten) meestal is bedoeld om mensen vast te houden voor een dag. Hiertegenover staat dat een landelijk gebied (bestaat al heel lang open, en toegankelijk) er meer is om door te trekken en in beweging te zijn. (naar.... iets toe - om iets te doen). (Bron: bijlage 7).

Van deze respondenten (332 = 100%) geeft ruim een derde aan dat het verschil tussen een landelijk gebied en een recreatiegebied met name te duiden is aan het aantal mensen dat een gebied bezoekt. Het landelijk gebied wordt ervaren als een gebied waar meer rust en stilte is, terwijl het in een recreatiegebied drukker is doordat er meer mensen komen. Van de respondenten vindt 31% dat een recreatiegebied veel kunstmatiger en meer aangelegd is dan een landelijk gebied. Bijna een kwart van de respondenten ziet een verschil in functie tussen een landelijk gebied en een recreatiegebied. Een kwart geeft aan dat het verschil met name zit in het aantal en de soort voorzieningen die in een gebied te vinden zijn.

Bij het beantwoorden van deze vraag zijn soms zeer uitgebreide beschrijvingen gegeven, die ook weer als indicatie kunnen worden gezien van hoe men over het landelijk gebied denkt (zie bijlage 7).

Uit de beschrijvingen die bij deze vraag gegeven zijn kan veel informatie worden verkregen over hoe de stedeling tegen het landelijk gebied aankijkt en of er ook onderscheid gemaakt wordt met een recreatiegebied. Het ervaren van een landelijk gebied en een recreatiegebied lijkt vrij sterk uiteen te lopen. Een recreatiegebied wordt gezien als een druk gebied, waar veel mensen komen om zich (luidruchtig) te vermaken. De voorzieningen in een recreatiegebied zijn hier dan ook vaak op afgestemd. Rust vind je in een recreatiegebied nauwelijks. Dit in tegenstelling tot het landelijk gebied waar men vooral rust en stilte kan ervaren, en de natuur kan beleven.

Het blijkt dat wanneer de respondent expliciet wordt gevraagd naar het verschil tussen een landelijk gebied en een recreatiegebied, er vrij scherpe tegenstellingen naar voren komen maar dat men in de praktijk beide door elkaar heen gebruikt en ervaart. Dit blijkt tevens uit de antwoorden die gegeven zijn op de vraag welke landelijke gebieden men het afgelopen jaar heeft bezocht, deze antwoorden worden hieronder verder besproken.

Landelijke gebieden die worden bezocht (zie bijlage 8)

Er zijn ruim honderd gebieden genoemd op de vraag welke gebieden in de buurt van Amsterdam men in het afgelopen jaar heeft bezocht (zie bijlage 8). Strikt genomen zijn veel van deze gebieden geen landelijke gebieden. Er zijn tevens stadsparken genoemd, recreatiegebieden en ook dorpen en steden. Ook hebben de respondenten de nabijheid van Amsterdam vrij ruim geïnterpreteerd, zo worden onder andere de Veluwe, Drenthe en Friesland genoemd. Van de vier gebieden die heel vaak genoemd zijn, zijn er 3 recreatiegebieden en is er 'slechts' 1 landelijk gebied (Waterland).

Tabel 2.6 Meest genoemde landelijk gebied (n=367)

Landelijke gebieden	%
Amsterdamse Bos	34
Spaarnwoude	32
Waterland	31
Twiske	25

Bron: bijlage 8.

Alle genoemde 'gebieden' zijn onderverdeeld in categorieën. Vervolgens is wederom gekeken hoe vaak iedere categorie genoemd is. In onderstaande tabel zijn deze scores weergegeven.

Tabel 2.7 Landelijke gebieden nader ingedeeld (n=367)

Categorie	%
Stadsparken	15
Recreatiegebieden	31
Landelijke gebieden	36
Steden/dorpen	6
Provincies/gebieden ver weg	8
Anders	6

Bron: bijlage 8.

Wanneer de respondenten gevraagd worden een landelijk gebied te noemen waar zij geweest zijn, blijkt dus dat iets meer dan een derde daadwerkelijk een landelijk gebied noemt en bijna een derde een recreatiegebied. Daarnaast is er meer dan een kwart van de respondenten dat een stadspark, stad of dorp, of een provincie of ander gebied op behoorlijke afstand van Amsterdam noemt. Bij 'landelijk gebied' denkt een behoorlijk aantal respondenten niet direct aan gebieden in de nabijheid van Amsterdam, maar aan gebieden die veel verder weggelegen zijn, zoals de Veluwe of Friesland.

Storend in het landelijk gebied (zie bijlage 9)

Opvallend veel respondenten, 62%, (379) storen zich ergens aan wanneer zij zich in het landelijk gebied begeven. Met name verkeersoverlast en horizonvervuiling zijn de meest storende elementen bij een bezoek aan het landelijk gebied. Een aantal respondenten geeft aan zich te storen aan het gedrag en de bedrijfsvoering van boeren.

De respondenten die zich ergens aan storen (N=233), storen zich bij een bezoek aan het landelijk gebied met name aan overlast die veroorzaakt wordt door verkeer, en aan horizonvervuiling. Bij verkeersoverlast worden het meeste genoemd: auto's, motoren en boten. Daarnaast wordt hier ook nog vliegtuiglawaai genoemd. En ten slotte wordt opgemerkt dat er soms bijna geen stilte te vinden is omdat er altijd wel ergens een snelweg in de buurt is. Bij horizonvervuiling kan gedacht worden aan bebouwing maar ook aan de door mensen achtergelaten rotzooi.

Raadplegen informatiebronnen voor bezoek aan landelijk gebied (zie bijlage 10)

Door de respondenten wordt aangegeven dat informatie voor een bezoek aan het landelijk gebied vooral bij familie en vrienden wordt ingewonnen. Daarnaast scoren ook de huis-aan-huiskrant en een landelijke krant goed. Wanneer gekeken wordt naar informatiebronnen die hoog scoren op 'nooit' blijkt dat de kabelkrant, het internet en de regionale kranten het minst worden geraadpleegd.

Mening nieuwe voorzieningen in landelijk gebied (zie bijlage 11)

Door de respondenten wordt vooral positief gereageerd op voorzieningen voor gehandicapten. Tevens is men ook voor een aantal recreatieve voorzieningen in het landelijk gebied, zoals een plek om te zwemmen, plekken om te zitten/zonnen en meer wandelpaden. Ook een plek om vogels te observeren wordt positief gewaardeerd.

Tabel 2.8 Beoordeling van voorzieningen

Nieuwe voorzieningen positief (meerdere antwoorden mogelijk)	%	Nieuwe voorzieningen negatief (meerdere antwoorden mogelijk)	%
Voorzieningen voor gehandicapten	65	Crossfietsbaan	71
Plek om te zwemmen	59	Sportveld	61
Plek om te zitten/zonnen	57	Openlucht-evenementen	54
Meer wandelpaden	56	Herberg	49
Plek voor vogelobservatie	51	Parkeerplaatsen	42

Bron: bijlage 11.

Bestedingen in het landelijk gebied (zie bijlage 12)

Veel respondenten, 90% (n=370), geven tijdens een bezoek aan het landelijk gebied geld uit aan horeca. Daarnaast zijn ook de reiskosten een belangrijke uitgave bij bijna de helft van de respondenten. Entrees en het kopen van producten scoren niet hoog, ongeveer een kwart van de respondenten geeft hieraan geld uit tijdens een bezoek aan het landelijk ge-

bied. Respondenten geven maximaal f 50,- uit aan horeca en aan reiskosten, maximaal f 40, - aan het kopen van producten bij de boer en maximaal f 30,- aan entrees.

Aanspreken van activiteiten in het landelijk gebied (bijlage 13)

In het landelijk gebied is het mogelijk een scala aan activiteiten te ondernemen. Op de vraag welke het meeste aanspreken komen fietsen en wandelen naar voren. Daarnaast zijn het ook de natuurgerichte activiteiten die hoog scoren, namelijk bekijken en bestuderen van dieren en excursies met een boswachter. Ook varen, roeien en kanoën scoren hoog. Activiteiten die veel respondenten niet aanspreken zijn vissen, een sterrit of puzzeltocht en skeeleren.

Tabel 2.9 Activiteiten in het landelijk gebied (n=384)

Aansprekende activiteiten (meerdere antwoorden mogelijk)	%	Niet-aansprekende activiteiten (meerdere antwoorden mogelijk)	%
Fietsen	93	Vissen	81
Wandelen	90	Sterrit/puzzeltocht maken	80
Bekijken/bestuderen van dieren	78	Skeeleren	74
Excursies met boswachter	73		
Varen, roeien en kanoën	72		

Bron: bijlage 13.

2.3 Boeren in het landelijk gebied

Hoe kunnen boeren bezoek aan landelijk gebied aantrekkelijker maken? (zie bijlage 14)

Tabel 2.10 Suggesties voor boeren om het landelijk gebied leuker te maken (n=384)

Suggesties	%
Activiteiten organiseren	33
Voorzieningen aanbrenge	21
Bedrijfvoering veranderen	30
Aanzicht landelijk gebied veranderen	11

Bron: bijlage 14.

De suggesties die door tweederde van de respondenten (n=384) zijn gegeven op een open vraag, zijn in categorieën verdeeld. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen positief en negatief geformuleerde suggesties. Er werd bijvoorbeeld door een derde van deze respondenten aangeraden om activiteiten te organiseren en door 21% werden suggesties gedaan voor het aanbrenge van aantrekkelijke voorzieningen. Anderzijds zijn er ook meer nega-

tief geformuleerde suggesties gedaan. Zo werd onder andere door 30% gesuggereerd dat boeren veranderingen zouden moeten aanbrengen in hun bedrijfsvoering, terwijl 11% opmerkte dat de boeren het aanzicht van het landelijk gebied moeten veranderen.

Bezoek aan boerderij & redenen van niet-bezoek (zie bijlage 15)

In de afgelopen 5 jaar heeft iets meer dan de helft van de respondenten, 55% (n=384) naar eigen zeggen een boerderij bezocht. De belangrijkste reden die gegeven wordt voor het niet bezoeken van de boerderij is 'het gevoel te hebben privé-terrein te betreden'. Angst voor honden en vee is vrijwel nooit een belemmering om een bezoek te brengen aan een boerderij.

Aanspreken van boerenactiviteiten (zie bijlage 16)

Bij deze vraag konden de respondenten (n=369) drie activiteiten kiezen die hen het meeste aanspreken uit een lijst van 12 activiteiten die boeren zoal kunnen doen. Het meest genoemd zijn 'verkoop van eigengemaakte producten' (53%), 'het beheren van het landschap' (46%) en 'openstellen van gronden voor wandelaars' (39%). Verhuuractiviteiten spreken de respondenten niet erg aan als activiteit voor de boer. Slechts 7% van deze respondenten noemt verhuur van ruimtes en 10% geeft aan het verhuren van fietsen en dergelijke een aansprekende boerenactiviteit te vinden.

Mening over verdwijnen van boeren (zie bijlage 17)

Bijna alle respondenten (n=363) zouden het jammer vinden wanneer boeren uit het landelijk gebied verdwijnen.

'Maar neem je Holland's weiden weg, zijn koeien, boeren, en zijn paarden en schapen, dan is mijn land geen Holland meer, al staat het op de kaarten.'
(Vrij naar een gedicht; Bron: bijlage 17)

De toelichting hierop kon door de respondent worden ingevuld in een open vraag. Deze motivaties werden soms uitgebreid en verassend beschreven. Deze verschillende beschrijvingen zijn weer onderverdeeld in categorieën. Reacties waren echter zo uiteenlopend dat 44% niet kon worden ondergebracht in een categorie.

Van de respondenten die het jammer vindt als boeren zouden verdwijnen (n=346) uit het landelijk gebied geeft 25% aan dat ze 'gewoon' vinden dat boeren in/bij het landelijk gebied horen. Daarnaast is 15% bang dat wanneer de boeren uit het landelijk gebied verdwijnen ook het landschap/landelijk gebied zelf zal verdwijnen. Deze mensen zien de boer onder andere als landschapsbeheerder. Andere redenen die genoemd worden zijn onder andere: angst voor bebouwing door projectontwikkelaars (11%) en angst voor het verdwijnen van natuur en cultuur (beide 11%).

Bij deze vraag kwamen in de antwoorden veel emoties en gevoelens naar boven die een beeld verschaffen van hoe het landelijk gebied ervaren wordt door de respondenten. Ook uit de antwoorden van de respondenten die aangeven het niet-jammer te vinden als boeren verdwijnen, blijkt veelal waardering voor de boeren, omdat zij er alleen natuur voor in de plaats willen. Is dit niet het geval, dan moet het landelijk gebied blijven zoals het is.

De landschappelijke en natuurlijke belevingswaarde van het landelijk gebied wordt door de respondenten grotendeels toegeschreven aan de aanwezigheid van boeren. Daarnaast speelt de aanwezigheid van boeren een grote rol bij het beleven van de (cultuur)historie van het landelijk gebied. Veel respondenten geven aan de sfeer en nostalgie die het landelijk gebied uitademt iets te vinden waarvan men erg kan genieten en wat voor de toekomst van grote waarde zal blijken, ook voor de kinderen. Om deze unieke sfeer en belevingswereld in stand te houden, zijn volgens de respondenten boeren nodig.

Mogelijkheden financiële ondersteuning boeren (bijlage 18)

Het kopen van producten van de boer (bij de boer of in de supermarkt) zijn de twee meest aansprekende mogelijkheden om een bijdrage te leveren aan de financiële ondersteuning van de boeren. Het lid worden van een vereniging om daardoor de boeren financieel te steunen spreekt nauwelijks aan, 6% (n=373).

Kansen voor boeren om extra geld te verdienen (bijlage 19)

Tabel 2.11 Suggesties voor boeren om extra geld te verdienen

Suggesties	%
Andere bedrijfsvoering	23
Dagrecreatie (onder andere horeca)	19
Overheidsmaatregelen	19
Verkoop producten	11
Educatie	9
Verblijfsrecreatie	8
Recreatie (algemeen)	6
Overige	8

Bron: bijlage 19.

Bijna een kwart van de respondenten die een concrete suggestie hebben gedaan vindt dat de boeren moeten overgaan op een andere bedrijfsvoering, of zelfs een totaal ander soort bedrijf moeten beginnen, zoals een therapeutische boerderij, een pretpark, cursus- of woonruimte verhuren. Daarnaast geeft een iets kleiner deel aan dat boeren iets met dagrecreatie zouden kunnen gaan doen. Eenzelfde deel van de respondenten vindt dat er vanuit de overheid maatregelen moeten worden genomen om de boeren te ondersteunen. Ten slotte ziet een klein deel van de respondenten een kans voor de boeren wanneer ze zelf producten gaan verkopen.

2.4 Algemene vragen

Persoonskenmerken (zie bijlage 20)

Van de respondenten (n=384) is de verdeling man-vrouw 49-51% en blijkt het grootste deel in de Binnenstad van Amsterdam te wonen. Opvallend zijn de verschillen in opleiding tussen de verschillende wijken. In Oud-West, Zeeburg en de Binnenstad is het percentage hoger opgeleiden (HBO en WO) meer dan 75%. In de stadsdelen Geuzenveld-Slotermeer en Osdorp is dit juist een kwart of minder.

Bijna 60% van de respondenten heeft een partner, 28% van de respondenten heeft kinderen. Deze kinderen hebben een gemiddelde leeftijd van 8,2 jaar. Geen van deze respondenten heeft meer dan 3 kinderen. Iets meer dan de helft heeft twee kinderen en 43% heeft 1 kind, slechts 5% heeft drie kinderen. De gemiddelde leeftijd van zowel de respondent als van de partner is 43 jaar. De helft van de respondenten en de partners heeft een opleiding gevolgd in hoger beroeps- of wetenschappelijk onderwijs. Iets meer dan 40% van de respondenten en hun partners hebben een fulltime baan.

Hobby's (zie bijlage 21)

Bijna alle respondenten geven aan een hobby te hebben. Recreatief sporten scoort het hoogst, gevolgd door lezen en uitgaan. De minst populaire hobby's zijn competitiesporten en fotografie.

Tabel 2.12 Genoemde hobby's (n=377)

Hobby (meerdere antwoorden mogelijk)	%
Recreatief sporten	84
Lezen	80
Uitgaan	68

Bron: bijlage 21.

Kranten (zie bijlage 22)

Van de respondenten geeft 96% aan regelmatig een krant te lezen. Het meest gelezen zijn de Echo en het Amsterdams Dagblad. Van de landelijke dagbladen scoort de Volkskrant het hoogst. Het minst gelezen worden het *Algemeen Dagblad*, het *Nederlands Dagblad* en het *Reformatorisch Dagblad*.

Tabel 2.13 Genoemde kranten (n=380)

Kranten (meerdere antwoorden mogelijk)	%
Echo	43
Amsterdams Dagblad	43
Volkskrant	41

Bron: bijlage 22.

Goede doelen (zie bijlage 23)

Bijna driekwart van de respondenten geeft aan wel eens geld te geven aan goede doelen. Natuur en bescherming van dieren zijn de doelen die het hoogste scoren. Het minst vaak wordt gegeven aan missie en zending en aan cultuur.

Tabel 2.14 Genoemde goede doelen (n=368)

Goede doelen (meerdere antwoorden mogelijk)	%
Natuur	43
Bescherming van dieren	32
Missie en zending	6
Cultuur	6

Bron: bijlage 23.

2.5 Samenvatting

De respondenten blijken een gemiddelde leeftijd van 43 jaar te hebben waardoor er ook relatief veel respondenten met kinderen zijn. Opvallend is dat veel respondenten een hbo- of universitaire opleiding hebben en een groot deel (nog) fulltime werkt. Recreatief sporten en lezen zijn de belangrijkste hobby's en voor het verkrijgen van informatie worden naast landelijke kranten als de *Volkskrant* ook plaatselijke krantjes als *Echo* en *Amsterdams Dagblad* gelezen. Wanneer men overigens geld geeft aan goede doelen heeft dat naar eigen zeggen veelal betrekking op natuur- en dierbescherming.

Landelijk gebied wordt door de respondenten ervaren als een grote, open en groene ruimte waarin fysieke kenmerken van het gebied in combinatie met gebruikskenmerken een belevingsruimte doen ontstaan. Natuur, rust en ruimte zijn voor de respondenten belangrijke kenmerken van het landelijk gebied. Wanneer de respondenten iets missen heeft dat betrekking op die rust, ruimte en sfeer. Vervolgens wordt gesteld dat recreatieve voorzieningen om te eten en te ontspannen samen met een voldoende infrastructuur gewenst zijn. Wanneer de respondent naar het landelijk gebied gaat, zijn fietsen en wandelen de po-

pulairste activiteiten. Het landelijk gebied wordt overwegend in het weekend bezocht door de respondenten en gemiddeld toch meerdere keren per maand.

Voor de respondenten verschilt een landelijk gebied van een recreatiegebied omdat het rustiger en stiller zou zijn, de functie zou verschillen en er andere voorzieningen zouden zijn. Echter in de spreektaal worden recreatiegebieden en landelijke gebieden door elkaar gebruikt.

In het landelijk gebied zouden de recreatieve voorzieningen kunnen worden uitgebreid met bijvoorbeeld plekken om te zwemmen en vogelobservatiepunten. Ook het aantal wandelpaden zou kunnen toenemen volgens de respondenten. Horizonvervuiling en verkeersoverlast worden als belangrijkste storende elementen beschouwd. Informatie over het landelijk gebied komt van familie en vrienden maar ook uit huis-aan-huisbladen en landelijke kranten.

Uit het onderzoek komt naar voren dat er geld wordt uitgegeven door de respondenten bij een bezoek aan het landelijk gebied. Hierbij moet vooral gedacht worden aan horeca, reiskosten, boerderij producten en/of entrees. De omvang van het bedrag wordt vanzelfsprekend bepaald door het aantal betrokken personen.

De respondenten zouden het jammer vinden als de boeren zouden verdwijnen omdat de belevingswaarde van het landelijk gebied wordt toegeschreven aan de aanwezigheid van de boer. Aansprekende activiteiten van de boer zijn verkoop eigen producten aan huis of in een supermarkt, landschapsbeheer, openstellen gronden voor wandelaars. Dergelijke voorzieningen zouden dan niet gratis hoeven te zijn waardoor er een geldstroom ontstaat tussen aanbieder en gebruiker. Ongeveer de helft van de respondenten bezoekt of heeft wel eens een boerderij bezocht.

Naar de meningen van sommige respectievelijk de boer kan een bezoek nog aantrekkelijker maken wanneer er activiteiten zouden worden georganiseerd, bedrijfsvoering zou worden aangepast en/of het aanzicht van het landelijk gebied zou worden veranderd.

3. Kansen voor boeren

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt verder ingegaan op de antwoorden die gegeven zijn op de vragen in de enquête die betrekking hebben op de rol van de boeren in het landelijk gebied. Hierbij is met name getracht meer informatie te achterhalen over de respondenten die hun voorkeur hebben uitgesproken over mogelijkheden die boeren hebben om meer inkomen te verwerven. Tevens wordt aangegeven hoe boeren kunnen inspelen op de mogelijkheden om hun inkomsten te verhogen. Allereerst wordt echter beschreven welke respondenten wel en welke niet een boerderij hebben bezocht in de afgelopen 5 jaar, en de hiermee samenhangende redenen (zie bijlage 15). Vervolgens zal worden ingegaan op meer concrete activiteiten die boeren kunnen ontplooiën en waar vraag naar is.

3.2 Bezoeken boerderij

Wel bezoek boerderij (n=210)

Van de respondenten die in de afgelopen 5 jaar wel een boerderij heeft bezocht is 39% jonger dan 35 jaar met een gemiddelde leeftijd van 41 jaar en heeft 30% 1 tot 3 kinderen (die gemiddeld 6 of 7 jaar zijn). Bijna 60% heeft een partner en gaat dan ook het meest samen met de partner naar het landelijk gebied. Verder heeft 50% een fulltime baan of is zelfstandig.

60% van deze respondenten bezoekt meerdere keren per maand of zelfs wekelijks het landelijk gebied, en 64% bezoekt het landelijk gebied vooral in het weekend. Deze mensen geven verder aan dat zij met name rust en ruimte missen in het landelijk gebied en zich vooral storen aan verkeersoverlast en horizonvervuiling. Wanneer gevraagd wordt hoe men de boeren financieel wil ondersteunen, geeft een groter percentage dan gemiddeld aan dit te willen doen door het kopen van producten bij de boer aan huis (51 tegenover 48%) en ook in de supermarkt (43 tegenover 37%).

Niet bezoek boerderij (n=174)

Wanneer gekeken wordt naar de respondenten die in de afgelopen 5 jaar niet op een boerderij is geweest, valt op dat deze respondenten gemiddeld iets ouder zijn dan degenen die wel op een boerderij geweest zijn, iets minder vaak een partner hebben en ook minder vaak kinderen. 45% van deze respondenten heeft een baan van meer dan 32 uur per week. Iets minder dan de helft (48%) van deze respondenten bezoekt meerdere keren per maand of wekelijks het landelijk gebied. Dit is beduidend minder dan bij de groep die wel een boerderij bezoekt.

De respondenten die geen bezoek aan een boerderij brengen, geven ook meer dan gemiddeld aan recreatiemogelijkheden te missen en minder dat men rust en ruimte in het

landelijk gebied mist. Waar men zich aan stoort is ook in dit geval vooral verkeersoverlast. Wanneer gevraagd wordt hoe men de boeren eventueel financieel wil ondersteunen geeft een veel kleiner deel aan dit te willen doen door middel van het kopen van producten. Een hogere bijdrage betalen aan het waterschap spreekt deze respondenten juist meer aan.

Over het algemeen kan worden gesteld dat deze respondenten activiteiten die samenhangen met het boerenbedrijf minder dan gemiddeld vinden aanspreken. Kamperen bij de boer spreekt 47% aan (tegenover 57% gemiddeld), excursies met de boer op zijn land of op de boerderij mogen ook rekenen op minder animo.

3.3 Waarom een boerderij niet bezocht?

Het is tevens van belang om te achterhalen waarom mensen niet een boerderij bezocht hebben. Wanneer de boeren producten willen verkopen op hun bedrijf of mensen op de boerderij activiteiten willen aanbieden, is het belangrijk te weten wat als een eventuele belemmering ervaren wordt. In hoofdstuk 2 is beschreven dat de twee belangrijkste door respondenten aangegeven redenen hiervoor zijn dat boerderijbezoek nergens mogelijk is, en ook dat als het mogelijk is (of zou zijn) men het gevoel heeft privé-terrein te betreden.

40% van de respondenten die nooit een boerderij bezoeken (n=174) heeft aangegeven nooit een boerderij te hebben bezocht omdat men dan het gevoel heeft op privé-terrein te komen. Over het algemeen reageren de niet boerderij bezoekende mensen wat minder positief op mogelijke nieuwe voorzieningen in het landelijk gebied. Opvallend is ook dat er heel weinig animo is voor een camping bij de boer. Slechts 32% van deze respondenten zou hier voor zijn (tegenover 46% van het totaal aantal respondenten). Echter, wanneer gekeken wordt naar de activiteiten die deze respondenten aanspreken blijkt dat er voor overnachten in een boerderij juist meer animo is dan gemiddeld (64 tegenover 58%). Dit is des te opvallender omdat over het algemeen door deze respondenten wordt aangegeven dat er minder animo is voor de meeste activiteiten dan gemiddeld. Met name de activiteiten voor kinderen spreken behoorlijk minder dan gemiddeld aan, met echter als uitzondering weer het overnachten op een boerderij (incl. leren over boer en bedrijf) die weer iets hoger scoort dan gemiddeld.

31% van respondenten die nooit een boerderij bezoeken (n=174) gaf als reden aan dat dat nergens mogelijk is. Hierbij moet worden opgemerkt dat het hierbij niet duidelijk is of de respondent weet dat het bezoeken van een boerderij niet mogelijk is, of dat hij alleen dat gevoel heeft. Wanneer bij een opengestelde boerderij niet goed door bebording wordt duidelijk gemaakt dat bezoek welkom is, kan in de perceptie van een recreant een boerderij niet bezoekbaar zijn. Deze respondenten zijn relatief ouder (de gemiddelde leeftijd van deze mensen is 52 jaar), hebben minder kinderen, zijn lager opgeleid dan gemiddeld en gaan vaker alleen richting het landelijk gebied. Opvallend is de relatief grote groep 65-plussers (26% ten opzichte van een gemiddelde van 11%). Deze groep respondenten reageert verder enthousiast op eenvoudige voorzieningen zoals een zit- en zonplek en een picknickplaats, maar ook op een voorziening als een speeltuin voor kinderen. Ten slotte geven deze respondenten aan nog meer dan gemiddeld voor een informatiecentrum in het landelijk gebied te zijn. Het blijkt dat deze respondenten met name rustige activiteiten (zoals wandelen en een route rijden door de natuur) waarderen. Overnachten op een boerderij of landgoed

spreekt ook wel aan. Het meest opvallende echter is dat deze respondenten veel meer dan gemiddeld aangeven dat het maken van excursies op de boerderij hen aanspreekt. Dit houdt in dat bijna driekwart van de mensen die niet een boerderij bezoeken omdat dit in hun ogen niet mogelijk is, dit wel graag (op een educatieve wijze) zou doen.

3.4 Activiteiten die boeren kunnen ondernemen

Wanneer gekeken wordt naar aansprekende activiteiten die boeren kunnen ondernemen (vraag 24, zie bijlage 16) scoren onder andere 'verkoop van eigengemaakte producten' (door 53% van de respondenten genoemd) en 'openstellen van gronden voor wandelaars' (39%) hoog. Deze activiteiten worden samen met open dagen en het organiseren van activiteiten en excursies hieronder verder toegelicht.

3.4.1 Openstellen gronden voor wandelaars

39% van de respondenten (n=369, zie bijlage 16) heeft aangegeven dat zij het openstellen van landbouwgrond voor wandelaars een belangrijke boerenactiviteit vinden. Wanneer deze respondenten verder bekeken worden valt op dat een groter percentage dan gemiddeld een partner heeft (66 tegenover 57%). Zij gaan dan ook meer dan gemiddeld samen met de partner naar het landelijk gebied en minder dan gemiddeld met vrienden.

Van deze respondenten bezoekt 60% het landelijk gebied meerdere keren per maand of zelfs wekelijks. Daarnaast heeft 57% van hen in de afgelopen 5 jaar een boerderij bezocht. Dit is meer dan gemiddeld. Tijdens een bezoek ligt de nadruk voor de groep op wandelen. Verder zijn deze respondenten meer dan gemiddeld voorstanders van een café in het landelijk gebied (34 tegenover 25%). Ook geeft deze groep net iets vaker geld uit aan horeca tijdens een bezoek aan het landelijk gebied.

Wanneer er meer wandelpaden zouden komen in het landelijk gebied, evenals een plek voor vogelobservatie wordt dat door deze respondenten meer gewaardeerd dan door de respondenten in het algemeen.

Activiteiten die minder dan gemiddeld aanspreken zijn paardrijden en een survivaltocht maken. Activiteiten die rustiger zijn spreken deze respondenten juist meer dan gemiddeld aan, zoals het bekijken van dieren en planten in de natuur (respectievelijk 85 en 82% spreekt dit aan, tegenover 78 en 69%) en een route 'van vroeger' lopen (74%). Qua verblijfsmogelijkheden spreekt alleen overnachten op een landgoed meer dan gemiddeld aan.

3.4.2 Verkoop eigengemaakte producten

53% van de respondenten (n=369, zie bijlage 16)) heeft aangegeven de verkoop van eigengemaakte producten een van de meest aansprekende boerenactiviteiten te vinden. Tevens scoort bij de vraag hoe men de boeren het liefst financieel wil ondersteunen deze mogelijkheid duidelijk het hoogst.

De respondenten hebben in een andere vraag (26) kunnen aangeven wat het meeste aanspreekt wanneer er een beroep op henzelf wordt gedaan met betrekking tot financiële

ondersteuning van de boeren. 48% van respondenten (n=373, zie bijlage 18) hebben aangegeven de voorkeur te geven aan het kopen van producten bij de boer aan huis, deze zijn als volgt te typeren.

Relatief wonen er weinig van deze respondenten in de binnenstad. Deze mensen wonen dus dicht bij het landelijk gebied. Het percentage 65-plussers is onder deze respondenten ook hoger dan gemiddeld, evenals het percentage respondenten met een partner. Het percentage respondenten dat met de partner het landelijk gebied bezoekt ligt dan ook hoger dan gemiddeld. Het bezoek is vaker door de week en minder in het weekend. Het bezoeken van een boerderij is geen uitzondering

Wanneer nu gekeken wordt naar de 37% respondenten (n=373, zie bijlage 18) die hebben aangegeven de voorkeur te geven aan het kopen van producten van de boer in de supermarkt, valt een aantal dingen op:

Bij deze respondenten ligt het percentage dat in de Binnenstad woont juist hoger dan gemiddeld, namelijk 20%. Ook is het percentage hoger opgeleiden met bijna 60% hier hoger dan gemiddeld. Meer dan gemiddeld hebben deze mensen ook een baan van minimaal 32 uur in de week. Qua leeftijd komen deze respondenten ook overeen met die beschreven zijn in hoofdstuk 2. Ze reageren iets positiever op actieve mogelijkheden in het landelijk gebied, en vinden natuurgerichte activiteiten minder aanspreken.

Deze respondenten, die boerderijproducten in de supermarkt zouden willen kopen, bezoeken niet meer dan gemiddeld het landelijk gebied. Maar liefst 64% heeft in de afgelopen 5 jaar wel een boerderij bezocht. Het percentage dat het landelijk gebied bezoekt in het weekend is ook iets hoger dan gemiddeld, en het bezoek doordeweeks juist lager. Dit geeft (mede op basis van de hierboven genoemde persoonskenmerken) de indruk dat deze respondenten zijn met een goede en drukke baan. Tijdgebrek zou er, naast afstand, dan ook de oorzaak van kunnen zijn dat deze respondenten de voorkeur geven aan het kopen van producten in de supermarkt in plaats van bij de boer.

3.4.3 Overige activiteiten op een boerderij

Wanneer gekeken wordt naar activiteiten die boeren kunnen ontplooiën om een bezoek aan het landelijk gebied aantrekkelijker te maken, springen er (naast huisverkoop) twee activiteiten uit:

- een open dag (openstelling);
- meer activiteiten organiseren, excursies en dergelijke

Open dag (openstelling)

Van de respondenten (n=115, op basis van antwoorden op de vragen 10, 26 en 27, zie de bijlagen 14,16 en 19) die hebben aangegeven dat het houden van een open dag of openstelling van het bedrijf een goede activiteit is die boeren kunnen ontwikkelen, zijn een aantal opvallende kenmerken te noemen.

52% is vrouw en 65% is ouder dan 35 jaar (de gemiddelde leeftijd is 43 jaar). Er zijn kinderen in het huishouden van 32% van deze respondenten, en 42% van hen heeft

een Hbo of universitaire opleiding. Iets meer dan de helft van deze mensen bezoekt het landelijke gebied meerdere keren per maand of zelfs wekelijks. 63% bezoekt het landelijk gebied in het weekend. De helft heeft in de afgelopen 5 jaar een boerderij bezocht, en voor degenen die dat niet deden waren de belangrijkste redenen dat men er nooit aan had gedacht of omdat het nergens mogelijk is. Iets meer dan de helft van deze respondenten geeft aan de boeren het liefst te willen steunen door het kopen van producten op de boerderij, 35% koopt het liefst boerenproducten in de supermarkt. Opvallend is dat 19% van deze respondenten bereid is om voor de openstelling van het boerenbedrijf een entree prijs te betalen.

Meer activiteiten organiseren, excursies en dergelijke

Van de respondenten (n=62, op basis van antwoorden op de vragen 10, 26 en 27, zie de bijlagen 14,16 en 19) die hebben aangegeven dat het organiseren van activiteiten en excursies iets is dat boeren kunnen ontwikkelen om een bezoek aantrekkelijker te maken of om aanvullende inkomsten te genereren, zijn de volgende kenmerken te noemen.

59% is vrouw en 63% is ouder dan 35 jaar. Er zijn kinderen in het huishouden van 24% van deze respondenten, en 33% van hen heeft een Hbo of universitaire opleiding. Iets meer dan de helft van deze mensen bezoekt het landelijke gebied meerdere keren per maand of zelfs wekelijks, en meer dan de helft doet dit in het weekend. Ruim de helft van de respondenten (60%) heeft in de afgelopen 5 jaar een boerderij bezocht, en voor degenen die dat niet deden waren de belangrijkste redenen dat men het gevoel had privé-terrein te betreden of omdat het nergens mogelijk is.

45% van deze respondenten geeft aan de boeren het liefst te willen steunen door het kopen van producten op de boerderij. Tevens is 36% bereid om via de waterschapsbelasting een hogere bijdrage aan het waterschap te betalen om de boeren financieel te ondersteunen.

3.5 Voorzieningen op een boerderij

Wanneer wordt gekeken naar voorzieningen die door boeren kunnen worden aangebracht om een bezoek aan het landelijk gebied aantrekkelijker te maken worden met name de volgende voorzieningen vaker genoemd:

- wandel- en fietsroutes aanleggen;
- mogelijkheden voor doorgang over het bedrijf (dit ligt ook in de lijn van eerdere antwoorden, zie paragraaf 3.4).

Wandel- en fietsroutes aanleggen

Van de respondenten (n=18) die hebben aangegeven dat het aanleggen van wandel en fietsroutes een mogelijkheid is die boeren kunnen ontwikkelen om een bezoek aantrekkelijker te maken (vraag 10, bijlage 14), zijn de volgende kenmerken te noemen:

36% is vrouw en 75% is ouder dan 35 jaar. Er zijn kinderen in het huishouden van 32% van deze respondenten, en 45% van hen heeft een Hbo of universitaire oplei-

ding. Ruim de helft van deze mensen bezoekt het landelijke gebied meerdere keren per maand of zelfs wekelijks, 84% komt in het weekend. 68% van de respondenten heeft in de afgelopen 5 jaar een boerderij bezocht, en voor degenen die dat niet deden waren de belangrijkste redenen dat men het gevoel had privé-terrein te betreden of omdat het nergens mogelijk is. 'Slechts' 23% van deze respondenten geeft aan de boeren het liefst te willen steunen door het kopen van producten op de boerderij terwijl 43% dit liever in de supermarkt doet.

Mogelijkheden voor doorgang over het bedrijf

Van de respondenten (n=153) die hebben aangegeven dat het mogelijk maken van doorgang over het bedrijf een mogelijkheid is die boeren kunnen ontwikkelen om een bezoek aantrekkelijker te maken (vraag 10, zie bijlage 14) en eventueel hiermee extra inkomsten te verwerven (vraag 27, zie bijlage 19), zijn de volgende kenmerken te noemen:

53% is vrouw en 70% is ouder dan 35 jaar. Er zijn kinderen in het huishouden van 28% van deze respondenten. 60% van deze mensen bezoekt het landelijke gebied meerdere keren per maand of zelfs wekelijks, 66% komt in het weekend. 38% bezoekt het landelijk gebied met vrienden, 60% met de partner en 25% met de kinderen. Iets meer dan de helft van de respondenten heeft in de afgelopen 5 jaar een boerderij bezocht, en voor degenen die dat niet deden waren de belangrijkste redenen dat men het gevoel had privé-terrein te betreden of omdat het nergens mogelijk is.

41% van deze respondenten geeft aan de boeren het liefst te willen steunen door het kopen van producten op de boerderij, 38% wil deze producten liever in de supermarkt kopen en 20% steunt de boeren liever via een hogere bijdrage aan het waterschap of iets dergelijks.

3.6 Samenvatting

Wanneer er gesproken wordt over kansen voor boeren wordt er eerst gekeken naar wat voor mensen al dan niet een bezoek aan een boerderij brengen. Zij die een bezoek aan een boerderij brengen gaan er vooral voor de beleving naar toe en zijn meer dan gemiddeld bereid om boerderij producten, op de boerderij zelf of in een supermarkt, te kopen. Deze groep gaat om die reden ook vaker naar het landelijk gebied. Respondenten die wel naar het landelijk gebied gaan maar geen bezoek aan een boerderij brengen, zijn ook minder geneigd boerderij producten te kopen, ook als die in een supermarkt zouden worden verkocht. Zij zien hun bijdrage aan de instandhouding van het landelijk gebied meer dan gemiddeld via de waterschapsbelasting.

De respondenten die geen bezoek aan een boerderij hebben gebracht noemen als reden dat zij het gevoel hebben een privé-terrein te betreden of omdat het nergens mogelijk is voor hun gevoel. Gemiddeld blijken deze mensen ook ouder te zijn en vaker alleen. Opvallend is dat de mensen die dachten dat het nergens mogelijk was, wel meer dan gemiddeld geïnteresseerd zijn in het deelnemen aan een excursie of iets dergelijks op een boerderij.

Belangrijke activiteiten voor een boer om extra inkomen te genereren volgens de respondenten zijn het openstellen van zijn gronden, verkoop eigengemaakte producten, open dagen en excursie. Respondenten die behoefte hebben aan het openstellen van gronden zijn meer dan gemiddeld geïnteresseerd in wandelen, gaan relatief vaker naar het landelijk gebied en hebben meer dan gemiddeld interesse in een boerderijbezoek. Bij de vraag naar verkoop van eigengemaakte producten op de boerderij gaat het om relatief jongere mensen die minder dan gemiddeld in de binnenstad wonen met een positieve houding over het landelijk gebied. Wanneer het gaat om de verkoop van eigengemaakte producten in een supermarkt, zijn meer mensen uit de binnenstad geïnteresseerd, zijn ook relatief hoger opgeleid en hebben meer dan gemiddeld een baan van 32 uur of meer per week.

Andere activiteiten die voor de stedeling een bezoek aan het landelijk zou opvrolijken, zijn open dagen en organiseren van excursie en dergelijke. Respondenten die deze activiteiten noemen, zouden boeren met name willen steunen door het kopen van producten op de boerderij.

Naast activiteiten kan de boer ook zorgdragen voor bepaalde voorzieningen. Hierbij wordt door de respondenten vaak gedacht aan het aanleggen van wandel- en fietsroutes en doorgang over het bedrijf mogelijk maken. De respondenten die voor het aanleggen van wandel- en fietsroutes zijn, zijn veelal bereid de boer te ondersteunen via het kopen van producten op de boerderij. Voor de respondenten die meer mogelijkheden voor doorgang over het bedrijf zouden willen, is dit minder vanzelfsprekend. Voor hen zijn er andere alternatieven als het kopen van de producten in een supermarkt of bijdrage via de waterschappen.

4. Conclusies

Het landelijk gebied blijkt voor de respondenten een gebied te zijn met een belangrijke uitstraling. In tegenstelling tot in de stad kan er rust en ruimte gevonden worden, en ook kan er een stuk (cultuur)historie worden opgesnoeven. De boer maakt een belangrijk en onmisbaar onderdeel uit van het landelijk gebied, en maakt het landelijk gebied tot wat het is, een oase van groen, water en bos waar men in alle rust kan wandelen en fietsen.

Het landelijk gebied: huidige beeld

Het landelijk gebied wordt beschreven met steekwoorden als water, groen, weilanden, bos en boerderij/landerij. Daarnaast zijn de belangrijkste kenmerken van het landelijk gebied rust, natuur en ruimte. Men bezoekt het landelijk gebied vooral in het weekend, en iets meer dan de helft van de respondenten bezoekt het landelijk gebied vrij frequent (meerdere keren per maand of zelfs wekelijks). Wat men in het landelijk gebied vooral komt doen is wandelen en fietsen.

Samenvattend hangt het *huidige* beeld dat de respondenten van het landelijk gebied hebben met name samen met de natuurlijke kenmerken (groen, water, bos en weilanden) en kenmerken als rust en ruimte.

Landelijk gebied: wensbeeld

Wanneer we nu kijken naar het gewenste beeld van het landelijk gebied, komen we aan bij wat de respondenten missen en waaraan zij zich storen in het landelijk gebied. Het landelijk gebied zou voor de respondenten nog aantrekkelijker zijn als het er schoner en rustiger zou zijn, en wanneer men de ruimte nog meer zou kunnen beleven (door minder horizonvervuiling en dergelijke). Tevens zien de respondenten graag voorzieningen als bankjes, picknickplaatsen, informatieborden en dergelijke gerealiseerd worden in het landelijk gebied. Met name verkeersoverlast en horizonvervuiling zijn zaken waar de respondenten zich aan storen bij een bezoek aan het landelijk gebied. Het is dus wenselijk deze zaken tot een minimum te beperken. Voorzieningen waarvan meer dan de helft van de respondenten aangeeft ervoor te zijn wanneer deze in het landelijk gebied gerealiseerd worden, zijn wandelpaden, een plek om vogels te observeren, een plek om te zwemmen, gehandicaptenvoorzieningen en plekken om te zitten of te zonnen.

Samenvattend: wil men in het landelijk gebied dus graag kleine voorzieningen waarvan men gebruik kan maken als men wandelend of fietsend geniet van de rust en natuurlijke schoonheid (en daarvan bij voorkeur ook meer dan nu aanwezig is).

Vershil landelijk en recreatiegebied

Hoe de respondenten over het landelijk gebied denken komt tevens tot uitdrukking in de antwoorden op de vraag wat het verschil is tussen een landelijk gebied en een recreatiegebied. Het landelijk gebied wordt vooral gezien als een rustig gebied, dat min of meer natuurlijk ontstaan is, zonder al te veel ingrijpen van de mens. Tevens vindt men dat het

landelijk gebied andere functie, heeft dan een recreatiegebied, namelijk voor landbouw en veeteelt en landschappelijk schoon.

In een recreatiegebied zijn juist veel recreatieve voorzieningen gerealiseerd, zoals bankjes, routes, vuilnisbakken en parkeerplaatsen. Een recreatiegebied wordt dan ook vooral gezien als een gebied dat door de mens gemaakt is met als doel gelegenheid te bieden aan mensen om te ontspannen. Dit heeft als gevolg dat men een recreatiegebied ook typeert als een gebied waar meer mensen zijn, meer overlast is en minder rust dan in een landelijk gebied.

Samenvattend: de stedeling ervaart kennelijk het landelijk gebied als een stuk natuur waarin boeren hun werk kunnen doen. Het is een totaal andere wereld dan het leven in de stad. Een recreatiegebied wordt kennelijk juist meer gezien als verlengstuk van de stad waarin voorzieningen zijn aangebracht om mensen in een kunstmatig gecreëerde omgeving bezig te houden.

De rol van de boer in het landelijk gebied wordt door de respondenten als belangrijk ervaren. Behalve het feit dat boeren gewoon bij het landelijk gebied horen, is men zich ervan bewust dat de boeren een belangrijke landschaps- en natuurbeherende functie vervullen in het landelijk gebied. De respondenten geven aan dat ze bang zijn dat wanneer de boeren uit het landelijk gebied verdwijnen ook het landelijk gebied zelf verdwijnen zal, of dat het in 'bezit' genomen zal worden door projectontwikkelaars en zal worden volgebouwd. Ook zijn er veel emotionele reacties die aangeven dat boeren en het landelijk gebied een bepaald gevoel van 'vroeger' en 'rust' oproepen bij mensen.

Samenvattend kan hier worden gesteld dat bijna alle stedelingen het jammer zouden vinden wanneer de boeren uit het landelijk gebied verdwijnen. De boeren worden door de respondenten meer taken toegeschreven dan ze over het algemeen daadwerkelijk hebben (zoals landschapsbeheerder en natuurbeheerder), maar daarmee wordt aangegeven hoe belangrijk men de boer acht voor het specifieke karakter van het landelijk gebied.

Betaling

Bijna alle respondenten geven bij een bezoek aan het landelijk gebied geld uit aan horeca, gemiddeld f 50,- per bezoek. Het zal met name gaan om kleine consumpties, als koffie en gebak of een ijsje. Er wordt door weinig mensen geld uitgegeven aan entrees en producten (beide ongeveer door een kwart van de respondenten). Wanneer dit wel gebeurt, wordt hieraan over het algemeen maximaal f 40,- besteed. Dit wordt enerzijds veroorzaakt doordat men daar weinig animo voor heeft maar ook omdat er te weinig mogelijkheden in het landelijk gebied zijn om 'geld uit te geven' aan deze zaken, ofwel dat de stedeling niet bekend is met de mogelijkheden die er zijn. Wanneer gevraagd naar de meest aansprekende manier om boeren te ondersteunen, blijkt dat het kopen van producten van de boer het meeste aanspreken. Bijna de helft van de respondenten geeft er naar eigen zeggen de voorkeur aan dit bij de boer aan huis te doen. Boeren kunnen hierop inspelen met een kleinschalige horecagelegenheid en het verkopen van producten aan huis.

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat er nog volop mogelijkheden zijn om de stedeling te verleiden tot het doen van uitgaven in het landelijk gebied.

Kansen voor de boeren

In het algemeen kan geconcludeerd worden dat er een aantal kansen voor de boeren naar voren zijn gekomen uit de enquête. Deze kunnen worden samengevat in de volgende conclusie:

'Boeren kunnen de in het landelijk gebied recreërende stedeling verleiden tot een bezoek aan de boerderij om zo door middel van horeca, huisverkoop of (educatieve) activiteiten aan deze stedelijk geld te verdienen'.

De boer kan de stedelingen dan verleiden tot een bezoek aan de boerderij door voorzieningen aan te leggen waardoor de stedeling langs de boerderij wordt geleid (door middel van bijvoorbeeld wandelpaden of routes die over een deel van het bedrijf lopen) of in de buurt van de boerderij wordt 'stilgezet' (picknickplaatsen, bankjes, vogelobservatieplaats, informatieborden). Dit zou dan moeten worden gekoppeld aan het verschaffen van uitnodigende informatie over wat er te halen, te zien en te beleven is bij de betreffende boer. De boer kan zich via de lokale kranten profileren met bijzondere eigengemaakte producten, in de hoop dat dit de wandelende en fietsende stedeling ertoe zal bewegen zich bij een volgende bezoek aan het landelijk gebied ook zijn boerderij te bezoeken. Ook kan de boer zich gericht gaan bezighouden met activiteiten als een open dag of excursies waarbij hij zich kan richten op de doelgroep hoger opgeleiden met kinderen, die met name belangstelling hebben voor educatieve activiteiten. Deze mensen zijn tevens geïnteresseerd in het kopen van producten bij de boer aan huis. Tot slot gaan de hierboven genoemde kansen gepaard met investeringen die pas later terugverdiend zullen worden mits er in voldoende mate gebruik van zal worden gemaakt. Daardoor is het ook belangrijk dat er in vervolg aandacht besteed zal worden aan:

- Benodigde investeringen;
- beoogde bezoekersaantallen;
- gewenste rol en eventuele bijdrage van de verschillende overheden.

Literatuur

- Borgstein, M.H. en C.J.M. Wijnen, *Samenwerking binnen Waardevolle Cultuurlandschappen*. Rapport 4.00.09. LEI, Den Haag, 2000.
- Dagevos, J.C., et al., *Tussen nu en straks: trends en hun effecten op de groene ruimte*. Rapport 4.00.05. LEI/Alterra, Den Haag, 2000.
- Heuvel, M. van den, *Trends de vrijetijd*. Algemene verkenningen en een beschrijving van de ontwikkelingen in Noord-Brabant, Tilburg, KUB, 1998.
- Janzen, R. en M.H. Borgstein, *Wegwijzer naar winkeltypen: toekomstbeeld voor de binnenlandse dag- en verblijfsrecreatie*. Rapport 4.00.10. LEI, Den Haag, 2000.
- Overbeek, M.M.M. en M.H. Borgstein, *Vermarkten van het Groene Hart*. Notitie 00.05. LEI, Den Haag, 2000.
- Overbeek, M.M.M., M.H. Borgstein en H.C. Hofsink, *Beleven en doen: consumenten en recreatie in de groene ruimte*. Rapport 4.00.12. Den Haag, LEI, 2000.
- Ploeg, B. van der, C. Teeuwen en H.C. Hofsink, *Te voet door de velden: draagvlak openstelling agrarische gronden voor recreatie*. Rapport 4.00.14. LEI, Den Haag, 2000.
- Toerisme&Recreatie AVN, *Toerisme & Recreatie in het landelijk gebied: marktverkenning, 1999*.
- Vlieger, J.J., et al., *Streekproducten: van consument tot producent*. Rapport 3.99.13. LEI, Den Haag, 1999.
- Reneman D-D, et al., *Mensenwensen: de wensen van de Nederlanders ten aanzien van natuur en groen in de leefomgeving*, reeks Operatie Boomhut nummer 6. Intomart, Hilversum, 1999.
- Stedelijk Beheer Amsterdam/infrastructuur, Sport en Recreatie, Beleidsafdeling Landschap, Natuur en Openluchtrecreatie. In: *Het Amsterdamse Bos als recreatiegebied*. 1992.
- Stedelijk Beheer/ISR; onderafdeling Recreatie. In: *Het grote groenonderzoek*. 1998.
- Teeuwen-Vogelaar, J.L. en M.H. Borgstein, *Aanbodverkenning Toerisme en Recreatie in het landelijk gebied*. In: *Een sterkte-zwakteanalyse*. LEI, Den Haag, 2000.

Bijlage 1 Enquête

Amsterdammers in het landelijk gebied:

voelen,

ruiken,

doen,

horen,

proeven...

Landbouw Economisch Instituut (LEI), Den Haag

Toelichting bij het invullen van de enquête

Wie vult de enquête in?

Het is de bedoeling dat de enquête ingevuld wordt door een volwassene (18 jaar of ouder).

Het invullen:

1. In de meeste gevallen kunt u volstaan met het aankruisen van het vakje van het goede antwoord. In een aantal gevallen wordt van u gevraagd om zelf een antwoord in te vullen. U kunt dit doen op de daarvoor bestemde stippellijn.
2. In principe is er maar 1 antwoord op een vraag mogelijk. Zijn er meer antwoorden mogelijk, dan staat dat erbij.

Tijdsduur

Het invullen van de vragenlijst duurt ongeveer 20 minuten.

Vertrouwelijkheid

Wij zullen de gegevens anoniem verwerken. Uw gegevens worden als vertrouwelijk behandeld en alleen voor dit onderzoek gebruikt en daarna vernietigd.

Informatie

Als u vragen heeft bij het invullen van de enquête kunt u ons bellen, Harriët Hofsink 070-3358339) of Marien Borgstein (070-3358191).

Terugsturen

Wilt u de enquête zo snel mogelijk terugsturen, zodat wij aan de verwerking ervan kunnen beginnen? Uiterlijk terugsturen vóór 7 juli. Er is een antwoordenvelop bijgevoegd, een postzegel is niet nodig.

De enquête

In de enquête komt een reeks van vragen aan bod die gaat over wat u zoal in het landelijk gebied doet.

Met het landelijk gebied bedoelen we de gebieden die buiten de stad liggen, ook wel het platteland genoemd. We zijn er vooral benieuwd naar of u al dan niet tevreden bent met de huidige mogelijkheden en voorzieningen in het landelijk gebied bij u in de buurt. Daarnaast willen we graag van u weten of u nog bepaalde wensen ten aanzien van het landelijk gebied hebt. Ook willen we ingaan op de rol van de boeren (hierbij kunt u denken aan veehouders, akkerbouwers en tuinders) in het landelijk gebied en wat ze voor u als bezoeker zouden kunnen betekenen. De enquête begint met een aantal vragen over uzelf.

Wij danken u bij voorbaat en wensen u veel plezier bij het invullen

Algemeen

1. In welk stadsdeel woont u?	
☐ Binnenstad ☐ Westpoort ☐ Westerpark ☐ Oud-West ☐ Zeeburg ☐ Bos en Lommer ☐ De Baarsjes ☐ Amsterdam-noord	☐ Geuzenveld/Slotermeer ☐ Osdorp ☐ Slotervaart/Overtoomse veld ☐ Zuidoost ☐ Oost/Watergraafsmeer ☐ Amsterdam oud-zuid ☐ Zuideramstel

2. Wat is uw geslacht?	☐ Man ☐ Vrouw
------------------------	--

3. Wat is de leeftijd van uzelf, uw partner/echtgenoot/ echtgenote en overige inwonende kinderen?	... Uzelf ... Partner/echtgenoot/echtgenote ... /.../.../.../.../... Thuiswonende kinderen
---	--

4. Wat is de hoogste, afgeronde opleiding van u en uw eventuele partner/echtgenoot/ echtgenote?	Uzelf	Uw partner
Lager(basis)onderwijs	☐	☐
Lager beroepsonderwijs (LTS, LEAO enzovoorts)	☐	☐
MAVO	☐	☐
Middelbaar beroepsonderwijs (MTS, MEAO, MAS enzovoorts)	☐	☐
HAVO/VHBO/VWO	☐	☐
Hoger beroepsonderwijs (HEAO, HTS, Sociale Academie, PABO enzovoorts)	☐	☐
Universiteit (ir., drs., dr., masters enzovoorts)	☐	☐
Anders, namelijk.....	☐	☐

5. Wat is de werksituatie van uzelf en van uw partner/echtgenoot/echtgenote?	Uzelf	Uw partner
Betaalde baan (32 uur of meer per week)	☐	☐
Zelfstandige	☐	☐
Parttime baan (minder dan 32 uur per week)	☐	☐
Werkzoekend	☐	☐
Arbeidsongeschikt	☐	☐
Gepensioneerd/VUT	☐	☐
Studerend/schoolgaand	☐	☐
Huisvrouw/huisman zonder ander beroep	☐	☐
Anders, nl.....	☐	☐

Het landelijk gebied

Met het landelijk gebied bedoelen we de gebieden die buiten de stad liggen, ook wel het platteland genoemd.

6. Kunt u in eigen woorden weergeven hoe voor u een landelijk gebied er uit ziet?
---	--

7. Wat zijn voor u de drie belangrijkste eigenschappen van het landelijk gebied?	1..... 2..... 3.....
--	----------------------------

8. Mist u iets in het landelijk gebied?	☐ Nee → ga door naar vraag 9 ☐ Ja, namelijk
---	--

9. Wat zijn de vijf belangrijkste activiteiten die u in het landelijk gebied doet?	1..... 2..... 3..... 4..... 5.....
--	--

10. Wat zouden boeren kunnen doen om uw bezoek aan het landelijk gebied nog leuker te maken?
--	---

11. Hoe vaak per jaar komt u in uw vrije tijd in het landelijk gebied?	☐ 1 à 2 keer per jaar ☐ 1 keer per 2 à 3 maanden ☐ 1 keer per maand ☐ Meerdere keren per maand ☐ Wekelijks
--	---

12. Komt u meestal in het weekend of doordeweeks in het landelijk gebied?	☐ In het weekend ☐ Doordeweeks
---	---

13. Vindt u dat er verschil is tussen een landelijk gebied en een recreatiegebied?	☐ Nee → ga verder met vraag 14 ☐ Ja, wat zijn volgens u de belangrijkste verschillen?
--	--

14. Kunt u drie landelijke gebieden in de buurt van Amsterdam noemen waar u vorig jaar in uw vrije tijd bent geweest?	1..... 2..... 3.....
---	----------------------------

15. Wat waren voor u de belangrijkste redenen om deze gebieden vorig jaar te bezoeken (maximaal 3 redenen per gebied aankruisen)?	Gebied 1	Gebied 2	Gebied 3
- Om er even uit te zijn	☐	☐	☐
- Om wat te leren over en van het gebied	☐	☐	☐
- Om te ontspannen, luieren, zitten, liggen	☐	☐	☐
- Om de hond uit te laten	☐	☐	☐
- Om het landelijk gebied te ruiken en te voelen	☐	☐	☐
- Om actief bezig te zijn (sporten)	☐	☐	☐
- Om de nostalgie die het oproept	☐	☐	☐
- Om de cultuurhistorie van het gebied	☐	☐	☐
- Om inkopen te doen (bijvoorbeeld kaas, melk, aardappelen)	☐	☐	☐
- Om het avontuurlijke gevoel	☐	☐	☐
- Om de drukte te ontvluchten	☐	☐	☐
- Om van de natuur te genieten	☐	☐	☐
- Anders, namelijk.....	☐	☐	☐

16. Stoort u zich ergens aan in het landelijk gebied?	☐ Nee → ga verder met vraag 17 ☐ Ja, namelijk.....
---	--

17. Met wie gaat u in het algemeen naar het landelijk gebied?	☐ Met vrienden ☐ Met de partner ☐ Meestal alleen ☐ Met de kinderen ☐ Met familie ☐ Anders, namelijk.....
---	---

18. Als u informatie zoekt over evenementen of over mogelijkheden om iets te gaan doen in het landelijk gebied, van welke bronnen maakt u dan gebruik?	Nooit	Soms	(Bijna) altijd
VVV	☐	☐	☐
Huis-aan-huis-krant	☐	☐	☐
Landelijke krant	☐	☐	☐
Regionale krant	☐	☐	☐
Kabelkrant	☐	☐	☐
Internet	☐	☐	☐
Tijdschriften	☐	☐	☐
Familie/vrienden	☐	☐	☐
Anders, namelijk.....	☐	☐	☐

19. Hieronder staat een aantal voorzieningen die in een landelijk gebied mogelijk zijn. Wat zou u ervan vinden als deze voorzieningen worden toegevoegd aan die gebieden waar u vorig jaar bent geweest?	Ik zou er voor zijn	Maakt me niets uit	Ik zou er tegen zijn
- Een sportcentrum/sportveld	☐	☐	☐
- Kleine natuurcamping	☐	☐	☐
- Een informatiecentrum	☐	☐	☐
- Een herberg/hotel	☐	☐	☐
- Een café	☐	☐	☐
- Meer wandelpaden	☐	☐	☐
- Een plek voor openlucht evenementen (concerten etc)	☐	☐	☐
- Een plek om vogels te observeren	☐	☐	☐
- Een kinderboerderij	☐	☐	☐
- Een baan voor crossfietsers	☐	☐	☐
- Een speeltuin voor kinderen	☐	☐	☐
- Een plek om te zwemmen	☐	☐	☐
- Gehandicaptenvoorzieningen	☐	☐	☐
- Plekken om te zitten/zonnen	☐	☐	☐
- Picknickplaatsen	☐	☐	☐
- Een camping bij de boer	☐	☐	☐
- Parkeervoorzieningen	☐	☐	☐
- Een museum	☐	☐	☐
- Een manege	☐	☐	☐
- Een visvijver	☐	☐	☐
- Iets anders, namelijk:	☐	☐	☐

20. Geeft u tijdens een bezoek aan het landelijk gebied wel eens geld uit aan een van de onderstaande zaken? Kunt u aangeven hoeveel u dan gemiddeld per bezoek ongeveer uitgeeft? (afroonden op hele guldens)	
☐ Horeca (eten, drinken, koffie met gebak enzovoorts)	f.....
☐ Entrees (musea, tentoonstellingen, toegang enzovoorts)	f.....
☐ Parkeergeld	f.....
☐ Reiskosten (trein, auto, taxi enzovoorts)	f.....
☐ Huur van bijvoorbeeld fiets, boot of kano	f.....
☐ Excursies (door boer, natuurexpert enzovoorts)	f.....
☐ Kopen van producten (souvenirs, streekproducten enzovoorts)	f.....
☐ Overige, namelijk.....	f.....

21. Hieronder staan een aantal activiteiten die mensen in het landelijk gebied kunnen ondernemen. In hoeverre spreken deze activiteiten u aan?	Spreekt mij minder aan	Spreekt mij meer aan
<i>Actief/sportief</i>		
- Wandelen	☐	☐
- Fietsen	☐	☐
- Paardrijden	☐	☐
- Survival tocht	☐	☐
- Varen, roeien of kanoen	☐	☐
- Skeeleren	☐	☐
- Zwemmen	☐	☐
- Vissen	☐	☐
<i>Natuur</i>		
- Bekijken/bestuderen van dieren	☐	☐
- Bekijken/bestuderen van planten	☐	☐
- Samen met andere mensen een stuk natuurgebied onderhouden	☐	☐
<i>Routes</i>		
- Met een auto een toeristische route rijden door het platteland	☐	☐
- Sterrit/puzzeltocht maken	☐	☐
- Een bepaalde route lopen die mensen eeuwen geleden ook al gelopen hebben (bijvoorbeeld een kerkepad, pelgrimstocht of kruistocht te voet)	☐	☐

<i>Overnachten</i>		
- Kamperen in de natuur	☐	☐
- Overnachten in een boerderij	☐	☐
- Overnachten op een landgoed	☐	☐
- Kamperen bij een boer	☐	☐
<i>Voor kinderen (en volwassenen)</i>		
- Excursies met een boswachter door de natuur	☐	☐
- Excursies met een boer over zijn land	☐	☐
- Excursies op een boerderij	☐	☐
- Survivaltochten	☐	☐
- Themadagen (bijvoorbeeld seizoenen, zaaien & oogsten enzovoorts)	☐	☐
- Hutten bouwen	☐	☐
- Avonturendagen (puzzeltochten, opdrachten bij de boer en in natuur)	☐	☐
- Overnachten in de natuur (onder begeleiding van boswachter)	☐	☐
- Overnachten op de boerderij (leren over de boer en z'n bedrijf)	☐	☐
- Anders, namelijk	☐	☐

Boeren in het landelijk gebied

Wanneer hier gesproken wordt over boeren kunt u denken aan veehouders, akkerbouwers en tuinders.

22. Bent u in de afgelopen 5 jaar wel eens op een boerenbedrijf geweest? Nee → ga door met vraag 23
 Ja → ga door met vraag 24

23. Waarom komt u nooit op een boerenbedrijf (meerdere antwoorden mogelijk)?

- Daar heb ik nooit aangedacht
- Dat vind ik niet interessant
- Ik heb dan het gevoel dat ik privé-terrein betreed
- Ik ben bang voor honden, dieren, vee
- Bij mij in de buurt is dat nergens mogelijk
- Anders, namelijk.....

24. Naast het werken op hun bedrijf kunnen boeren zich in het landelijk gebied ook bezig houden met verschillende andere activiteiten. U kunt hierbij denken aan:

- A. het onderhouden van cultuurhistorische gebouwen (boerderijen, stallen enzovoorts);
- B. het beheren van het landschap, onderhouden van slootkanten en de natuur;
- C. het openstellen van hun bedrijf voor bezoekers;
- D. het geven van excursies op het bedrijf of over het land;
- E. het verkopen van eigengemaakte producten;
- F. het aanbieden van mogelijkheden voor overnachten (kamperen of slapen op de boerderij);
- G. een horeca gelegenheid openen (terrasje, klein restaurant);
- H. het verhuren van fietsen, boten en andere artikelen;
- I. het openstellen van hun land voor wandelaars of mensen die even willen zitten/picknicken;
- J. het verhuren van ruimtes voor cursussen of voor kunstenaars;
- K. het mogelijk maken dat mensen meewerken op de boerderij;
- L. het aanbieden van activiteiten voor kinderen (leuk en leerzaam);
- M. iets anders, namelijk.....

Welke drie van de bovenstaande activiteiten spreken u het meeste aan (u kunt een letter noteren) ?

1.
2.
3.

25. Zou u het jammer vinden als de boeren uit het landelijk gebied verdwijnen?	☐ Ja, omdat.....
	☐ Nee, omdat.....

26. Boeren spelen een belangrijke rol bij het instandhouden van het landelijk gebied. Naast de overheid kunnen ook burgers een bijdrage leveren aan de financiële ondersteuning van de boeren. U kunt hierbij denken aan:

- A. lid worden van een vereniging die de boeren ondersteunt;
- B. entree betalen bij het bezoeken van een boerderij;
- C. het kopen van zelfgemaakte producten van boeren, bij de boer aan huis;
- D. het kopen van zelfgemaakte producten van boeren, in de supermarkt (tegen een iets hogere prijs);
- E. een hogere bijdrage betalen aan het waterschap of aan de gemeente Amsterdam, zodat deze de boeren weer financieel kunnen ondersteunen voor het onderhouden van het landelijk gebied.

Welke van de bovenstaande mogelijkheden spreekt u het meeste aan (u kunt een letter noteren)?
.....

27. Zijn er volgens u verder nog mogelijkheden voor de boeren om extra geld te verdienen?
---	----------------------------------

Nu volgen nog een aantal algemene vragen

28. Wat zijn uw hobby's? Het maakt daarbij niet uit hoe vaak u deze hobby's uitoefent (<i>u mag meerdere aankruisen</i>).	
Ik heb geen hobby's	☐
Creatief (tuinieren, schilderen, tekenen, koken, origami, handwerken enzovoorts)	☐
Recreatief sporten (fietsen, wandelen, paardrijden, varen, zwemmen, squash etc)	☐
Competitiesporten (vechtsporten, voetbal, autocross, schietvereniging enzovoorts)	☐
Computeren (programmeren, computerspelletjes, internet)	☐
Denksporten (dammen, schaken, woordpuzzels, cryptogrammen, legpuzzels etc)	☐
Muziek (muziek maken, muziek luisteren, zingen enzovoorts)	☐
Lezen (tijdschriften, boeken enzovoorts)	☐
Gezelschapspelen (kaarten, sjoelen, bridgen, monopoly, risk enzovoorts)	☐
Televisie kijken of toeschouwer bij sport	☐
Fotografie (fotografie, film, video enzovoorts)	☐
Uitgaan (concert, theater, bij vrienden op bezoek, café, bioscoop enzovoorts)	☐
Natuur (natuurstudie, door bos lopen en van natuur genieten enzovoorts)	☐
Andere hobby's, namelijk: 1. 2. 3.	

29. Welke krant(en) leest u regelmatig?	
☐ Geen	☐ NRC Handelsblad
☐ Algemeen Dagblad	☐ Echo
☐ Volkskrant	☐ Amsterdams Stadsblad
☐ Trouw	☐ Reformatorisch Dagblad
☐ Telegraaf	☐ Het Parool
☐ Huis-aan-huiskrant	☐ Het Financiële Dagblad
☐ Nederlands Dagblad	☐ Ander dagblad, namelijk

30. Bent u lid of donateur van een organisatie die betrokken is bij een van de onderstaande goede doelen?

- Nee
- Natuur (bijvoorbeeld Natuurmonumenten)
- Milieu (bijvoorbeeld Greenpeace)
- Cultuur (bijvoorbeeld Cultureel Genootschap)
- Bescherming van dieren (bijvoorbeeld Wereld Natuur Fonds)
- Hulpbehoevenden in Nederland (bijvoorbeeld Leger des Heils)
- Mensenrechten (bijvoorbeeld Amnesty International)
- Gezondheid (bijvoorbeeld Koningin Wilhelminafonds)
- Kinderen (bijvoorbeeld Kinderbescherming/Unicef)
- De Derde Wereld (bijvoorbeeld Artsen Zonder Grenzen)
- Missie en Zending (bijvoorbeeld Stichting Dorcas)
- Andere doelen, namelijk.....

Heeft u nog opmerkingen of suggesties naar aanleiding van dit onderzoek?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

U wordt verzocht de enquête in de bijgevoegde envelop aan ons terug te sturen (een postzegel is niet nodig).

Onder de mensen die een ingevulde vragenlijst terugsturen, worden 20 VVV-bonnen van à f 25,- verloot. Wilt u kans maken op een VVV-bon, dan dient u hiernaast uw naam en adres in te vullen, zodat we u kunnen bereiken als u tot de prijswinnaars behoort.

We danken u hartelijk voor de medewerking aan het onderzoek.

Dhr/Mw.

.....

Adres

.....

Postcode

.....

Woonplaats

.....

Telefoon

.....

Bijlage 2 Leeswijzer bij de tabellen

In het vervolg van deze bijlagen zijn de frequentietabellen weergegeven. De volgorde waarin deze uitkomsten van de enquête zijn geplaatst correspondeert met de opbouw van hoofdstuk 2 uit het rapport.

Bij de tabellen wordt aangegeven wanneer het om een open vraag gaat, en wanneer er op een vraag meerdere antwoorden gegeven konden worden. Tevens staat onder iedere tabel het totaal aantal respondenten dat de bewuste vraag beantwoord heeft, of dit is weergegeven in de kolom onder N. De percentages in de tabellen zijn dan ook weergegeven op basis van dit aantal respondenten, dat dus overeenkomt met 100%.

Een percentage kan dus als volgt worden geïnterpreteerd:

Tabel 2.1 Bent u in de afgelopen 5 jaar wel eens op een boerenbedrijf geweest?

Antwoord	Frequentie	%
Ja	210	54,7
Nee	174	45,3

Aantal respondenten: 384 (= 100%)

Dus: In totaal hebben 384 respondenten deze vraag beantwoord waarvan 210 (= 54,7%) in de afgelopen 5 jaar wel eens op een boerenbedrijf zijn geweest.

Bij de vragen 6, 13 en 25 uit de enquête konden de respondenten een beschrijving geven, deze zijn in hun geheel overgenomen in de bijlagen.

Bijlage 3 Beschrijving en kenmerken van het landelijk gebied

Vraag 6

Kunt u in eigen woorden weergeven hoe voor u een landelijk gebied er uit ziet (open vraag)?

1. Groen, ongerept en met zo min mogelijk menselijke bemoeienis
2. Een rustige omgeving met veel wandel- en fietsmogelijkheden, weinig snelverkeer
3. Groen, fietspaden, picknickgelegenheden
4. Water, bomen, gras, beesten, vogels, vlinders, bloemen, planten
5. Landerijen; weilanden - koeien enzovoorts; kassen; akkerbouw - maïs, graan enzovoorts
6. Caravan in Gorden, woonboot op Loosdrecht
7. Koeien, weiland, boswallen, bos
8. Ruimte, groen, rustige wegen, geen horizonvervuiling, boerderijen
9. Ruim, weids. Hier en daar een boerderij met vee. Sloten en wilde begroeiing.
10. Veel groen, water, sloten, gras en plassen
11. Een gebied met zo min mogelijk autoverkeer, fietspaden, akkers, sloten, weilanden met vee.
12. Voorzover dat nog mogelijk is onaangetast, oorspronkelijk en natuurlijk.
13. Wisselend, water, weiden, heuvels, in de verte misschien wat bos.
14. Een plaats met meer natuur (groen) en een stille plaats.
15. Natuur zonder honden en vooral hondeneigenaren die als honden 'het' moment doen alsof ze geen hondenbezitter zijn en de 'boodschap' niet opruimen.
16. Groene weiland
17. Riet, hooi, boerderijen, dieren, molens
18. Landelijk gebied is voor mij Friesland, Zuid-Holland daarentegen gaat door bebouwingindustrie enzovoorts snel achteruit.
19. Een open gebied met boerderijen. Hier en daar bossagen, sloten en plassen zoals dat hier in Nederland historisch gegroeid is.
20. Open vlakte, zand/gras of bos landschap, vogels en kleine zoogdieren hebben er de ruimte
21. Weiland, koeien, bos, boerderijen, rietkragen
22. Gebied met veel groen en water. Autovrij met beschermde dieren en planten.
23. Veel groen ook om te relaxen te hebben en rust en stilte waar je even kan dagdromen
24. Groen, natuur, weilanden, bossen, duinen, met flora, fauna, eventueel boerderijen, dorpjes. Geen lawaai, geen snelwegen, geen spoorwegen, geen plezierjachten, geen crossbanen enzovoorts
25. Een landschap met groen, zonlicht en goede fietspaden.
26. Diversiteit in flora en fauna. Groen + stilte gebieden met mogelijkheden tot recreëren.

27. Weilanden met grazende koeien en lekker rustig
28. Weiland, sloten, bossage, molens, kerktorens, beesten
29. Veel groen met goede fiets en wandelpaden
30. 1. Veel minder lawaai; 2. Groen en water; 3. Wilde bloemen; 4. Dieren
31. Ik heb er nog een romantisch beeld over. Weiden, koeien, bos en niet teveel mensen.
32. Bosrijk, veel water, onbeperkt wandel- en fietsgelegenheid, zeer beperkt toegankelijk voor auto's.
33. In onze omgeving is het polderland, de landelijke omgeving, een uitgestrekt rustig gebied, waar men het contact met de natuur (met inbegrip van de daar levende dieren) ongestoord kan ervaren.
34. Een gebied waar de natuur overheerst boven de bebouwing
35. Water, bebossing, boerderijen en oude huisjes, vee en andere dieren
36. In denk dan aan groen, rust en ruimte
37. (zolang het geen hei, bos en duin is). Veel groen, afwisselend landerijen, weiland, kleine stukjes bos, kleine (zand)weggetjes, hier en daar een erf/boerderij, soms een dorpje met kerk & café.
38. Veel groen, water, rustig, kleinschalig
39. Weiland, sloten en dijken of duingebied
40. Weiden met boerderijen, dorpjes, bossen.
41. Een landelijk gebied zie ik als een landschap met boerderijen, sloten, dorpen, meren, vogels en natuur
42. Weinig huizen, veel groen
43. Weinig gebouwen, veel groen
44. Veel groen en een afwisseling van bomen (bos) en vlak land (wei of akkers)
45. Groen waar je kunt wandelen en dergelijke. Waar je de vogels kunt horen zonder overstemd te worden door verkeer en/of vliegtuigen.
46. Lelijk, moderne stallen, overal loodsen, geen vrije natuur meer! Nederland is VOL! Een van de lelijkste landen!
47. Gras, water, dieren, vogels, STILTE
48. Bosrijk gebied, ruimte, water, weilanden en dieren.
49. Een gebied met spaarzame en gespreide bebouwing
50. Hollands polderlandschap (denkend aan Holland zie ik brede rivieren traag door... etc)
51. Als hier bedoeld wordt: in ideale zin, als volgt: gevarieerd, natuurlijk (d.w.z. niet aangelegd via de tekentafel, maar ontstaat d.w.z. historisch gegroeid), geen snelwegen in de buurt, stilte, functioneel (d.w.z. landelijke bedrijf, geen recreatieparkachtig gebeuren)
52. Water, weiland, hei, bomen, 'wilde' dieren (geen bebouwing behalve boerderijen)
53. Een gebied waar veel groen aanwezig is en ook water, dus park-meren-polder enzovoorts
54. Groene weiden; veel wilde gevarieerde en kleurrijke bermen, 'oud' boerenland (dus heen verkavelde gebieden), sloten, meertjes, moerassen, bosjes, boerderijen en oude dorpjes omgeven door hoge bomen, vele vogels.
55. Veel groen, fietspaden, rustplaatsen, horeca en dieren

56. Afwisselend, groen, zonder hoge torens en grote flats die van 20 km afstand zichtbaar zijn, kleine dorpen
57. Weilanden/landbouw, boerderijen, kleine dorpjes, bossen/plassen/meertjes
58. Bomen, planten, koeien, schapen, boerderijen, vogels
59. Water, bos, open velden, wilde dieren
60. Weilanden, boerderijen, koeien, schapen etc, sloten, vogels, landweggetjes, kassen, (fruit)boomgaarden, bloemenvelden, groenteteelt, graanvelden, molens
61. Weilanden, tuinbouwgrond afgewisseld met kleine gemeenten
62. Weilanden, slootjes, akkers met boerderijen
63. Afwisselend landschap, mooie vergezichten
64. Echt holland
65. Veel groen met water, schoon
66. Groen, weilanden, bos, dorpje
67. Een landelijk gebied moet voor mij gelegenheid geven tot vrij en rustig wandelen, mogelijkheid tot picknicken, fietsen en/of vissen. Er moet een infoplek zijn (plattegrond bijvoorbeeld) en voldoende flora !
68. Weide- en akkergronden, vee, boerderijen, water (sloten, riviertjes), dorpen
69. Weinig huizen, veel groen, weiland, water enzovoorts Weinig oerlast van auto's, vliegtuigen. Vogels en andere dieren.
70. Weids, stil, geen geplande bestrating enzovoorts
71. Het dichtstbijzijnde landelijk gebied is Noord/waterland en/of Gooi-Weesp. Het is plat/vlak, weiland, watertjes, veeteelt gebied, koeien/schapen.
72. Weilanden, akkers, kleine dorpjes, sloten en plassen, knotwilgen en rietkragen, koeien, paarden, schapen, vogels enzovoorts
73. Landelijk noord - polders, water, grasland en koeien, leeg, kleinschalig bebouwd. Rest rond Amsterdam - passend bij hun omgeving - bos, hei enzovoorts
74. Rond Amsterdam is het vooral weidegebied
75. Bomen, gras, vee
76. Wandel- en fietspaden - veel vaarwater/kleine bootjes met bomen - rustpunten
77. Mooi landschap, groen, water, landbouw, veeteelt, geen autowegen
78. Kleine woonkernen omgeven door gebieden waar weinig bebouwing is met veelal een agrarische bestemming, veel weiden, akkers en bos
79. Geen woningen (of slechts sporadisch) natuur (bos/heide/weilanden/duinen) met hier en daar water - natuur zonder vervuiling/gifstoffen in de grond
80. Groen, water, rust, bos
81. Veel bomen, beekjes, ongerepte plantengroei bijvoorbeeld, beschermde vogels, gras en vooral rust, wegen zonder verkeer.
82. Rustig, groen gebied met traditionele landelijke bestemming
83. Veel bomen, weiden, wilde bloemen en water
84. Gewoon
85. Een groen, onbewoond of schaars bewoond en bebouwd gebied dat dient voor landbouw, veeteelt en/of recreatie.
86. Dorpen, weinig bebouwing
87. Weilanden met koeien, akkers met gewas, bosrijke gebieden, dus veel bomen en struiken

88. Rustig, groen, weinig auto's/motoren, weinig mensen, geen vliegtuigen, veel water, grote diversiteit in groen. Mogelijkheid tot wandelen, fietsen, varen (kanoen)
89. Weilanden, dorpjes, smalle weggetjes, weinig verkeer, bossen, rivieren, sloten
90. Het liefst 'wilde' natuur, inclusief fauna, anders boerengebied in bedrijf
91. Groen, rust, weids
92. Weinig bewoond, natuurlijk gebied en landbouw/veeteelt
93. Horizon zonder storende hoogbebouwing. Weilanden doorkruist met sloten, landelijke (smalle) wegen met (oude) bomen
94. Grotendeels onbebouwde ruimte met landbouw-veeteelt bestemming en bebossing
95. Een gebied waar autoverkeer beperkt is (liefst niet). Niet te veel vertier, veel groen, water, weinig of geen huizen. Rustgevende omgeving.
96. Er is voldoende van alles. Water, bos en boerenland
98. De gebieden die buiten de stad liggen worden langzaam volgebouwd, en dat is minder leuk voor zo een wereldstad als Amsterdam, meer groen is best
99. Polderlandschap
100. grote grasvelden met bomen, planten, struikgewas enzovoorts
101. het ontbreken van huizen en verkeer (in overvloed). Seizoenen kenbaar, goed lucht, water, bomen, velden, lucht, met hier en daar een torentje ofzo
102. polderachtig afgewisseld met wat bos
103. mooi en rustig en heerlijk ruiken, veel vogels
104. veel weiland, kleine dorpjes, smalle wegen, vee in de wei, weinig huizen, geen flats
105. bomen, weide, koeien, weinig bewoning, geen snelwegen, dus rust, ruimte, frisse lucht
106. afwisselend: bomen, polder, water, bos, heide
107. veel landerijen, bossages en veel wandel en fietspaden en meren
108. geen bebouwing, landbouw-weiland met vee
109. grasvelden met plassen, bomen, struiken
110. weide en plassen met lage beplanting en rietkragen. Met wat boerderijen
111. veel groen, ruimtelijk opgebouwd met water als onderdeel (riviertje, meren) landerijen mogen een onderdeel zijn, wisselend van compositie
112. bomen ruimte, rust, rommelig, ongeorganiseerd
113. weinig bebouwing, veel groen
114. groen, bossen, niet zoveel bebouwd en hier en daar boerderijen. Helaas weinig nog in de randstad.
115. weinig tot geen bebouwing, groen, water
116. veel bos, groen, wandelgebied, recreatiegebied
117. noord holland, omgeving Purmer, Beemster, West-Friesland
118. niet te gecultiveerd en waar ik met mijn hondkan wandelen
119. dieren, veel vogels, bomen, bos, heide
120. een plekje zonder zoveel mensen, wel dieren en veel groen, heel open en heel gezonde lucht, mooi uitzicht.
121. afwisselend landschap van dorpen, bos en heide, boerderijen, strand, duinen.
122. gebied zonder hoogbouw met veel groenstroken
124. weilanden, plassen, veel groen, fietspaden
125. bomen, gras, duinen: die combinatie

126. groen, water, fiets-wandelpaden
127. open vlakte met fauna, bossen, meren
128. zeer kaal, niet mooi
129. koeien, sloten, drijseizen met veel natuurshit: bomen enzovoorts
130. parken voor wandelen en recreatie
131. een van aanzienlijke grootte groen gebied zonder al teveel bebouwing
132. ruimte, groen, weides, kleine woongemeenschappen (dorpjes), water, dieren
133. weiland, sloten/kanalen, dorpjes
134. landschap: bomen, weilanden
135. veel ruimte, rust en frisse lucht
136. een landelijk gebied is voor mij een gebied waar de rust voorop staat door veel groen omgeven (ofwel de natuur)
137. niet veel geluiden, veel planten, groen en dieren. Niet zo naast elkaar huizen.
138. wat betreft Nederland: plat en strak
139. veel natuur, of in de buurt van een stad cultuur/natuur
140. groen, bloemen
141. veel groen, water, weinig bebouwing
142. wei, bos, koeien, sloten, akkers, boerderijen
143. weiland, water, ruimte, geen auto's, geen woonwijken
144. groen, weide, bos, water, smalle weggetjes, af en toe een huis, dorp of iets dergelijks
145. veel groen, geen industrie, niet teveel inwoners met km²
146. zomers is het prachtig maar 's winters zijn de bomen kaal en saai
147. natuurlijk (niet zo erg kunstmatig aangelegd), wisselend landschap, groot
148. schoon, veel groen, met vee in de weilanden
149. grote(re) aaneengesloten gebieden met specifieke ecologische eigenschappen (bijvoorbeeld Duinen, bos of polder en dergelijke) waar de natuur haar gang kan gaan (of het lijkt er sterk op)
150. boerenland, kleine dorpen, bos, water, velden enzovoorts
151. groen, bomen, rivier, zee, dieren, vogels.
152. zeer goed, veel variatie
153. groen, water, dieren, boerderijen
154. een gebied zonder (stedelijke) bebouwing waar natuur (nog) ruimschoots voorhanden is en waar bedrijvigheid zich beperkt tot de agrarische sector
155. zo min mogelijk bebouwing
156. boerderijen, af en toe stuk bos, landweggetjes, geen auto's
157. groen met veel water
158. rustieke omgeving, weiland, bos-omranding, meertjes, wijd vergezicht
159. mooie velden, landerijen, bomen, geen hoge flatgebouwen.
160. een groen en rustig gebied, geen auto's of motoren. Water en lichte recreatie. Fiets en wandelmogelijkheden
161. veel groen, water en rust, veel diersoorten, schoon
162. puur Hollands - weilanden, koeien, boerderijen, schoon
163. weinig bebouwing, geen industrie, veel groen/water, weide dan wel bebost
164. een groene vlakte met bomen en grazende dieren
165. bomen, struiken, fietspaden, geen snelverkeer

166. veel groen, bomen, sloten, weidevogels. Geen snelwegen
167. geen verkeer, gras, meer of rivier, 'ver kunnen kijken'
168. uitgestrekt weidegebied met koeien, schapen, paarden, afgewisseld met bomen en bossen of plassen
169. een landelijk gebied is het gebied waar boerderijen zijn en koeien en andere dieren in de weiden/velden lopen
170. veel bomen, flora en fauna, fietspaden en wandelpaden
171. véél groen (weiland/bos), heide, grazende koeien. Weinig tot geen huizen (evt. enkele boerderijen), geen bushaltes, tankstations, industrie
172. gebied ingericht voor landbouw en veeteelt met schaarse bebouwing en elementen als sloten, bomen enzovoorts
173. koeien in de wei, bloemen in de wei en berm, moeras en water met vogels enzovoorts
174. buiten de stad; bijvoorbeeld Amsterdamse Bos, het Gooi, Noord-holland boven het Noordzeekanaal, 't Twiske, kustgebied van Noordwijk tot Castricum
175. water en veel groen onder andere weiland, fietspaden
176. niet-stedelijk divers
177. weids, rustig, veel natuur, gevarieerde begroeiing
178. een rustgevende omgeving met een NIET vervuilde horizon. Geen verkeerslawaaï (snelwegen). Veel groen, water of akkers
179. weilanden, sloten
180. ruimte en vergezichten; afwisseling: weilanden/bos/hei; alleen boerderijen als bebouwing
181. Sloten, weiden, akkers, dorpjes.
182. combinatie van velden met wat bebossing
183. weilanden, vee sloten, bomen, geen ingrijpen van de mens
184. veen groen, bos met her en der boerenbedrijven met vee, gewassen en dergelijke. Tevens recreatiegebied her en der
185. groen, rustig, geen/weinig verkeer, schone lucht
186. veel groen: bomen, wei, water, zand. Geen gemotoriseerd verkeer, veel ruimte en daardoor veel rust. Geen lawaai
187. combinatie van natuurgebied, bos, duin, heide en cultuurgrond (landbouw/boerderijen)
188. weiden en akkers, afgewisseld met bos, en verder ook de duingebieden
189. groen, stil, water, vogels, uitzicht
190. zoals waterland bij Amsterdam Noord
191. veel weiland, boerderijen, bos
192. mooi klein dorpje
193. bos, heide, weide, huisjespark, speeltuin
194. weiland, schapen, koeien, paarden, sloten, bruggetjes, kerktorens n de verte, weids, uitzicht, vogels
195. bosrijke omgeving en fauna, leefbaarheid voor dieren en vogels, schone lucht, geen verkeer
196. weiland, bos
197. landelijk, boerderijen, vee, polders, bossen etc
199. bomen, weiden, bos, dorpjes

200. Niet te veel huizen, weide, bos, hei, weinig verkeer en een kleine 'dorpskern'
201. natuurgebied met bos, meertjes, landerijen met slootjes met helder water, riviertjes, bomen langs de wegen, boerderijen met bomen, weiden met wilde bloemen, vogels en dieren, paadjes om te wandelen en fietsen (niet racen), kleine dorpjes met een kerkje
202. groen, natuur, grote lucht, akkerbouw, weiden, weinig asfalt, plassen en sloten, tuinbouw
203. ik vind de sloterplas en dat park erg mooi en het Amsterdamse Bos
204. weilanden, bomen, af en toe een boerderij, veel vogels en vee
205. ruimte, boerderijen, weilanden, vee enzovoorts En het Amsterdamse Bos.
206. bos, meren, rivieren, landerijen
207. veel groen, weinig bebouwing en zo min mogelijk visuele vervuiling (bijvoorbeeld Elektrische draden) en zo her en der een koe of een paard
208. weilanden met koeien, schapen, paarden, boerderijen, leuke landweggetjes met bomen zodat je er ook lekker kan fietsen of wandelen
209. groen, rustig, zo weinig mogelijk autoverkeer, goed onderhouden fiets- en wandelpaden
210. groen, dieren, laagbouw, sloten, dorpen.
211. parken en omliggende weilanden, sloten
212. groen, beplant, afwisselende natuur
213. weilanden, bos, sloten
214. groen, water, afwisseling, weinig/geen auto's, bloemen, bomen
215. kleinschalig natuurgebied met een hoofdzakelijk agrarische bestemming
216. meer groen, grotere open plekken, dus minder bebouwd, minder snelwegen en fabrieken
217. Als Amstelland. Tussen Amstelveen Vinkeveen, Ouderkerk en Spaarnwoude.
218. groen met dieren
219. geen industrie, geen bedrijventerreinen, geen flats, wel ontwikkelde flora en fauna
220. ruimte, groen, water
221. een natuurlijke originele omgeving, dus puur bos, duin, o weiland. Geen kernisachtige attracties.
222. duinlandschap, polder, bossen
223. molens, koeien, boeren, sloten, gras, weilanden
224. niet-stedelijk; kleine kernen; open bebouwing; onverharde wegen; veel recreatief water en een vertraagd tempo van mens en dier
225. een groen gebied met afwisselende begroeiing (gras, bloemen, bos) en met water (slootjes of meren) en duinen of heuvels, ook nog vogels en andere dieren
226. veel groen/weiland, boerderijen met vee. Ook bosrijke omgeving
227. een gebied met mooie natuur en dieren zoveel mogelijk natuurlijk tot stand gekomen. Rust en stilte zijn belangrijk
228. weilanden met vee (koeien, schapen) kleine wegen en dorpen met een klein centrum. Meer open en groen dan in de stad en minder druk.
229. veel weiland en bosgrond, veel groen dus, rust en weinig tot geen auto's of brommers
230. groen, vogels, slootjes, rust, idyllische plekjes

231. rustgebied met meer of meren, fietspaden, open landerijen en recreatie mogelijkheden.
232. ruimte, graslanden, water (sloten, plassen, etc), ver kunnen kijken, weinig woningbouw, kleine dorpen, weinig autowegen (grote), fietspaden, dieren/vee
233. een flink aaneengesloten gebied, goed toegankelijk voor fietser en wandelaar, zonder al te veel autoverkeer
234. groen, ruimtelijk, niet al te gecultiveerd
235. stille groene vergezichten zonder horizonvervuiling en weinig tot geen automotoren verkeer. Kleine dorpjes en vogels en ruisend riet.
236. natuurlijke omgeving (bos/heide/wei en dergelijke), kleine bevolkingsdichtheid (relatief)
237. veel ruimte, 'vrije' natuur met alleen die bedrijven die nodig zijn om het land te bebouwen of te beheren
238. veel groen, rust, kleine dorpjes
239. met veel groen, 'wild' en rust
240. groen, blijvende bomen en heesters, bloemen, water, paarden, lammen, koeien, kanoen, schoon, netjes, charmant, uitstraling
241. geen autoverkeer in het landelijk gebied
242. weilanden (met koeien), en schapen, mooie wilgjes en veel groen, veldbloemen onder andere klaprozen, korenbloemen, bij bouwland
243. groen, weiland, koeien, water
244. veel groen en water
245. rustique
246. kleinschalig, divers aan landschapstypen, veelal agrarisch, nat
247. dit is divers voor mij maar rond Amsterdam verwacht ik weilanden met hier en daar agrarische bedrijven, maar ook gebieden als het Twiske of Durgerdam met uitzicht met uitzicht over het IJ, landelijk noord en Landsmeer, Broek in Waterland
248. ruimtelijk, groen, stil, niet teveel afgeschermdre recreatieplaatsen
249. landelijk vind ik buiten, een gebied met veel groen
250. open, stil, groen, nat, geen verkeer te horen, donker bij nacht
251. molens, gras
252. groen, lommerrijk, ruim, rust
253. weilanden met koeien
254. een landelijk gebied is een gebied waar je een natuurlijke omgeving hebt, bijvoorbeeld Weiland, bossen, meren, plassen, zee of duinen. Hier vind je rust
255. weilanden met koeien en boerderijen
256. rust, geen of nauwelijks gecultiveerde natuur, weinig mensen
257. een gebied dat - ondanks cultuurhistorische veranderingen - door de natuur bepaald is, inclusief bebouwing, landbouw, wegen enzovoorts
258. agrarisch gebied, bos, natuurparken
259. een gebied waar weinig auto of motorisch verkeer is met veel bomen, platen, wilde planten/bloemen en waterpartijen, mag wat heuvelachtig
260. dorps, groen, rustig, rustiek, uitgestrekte velden, bosrijk, meer natuur dan huizen, boerderijen, sloten, polder, (wind)molens, dieren, bollen, heide
261. weilanden, molens, beekjes, boerderijen

262. groen en ruimte
263. veel groen (planten, bomen, gras), veel dieren waaronder vee en wilde dieren, een enkel landweggetje of fietspad (weinig asfalt)
264. veel ruimte, stilte, rust en veel natuur, boerderijen met bijpassende geuren en veel dieren.
265. groen, bosrijk, landelijk, meertje, sloten, fiets-wandelpaden, weilanden
266. ontspanning - rust
267. veel water, boerderijen, polders, kortom een gemaakt landschap
268. rustig, schoon, 'puur natuur'
269. landerijen afgewisseld met natuurontwikkeling
270. rustig gebied met natuur, fietspaden, wandelpaden, afwisselend landschap (natuurlijk zwemwater), boerderijen
271. groen, bomen, sloten, velden, een beetje ruig
272. weinig bebouwing, groen, water
273. polders, weidegebied
274. veel natuur, weinig steen/beton/asfalt. Vooral: rustig, ook niet te veel mensen.
275. groen, bomen, rust, wind, vogels, meertjes, water, wolken, weidsheid, koeien en schapen. Mooie boerderijen, kleine weggetjes
276. In cultuur gebracht landschap, weiland, akkerland, boerderijen, rustige smalle wegen
277. Zo weinig mogelijk bebouwing, zo weinig mogelijk infrastructuur (bij voorkeur alleen hier en daar een polderweg) en verder is het gebied verdeeld in landbouwgrond en natuur
279. vogels etc, mooi, groen, weinig huizen, niet te veel auto's, fiets en wandelpaden, boerderijen
280. veel gras en veel boerderijen
282. Prettig aandoend, vooral als de natuur zo goed mogelijk haar eigen gang kan gaan, mits goed beheert.
283. veel groen en bomen, bloeiende struiken, ruig, met hazen, konijnen, fazanten, patrijzen, hazelwormen, spinnen, vlinders enzovoorts
284. veel groen, meertjes, bossen, hei, geen hondenpoep
285. groen, gevarieerd, veel fietspaden, weinig auto's, graslanden met af en toe een dorpje
286. met ruim groen en water tussen de bebouwing
287. afwisseling groensoorten, water, smalle woonstrook langs dorpsweg, geur boerderijen, boomgaarden, bollenteelt
288. ruimte zonder veel autowegen en verkeer. Landelijk met zo klein mogelijke woonkernen. Geen hoogbouw en op de lokale bevolking gerichte nijverheid
289. gevarieerde natuur
290. weilanden, vergezicht, kerktorens, wolkenpartijen
291. ruimte, licht, vergezichten, maar ook lanen met bomen en bossen
292. bossen, weilanden, meren/vennen, heide, plekken waar weinig mensen komen
293. een gebied met veel bomen en dieren die van nature daar horen, water zodat er natuurlijke irrigatie is en veel ruimte
294. groen, afwisselend weilanden, bossen, heidegebieden, boerderijen en dorpen (ook water)
295. veel groen (bomen, struiken, weilanden), weinig bebouwing, rustig/stil, boerderijen

296. groen met gras en bomen
297. groen met een horizon, gras, bomen en dieren, zonder 'machinaal' geluid
298. groen, bos, weiland
299. een rustig gebied met veel groen. Hier en daar een boerderij met weiland en vee. Veel vogels boven de akkers en vissen in 't water.
300. veel natuur, groen, rustig, schoon, weiland, bos, dorpjes, water
301. grasland, boerderijen, kleine dorpjes, meren
302. open landschap afgewisseld met bos/bomen en water, loslopend vee, veel (water)vogels
303. boerenland met alles wat daarbij hoort: vee, vogels e.a.
304. een gebied waar in tegenstelling tot de stad, de natuur haar gang kan gaan
305. een beeld (?) die buiten de bebouwde kom is
306. bomen, water, bloemen, dik bebost
307. verschillende soorten: polder = vlak land, koeien, bomen en gras en sloten; Bos = bospaadjes, bomen en groen
308. gebieden waar stilte heerst. Men hoort de autowegen niet. Het geluid van treinen is niet storen. Er zijn wandel en fietspaden.
309. 'n plas waar je kunt varen, smalle wegen met sloten aan beide zijden, en weiland met boerderijen, ook wat bomen, niet echt een bos, wel hier en daar 'n molen en koeien
310. groen, gras, bomen, planten. Kleine wegen met weinig auto's, veel dieren en rust
311. veel groen/natuur: weilanden, bos, bloemen enzovoorts met minimum aan bebouwing
312. groen, water, weinig (gemotoriseerd) verkeer
313. bossen/bossages; water; weide of hei; kronkelende weggetjes zonder (veel) verkeer; wilde bloemen; rustige sfeer; boerderijen of (enkele) woningen
314. open, ruim, weilanden, bomen/bossages
315. veel groen, fluitende vogels, koeien, schapen, rustig, weinig of geen verkeer
316. beperkte bebouwing, veel bos, struikgewas, heide, vennen of meren. Zo min mogelijk ingegrepen door mensen in de natuur.
317. buiten de stad, water, bos, groen-weiland, natuur enzovoorts
318. dunbevolkt gebied met mengsel van niet-intensieve landbouw en natuur- en recreatiegebieden
319. een gebied met woonkernen, boerderijen, agrarische gedeelten afgewisseld met natuurgedeelten, mogelijkheden voor recreatie, industrie aan de periferie
320. natuurlijke omgeving, geen stedelijke infrastructuur
321. bos, weidevelden, vogels, akkervelden, koeien, rust, ruimte
322. groen, ruim, bijvoorbeeld weilanden, maar ook duingebied, strand
323. groene stukken land met waterpartijen/sloten die ook toegankelijk kunnen zijn en veeteelt met dieren
324. gevuld met natuur en verder niets dat aan het bestaan van de mens herinnert
325. groen, leeg, met dieren
326. weiland, sloten, wegen
327. een landelijk gebied ziet mij rustgevend, mooi prachtig, heerlijk
328. veel ruimte, weilanden, sloten, weinig huizen of boerderijen, dieren
329. natuur/agrarische functie, polder/veenweide gebied, land-water, open bosgebied

330. boerderijen, bomen, dieren, veel land eromheen
331. historisch, natuur + cultuur+ waarden, open, beperkt ontsloten
332. een gebied met veel groen, waar rust en ruimte is. Afwisselend landschap waar ook watergebieden zijn
333. weilanden, bossen, beekjes
334. groen
335. veel groen/vogels, veel looppaden, kinderboerderij
336. weidevelden, bomen, bloemen, planten. Groen gebied, met 'lege' ruimte, wandelpadjes tussen gebieden, wilde planten, kruidenvelden. Veel dieren, insecten, goede ecologie! En wat 'rommelige' plekjes, zodat het er niet zo benut uitziet.
337. ieder gebied waar weinig of geen huizen staan. En waar veel groen of water is.
338. bomen, meren, eilanden, weiden, zandpaden, dieren
339. groen, schone milieu, leefbaarder
340. bomen, struiken, weilanden en slootjes, fiets en wandelpaden, eventueel een waterplas voor boten/zwemmen
341. alle gebieden tussen de grote steden plus gehele gebieden die niet 'stads' zijn
342. land (wei), bos, wandelpaden, landwegen, vee, open water
343. weilanden, rietland, bosgebieden, watergebieden met mogelijkheid om te fietsen/wandelen en een ecosysteem biedend aan dier- en plantsoorten die in de stad niet te vinden zijn
344. rustig gebied, met aan de rand parkeervoorziening voor auto's, gebied waar je kan wandelen
345. kleinschalige boerenbedrijven met bossages, bossen en plassen
346. weinig huizen, natuurgebied, 'boeren'gebied
347. een rustig natuurgebied zonder industrie met een samenhang tussen mens en natuur
348. heb een klein boerderijtje in Brabant. Ongelooflijke rust en ruimte. Hoe lang nog?
350. een gebied waar je heerlijk kunt fietsen en tevens kan genieten van de mooi rustige omgeving
351. een gebied met smalle landwegen, waar autoverkeer tot een minimum wordt beperkt. Veel groen, weinig woonruimte. Nauwelijks geluid van verkeer (auto, trein, vliegtuig)
352. in het algemeen een gebied met weinig bebouwing, hier en daar een boerderij of huis
354. gras, sloten, her en der boerderijen, dus geen straten met een huizenrij
355. weiland, dorp, water, recreatiemogelijkheden
356. stilte, rust, weinig bebouwing, geen hoogbouw, geen industrie, vogels, natuur afgewisseld met landbouwgrond, geen ruilverkaveling, auto-arm
357. Hollands landschap, vlak, groen, water, bomen en de daarbij behorende fauna en flora
358. waar geen huizen, geen kantoren en andere gebouwen staan
359. beperkte bebouwing, cultuurgrond (boerderijen, akker- en veeteeltgronden), natuurgebied(jes) en water
360. 'ongerepte' natuur: bos, weiden, duinen, strand; niet teveel 'aangelegd'; weids, groot (in km²); flora en fauna in natuurlijk evenwicht; stilte; geen of weinig accommodatie (café/restaurant, bezienswaardigheden; infrastructuur).

361. waar je langs boerderijen loopt; een gebied waar je dieren kunt zien in hun eigen natuur maar waar ook ruimte is voor kinderen om te spelen buiten de stad
362. gebied met veel natuur (bomen, weiden, water) waar dieren de ruimte hebben om te leven en waar mensen de ruimte hebben om te kunnen wandelen/ontspannen/genieten van de natuur
363. weinig bebouwing (anders dan bijvoorbeeld boerenhoeven), bos, veld, hei, water, geen (snel)weg, hoor- en zichtbaar aanwezig
364. veel groen, geen huizen, wel een enkele boerderij
365. veel groen, water aanwezig en vergezichten zonder snelweg of stedelijke bebouwing te zien
366. rondom Amsterdam voornamelijk polder, water en aangelegde recreatiegebieden
367. weilanden met boerderijen, sloten en plassen. Polderlandschappen, dijken, vaarten met bomen erlangs. Kleine dorpjes of gehuchten. Stukken bos of moerassige gebieden
368. 's ochtends wakker worden door vogels, dauw op het gras en een grazende ree aan de rand van het bos
369. rustig, groen gebied met liefst water en bos/begroeiing
370. zo min mogelijk menselijk ingrijpen = zo min mogelijk huizen, wegen, aangeharkte parkjes
371. groen, water, vogels, rust, wandel/fiets mogelijkheden
372. sloten en boomheggen die weilanden ontsluiten. In die weilanden zijn schapen en koeien en enkele paarden. Boerderijen omgeven door bomen.
373. Weinig woonfunctie en horeca, kleine dorpen, min of meer vrije horizon, geen snelwegen, wel secundaire en fietspaden. Weilanden, bos, waterwegen.
374. veel groen en bomen, rust, vogels
375. grasvelden, wilgen, bramen, wilde planten, sloten (enigszins verwilderd), bomen, opdat het veel in de schaduw kan staan
376. tweebaanswegen, weinig verkeer, (fietspaden), dorpen
377. weide met vee, boerderij en polders
378. vooral veel bomen, verschillende soorten, grote weides, water
379. bossen, weides, dieren, meren, bootjes, vissersplekken, strand, riet
380. veel groen, water met weinig bebouwing en motorisch verkeer
381. veel groen, bos/heide of andere natuurlijke vegetatie, weinig bebouwing (ook niet aan horizon), schone lucht, ruimte, weinig mensen, aanwezige bebouwing past in landschap
382. weilanden, boerderijen, molens en kanalen en/of rivieren (amstel, gein)
383. weilanden, bossen, plassen
384. prachtige vergezichten over eindeloos polderland, gedecoreerd met boomgroepen, sloten, boerderijen, schapen en koeien, en een enkele kerktoren

Vraag 6 Gebruikte woorden

Gebruikte woorden	Totaal	%
Groen	147	39
Water	148	39
Weilanden	136	36
Flora	108	29
Bos	98	26
Boerderij/landerij	74	20
Fauna	76	20
Tegenhanger stad	69	18
Natuur	65	17
Rust	60	16
Vee	57	15
Dorpen	50	13
Agrarische productiefunctie	46	12
Wandelen en fietsen	39	10
Weinig/geen verkeer	35	9
Ruimte	25	7
Afwisselend	21	6
Recreatiemogelijkheden	18	5
Polderlandschap	20	5
Uitzicht, ver kijken	14	4
Ongerept	15	4
Stilte	16	4
Weids	11	3
Gebied/plaats genoemd	13	3
Molens	13	3
Duinen	10	3
Schoon	8	2
Frisse lucht	6	2
Weinig mensen	9	2
Geen horizonvervuiling	8	2
oorzelingen	8	2
Geen menselijke bemoeienis	3	1
Historie	2	1
Kleinschalig	4	1
Overige	82	22

Aantal respondenten: 376 (= 100%).

Vraag 7 Wat zijn voor u de drie belangrijkste eigenschappen van het landelijk gebied?

Eigenschap	Freq 1	Freq 2	Freq 3	Tot.	%
Rust	106	61	20	187	49
Groen	58	44	28	130	34
Ruimte. Wijdsheid	0	47	26	73	19
Natuur (autovrij)	27	18	24	69	18
Frisse, schone, zuivere lucht	9	23	23	55	15
Water	12	15	26	53	14
Natuur die zijn gang kan gaan (ongereptheid)	19	14	18	51	13
Rustig	19	10	10	39	10
Dieren	7	11	19	37	10
Schoon	9	10	10	29	8
Stilte	10	12	10	32	8
Natuurlijke omgeving	8	9	8	25	7
Geen horizonvervuiling	8	7	11	26	7
Bomen	7	14	5	26	7
Recreatiemogelijkheden	4	8	16	28	7
Wandel- en fietspaden	6	8	14	28	7
Agrarisch	4	4	10	18	5
Diversiteit	3	8	9	20	5
Bloemen en planten, dieren (flora en fauna)	1	9	6	16	4
Afwezigheid van mensen	2	4	8	14	4
Bereikbaar(heid)	1	5	4	10	3
Respect voor het eigene van het landschap	3	1	2	6	2
Cultuurhistorische elementen	2	3	1	6	2
De (weide)vogels	0	3	5	8	2
Mooi	0	1	6	7	2
Bermen met wilde inheemse planten	0	1	1	2	1
Beesten in het wild	0	1	1	2	1
Voorzieningen	0	1	1	2	1
Rustplaatsen, bankjes enzovoorts	0	2	2	4	1
Kleinschalig	0	3	1	4	1
Vrijheidsgevoel	0	2	0	2	1
Mest	0	0	3	3	1
Primair voor boeren	1	1	0	2	1
Blikverruimend, inspirerend	1	2	1	4	1
Productie levensmiddelen	4	0	0	4	1
Onverharde kronkelwegen	1	1	0	2	1
Donker	1	0	1	2	1
Goed onderhouden landschap	1	0	0	1	0
Informatie	1	0	0	1	0
Strikte bouwregelingen	0	1	0	1	0
Open	0	1	0	1	0
Privacy	1	0	0	1	0
Verkeersdrempels	0	1	0	1	0
Water en boten	0	0	1	1	0
Planten, ook in en langs sloten	0	0	1	1	0
Ruig	0	0	1	1	0

Aarde	0	0	1	1	0
Leven	0	0	1	1	0
Nabijheid van de stad	0	0	1	1	0
Molens	0	0	1	1	0
Toegankelijkheid	0	0	1	1	0
Veilig	0	0	1	1	0
Pittoresk	0	0	1	1	0
Geen gedump (chem) afval	0	0	1	1	0
Kleine dorpjes en stadjes	0	0	1	1	0

Respondenten 379 = 100%.

Categorie	1e genoemd N = 379 %	2e genoemd N = 371 %	3e genoemd N = 344 %
Natuur (flora)	34,5	33,8	34,1
Natuur (fauna)	1,9	4,2	7,3
Rust	36,4	23,5	13,8
Schoon	4,8	9,3	9,6
Agrarische productieruimte	2,2	1,5	3,8
Recreatiemogelijkheden	1,1	2,0	5,1
Cultuurhistorie	0,7	0,9	1,0
Ruimte	13,9	15,4	11,2
Sfeer	0,9	2,3	3,1
Algemene voorzieningen	2,1	4,6	6,8
Overige	1,5	2,6	4,1

Respondenten: N = 100%.

Vraag 7 categorieën (wat wordt eronder verstaan)

Natuur (flora)

- natuur die zijn gang kan gaan (ongereptheid);
- natuurlijke omgeving;
- groen;
- natuur (autovrij);
- water;
- bloemen en planten, dieren (flora en fauna);
- bermen met eigen wilde inheemse planten;
- planten, ook in en langs de sloten;
- bomen.

Natuur (fauna)

- dieren;
- de (weide)vogels;
- beesten in het wild.

Rust

- rust;
- afwezigheid van (weinig) mensen;
- rustig;
- de stilte.

Schoon

- schoon;
- frisse, schone, zuivere lucht.

Agrarische productieruimte

- primair voor boeren;
- agrarisch;
- productie levensmiddelen;
- mest.

Recreatiemogelijkheden

- water en boten;
- recreatiemogelijkheden.

Cultuurhistorie

- cultuurhistorische elementen;
- molens;
- pittoresk;
- onverharde kronkelwegen;
- kleine dorpen en stadjes.

Ruimte

- ruimte, wijdsheid;
- geen horizonvervuiling;
- open;
- strikte bouwregelingen;
- geen gedumpt chemisch afval;
- goed onderhouden landschap.

Sfeer

- blikverruimend, inspirerend;
- mooi;
- veilig;
- kleinschalig;
- vrijheidsgevoel;
- donker;
- privacy.

Algemene voorzieningen

- bereikbaarheid;
- informatie;
- wandel- en fietspaden;
- voorziening;
- nabijheid van de stad;
- toegankelijkheid;
- rustplaatsen (bankjes en dergelijke);
- verkeersdrempels.

Overige

- ruig;
- aarde;
- diversiteit;
- respect voor het eigene van het landschap
- leven.

Bijlage 4 Missen in het landelijk gebied

Vraag 8 in categorieën

Mist u iets in het landelijk gebied? (mogelijke antwoorden: nee; ja, namelijk.....)

Categorie	1e genoemd N = 176 %	2e genoemd N = 55 %	3e genoemd N = 14 %
Natuur	7,1	15,3	20,7
Natuurgerichte voorzieningen	4,0	2,1	0
Infrastructurele voorzieningen	13,5	12,6	15,2
Recreatieve voorzieningen	15,0	17,3	20,7
Rust, ruimte, sfeer, schoon enzovoorts	42,3	34,5	22,5
Overige	18,1	18,2	20,9

Aantal respondenten: N (= 100%)

Vraag 8 categorieën (wat wordt eronder verstaan)

Natuur

- bloemen;
- bomen (bos);
- dieren;
- gewoon de inheemse planten, hier wordt te snel alles weggemaaid;
- heuvellandschap;
- vernieuwde aanplant na kappen bomen;
- natuurgebieden (teveel agro).

Natuurgerichte voorzieningen

- natuurpaden;
- vogelreservaat met uitkijkhutten;
- aandacht voor ecologische en biologische landbouw.

Recreatieve voorzieningen

- winkeltjes;
- kleine eetgelegenheden;
- kinderboerderij;
- toiletten;
- informatieborden (plattegrond, overzicht andere gebieden);
- picknick (barbecue) plaatsen;
- stedelijke voorzieningen zoals restaurants en buurthuizen voor jongeren;
- aandacht voor cultuurhistorische landschapselementen;
- nostalgie (klompen, paard en wagen enzovoorts);

- zwemmogelijkheden;
- speeltuin;
- meer recreatiemogelijkheden met kleine kinderen (picknicken, spelen).

Infrastructurele voorzieningen

- fiets- en wandelpaden;
- parkeergelegenheid;
- afvalbakken;
- rustplaatsen met bankjes;
- bereikbaarheid openbaar vervoer;
- bidplaatsen voor moslims;
- landweggetjes;
- plek voor loslopende honden zonder schade aan te brengen;
- ruiterspaden;
- toegankelijkheid.

Rust, ruimte, schoon, sfeer enzovoorts

- ongereptheid;
- rust;
- schone horizon;
- de stilte;
- schoon water;
- schoonhouden, onderhoud;
- donkerte.

Overige

- het wordt steeds overzichtelijker, volgende dorp/stad is al snel bereikt;
- levendigheid van de stad;
- diversiteit;
- omvang landelijk gebied te klein;
- het verbod op barbecues;
- mesthopen;
- de zekerheid dat het gebied landelijk zal blijven.

Bijlage 5 Activiteiten in het landelijk gebied

Vraag 9 Wat zijn de vijf belangrijkste activiteiten die u in het landelijk gebied doet?

Activiteit	Freq 1	Freq 2	Freq 3	Freq 4	Freq 5	Tot.	%
Fietsen	121	113	28	9	9	280	75
Wandelen	128	90	25	18	5	266	72
Zwemmen	2	11	24	12	17	66	18
Picknicken	2	10	21	20	10	63	17
Ontspannen	23	5	10	17	7	62	17
Kijken	8	9	19	13	10	59	16
Zeilen kanoen varen	4	11	20	12	9	51	14
Genieten	2	11	17	13	7	50	13
Rusten, slapen, zitten	4	8	14	13	7	46	12
Recreëren	15	8	6	10	2	41	11
Erdoorheen rijden	9	2	14	7	4	36	10
Zonnen	1	2	13	11	4	31	8
Bewegen (sporten)	4	4	10	4	8	30	8
Luieren	3	4	6	5	7	25	7
Lopen	7	10	5	2	0	24	6
Lezen	1	3	7	6	7	24	6
Eet/drinkgelegenheden	0	3	4	10	5	22	6
Skaten	5	6	6	4	0	21	6
Spelen met kids	1	5	11	3	1	21	6
Bestuderen van flora	2	3	6	6	1	18	5
Hardlopen	1	3	5	7	1	14	4
Hond uitlaten	2	6	1	1	1	11	3
Vissen	2	3	3	2	1	11	3
Mijmeren (nostalgie)	1	2	2	4	1	10	3
Schaatsen	0	2	4	3	1	10	3
Verse lucht happen	2	2	2	1	3	10	3
Van de stilte genieten	1	1	3	1	1	7	2
Schrijven, tekenen etc	1	1	1	1	3	7	2
Kamperen enzovoorts	0	1	3	1	2	7	2
Mediteren	0	0	0	1	5	6	2
Familie/vrienden bezoeken	4	1	1	0	0	6	2
Fotograferen	0	1	2	2	1	6	2
Paardrijden	3	0	1	1	0	5	1
Grasmaaien	0	3	1	0	0	4	1
Fierljeppen	1	0	3	0	0	4	1
Koeduwen	3	1	0	0	0	4	1
Eigen groente verbouwen, tuinieren	3	1	0	0	0	4	1
Voetballen	0	0	0	0	4	4	1
Luisteren	0	0	0	0	3	3	1

Bezoek tentoonst./musea	0	0	0	0	3	3	1
Vliegeren	0	0	0	2	1	3	1
Rommelen in het riet	0	1	1	0	1	3	1
Barbecuen	0	1	0	1	1	3	1
Bush-craft	0	0	0	3	0	3	1
Steden van buiten bekijken	0	3	0	0	0	3	1
Golfen, tennissen	2	0	1	0	0	3	1
Kaarten/bridgen	0	0	2	0	0	2	1
Kinderen - educatie	0	0	1	1	0	2	1
Veldboekje plukken enzovoorts	0	1	1	0	0	2	1
Boerderij bezoeken	0	0	0	0	1	1	0
Dansen	0	0	0	0	1	1	0
Producten kopen bij boer	0	0	0	1	0	1	0
Opgravingen	0	0	0	1	0	1	0
Werken	0	0	1	0	0	1	0
Verse groenten	0	1	0	0	0	1	0
Naar/van werk gaan	0	1	0	0	0	1	0
Muziek luisteren	0	0	1	0	0	1	0
Opruimen rommel	1	0	0	0	0	1	0
Dieren voeren	1	0	0	0	0	1	0
Rondleiden geven	1	0	0	0	0	1	0
Huiswerk maken	0	0	0	0	1	1	0
	372	357	309	232	156		

Aantal respondenten: 372 (=100%)

Bijlage 6 Frequentie, moment en gezelschap bij bezoek landelijk gebied

Vraag 11 Hoe vaak per jaar komt u in uw vrije tijd in het landelijk gebied?

Hoe vaak	Frequentie	%
1 a 2 keer per jaar	24	6,4
1 keer per 2 a 3 maanden	66	17,4
1 keer per maand	83	21,7
Meerdere keren per maand	134	35,1
Wekelijks	74	19,4

Aantal respondenten: 382 (= 100%)

Vraag 12 Komt u meestal in het weekend of doordeweeks in het landelijk gebied?

Wanneer	Frequentie	%
In het weekend	247	64,7
Doordeweeks	74	19,4
Beiden	61	15,9

Aantal respondenten: 382 (= 100%)

Vraag 17 Met wie gaat u in het algemeen naar het landelijk gebied (meerdere antwoorden mogelijk)?

Met wie	%	N
Vrienden	42,8	379
Partner	51,7	379
Alleen	23,6	380
Kinderen	24,4	380
Familie	19,1	380
Anders	2,0	378

Aantal respondenten: N (= 100%)

Bijlage 7 Verschil tussen landelijk gebied en recreatiegebied

Vraag 13 Vindt u dat er verschil is tussen een landelijk gebied en een recreatiegebied?
(Antwoordmogelijkheden: Nee; Ja, wat zijn volgens u de belangrijkste verschillen?)

Verschil	Frequentie	%
Ja, er is verschil	332	87,7
Nee, er is geen verschil	47	12,3

Aantal respondenten: 379 (= 100%)

Vraag 13 categorieën

Verschil tussen RG en LG	Frequentie	%
RG kunstmatig - LG natuurlijk	104	31
Verschil in functie	80	24
RG drukker - LG rust & stilte	128	39
Voorzieningen	82	25
Overige	28	8

Aantal respondenten: 332 (= 100%)

Vraag 13

1. a, recreatiegebied is een kunstmatig ingericht gebied, bedoeld voor middel- tot groot-schalig toerisme. Landelijk gebied is kleinschalig en minder ingericht door mensen
2. In een recreatiegebied is het drukker, en in een recreatiegebied zijn meer aanpassingen gemaakt
3. Recreatie is onrustiger
4. Landelijk gebied kun je niet recreëren, of mag je niet betreden
5. Recreatiegebied: bijvoorbeeld picknickplaatsen, infocentra, speelmogelijkheden, parkeerplaatsen
7. Recreatiegebied is duidelijk aangelegd, veel mensen, honden, geen natuurlijk gebruik
8. In een landelijk gebied wordt gewerkt, is minder 'bedacht'
9. Het is teveel aangelegd en wordt teveel gemaaid (recreatiegebied).
11. Recreatie trekt veel mensen aan. Skeeleren, skaten, joggen, Zonnebaden en andere sporten (weg stilte)
12. Minder druk (landelijk gebied)
13. Recreatie is aangelegd, landelijk is zoals het is/was.
14. De leefsituatie die door de weekends of weeks gemaakt wordt, als voorbeeld. Binnen in de stad kan je makkelijk uitgaan, maar in een platteland ga je even naar de kroeg.
15. Landelijk gebied: rustig. Recreatiegebied: te veel stedelingen en domme toeristen.
16. Je moet iets doen

17. Recreatiegebied is teveel gecultiveerd
18. Populatie
19. Een landelijk gebied is afgezien van hier en daar een kleine plek, bestemd voor landbouw en veeteelt.
20. In recreatiegebieden is het vaak kunstmatig aangelegd en zij er teveel mensen.
23. Landelijk is het rustiger
24. Landelijk gebied: stiller, ongerepter, meer ruimte, mogelijkheid om de natuur te ervaren. Recreatiegebied: lawaai, veel mensen, geen natuur, kortom vreselijk, dan blijf ik liever thuis.
25. Overlast (geluid en rommel) door andere recreanten (recreatiegebied)
26. Recreatiegebied is gecreëerd ten behoeve van mensen. Landelijk gebied is een oorspronkelijker gebied welke zoveel mogelijk beschermd wordt tegen mensen
27. Het landelijk gebied is veel rustiger
29. Recreatie is meestal kunstmatig aangelegd
30. Dit het echte platteland is, zie je veel minder mensen.
31. Recreatiegebied is het enorm druk, landelijk gebied is/likt het rustiger.
32. Een landelijk gebied heeft ook een woon/werkfunctie
33. Het landschappelijk schoon (de weiden en polderluchten) versus de mogelijkheid tot het uitleven van recreatieve behoeften.
34. Recreatiegebieden zijn gecultiveerder en vaak voorzien van eet- en of drankgelegenheden, parkeermogelijkheden enzovoorts daardoor toegankelijker voor auto's en families met kinderen. Hierdoor vaak drukker bezocht.
35. Landelijk gebied: rustig. Recreatiegebied: druk.
37. Recreatiegebied is me te georganiseerd, bordjes, paaltjes, bankjes, te veel mensen
38. Recreatiegebied, onecht en meestal te druk
39. Boerderijen, dorpen, landbouw (landelijk gebied)
40. Soms zou een landelijk gebied niet 'pretparkgebied' gemaakt moeten worden. 'Pretparken' mogen echter ook gebouwd worden buiten de stad.
41. In een landelijk gebied kan je wat meer zien hoe men leeft (en werkt) buiten de stad.
43. In een landelijk gebied wonen en werken mensen, in een recreatiegebied zijn extra voorzieningen voor recreatie.
44. Landelijk is om doorheen te fietsen/wandelen. Recreatie is om te sporten, spelen, barbecuen enzovoorts
45. In recreatiegebied is er meer vertier voor jonge mensen met kinderen en dergelijke en in landelijk gebied is naar mijn mening uitgestrekter.
46. Recreatiegebieden staan bol van dagjesmensen, caravans enzovoorts
47. Meer fietsers, wandelaars (recreatiegebied)
48. Recreatiegebied is echt erop ingericht. Landelijk gebied is ongerepter.
49. Onder recreatiegebied vallen ook pretparken en bungalowparken enzovoorts en het strand
50. Rust, stilte, leeft = landelijk. Recreatie = heel veel mensen op een kluitje
51. Recreatiegebied is bedoeld om recreatieve activiteiten: zeilen, zonnen, picknicken en dergelijke. Landelijk gebied heeft een veel bredere functie.
52. Landelijk gebied = alleen natuur en veel rust. Recreatiegebied = natuur + en minder rust.

53. Recreatiegebied biedt meer(bijvoorbeeld zwembad, restaurantje, speeltuin)
54. Een recreatiegebied is doelgericht recreatie (ligweiden, onnatuurlijke strandjes) met geuren van patat en softijs, mij te massaal! (geen respect voor de natuurlijke omgeving). Een landelijk gebied heeft in de eerste plaats een andere functie = boerenbedrijven en natuur, alles met respect en plaats voor de natuurlijke omgeving.
55. Recreatiegebied meestal drukker dan landelijk gebied.
56. Grote delen landelijk gebied zijn nauwelijks interessant meer als recreatiegebied, te eentonig (verkaveld grasland etc), te veel verstedelijkingselementen.
57. Een recreatiegebied is een paar bomen, grasveld en een plas. Recreatiegebied is een onderdeel(tje) van het landelijk gebied
58. In een recreatiegebied is het veel drukker dan in het landelijk gebied
59. Recreatie = gemaakt
60. In recreatiegebied meer bebossing, water enzovoorts Toegankelijker ook en bedoeld voor vrije tijd (kunstmatig?). Landelijk gebied heeft meer een economische functie.
61. Werkgelegenheid m.n. soort werk dat verschillend is ten opzichte van elkaar
62. Parkeerterreinen, eetgelegenheden, meer drukte (recreatiegebied)
63. Niet teveel poespas. Rust.
65. Landelijk gebied meer wandelende en fietsende mensen. Recreatie voor spelen en zwemmen voor het hele gezin
66. Landelijk is rustiger, minder toeristische attracties
67. Recreatiegebieden zijn heel vaak druk bezocht en hebben meestal de mogelijkheid van wc's. Landelijk gebied is hiervan niet voorzien.
68. Lawaai! Rotzooi, meer verkeer, drukte (recreatiegebied)
69. Recreatiegebied zijn recreatiemogelijkheden zoals plek om te zwemmen, roeiboten, wandelroutes enzovoorts
70. Landelijk gebied is enigszins onherbergzaam en leeg
71. Recreatiegebied is als Spaarnwoude. De landbouw is ondergeschikt aan recreatie en dus niet efficiënt, recht toe recht aan.
72. Recreatie = te druk. Landelijk = rust
73. Recreatiegebied (bedacht, omsloten) is meestal bedoeld om mensen vast te houden voor een dag. Landelijk gebied (was er al, open en toegankelijk) is meer om door te trekken, in beweging te zijn. (naar... iets toe; om ... iets te doen).
74. Landelijk gebied is iets minder aangelegd. Recreatiegebied meestal voller.
75. Veel minder mensen (landelijk gebied)
76. In recreatiegebieden te weinig aandacht voor rustpunten
77. Aantal mensen
78. In een recreatiegebied zijn vooral voorzieningen aangelegd voor recreatie. In het landelijk gebied ligt de nadruk vooral op het boerenbedrijf, soms gaat het samen.
79. Landelijk gebied is minder toegankelijk voor recreant; omdat hier vaak gewerkt wordt (verkeer, weilanden voor vee/verbouw gewassen)
81. Recreatiegebied is veel drukker
82. Landelijk gebied is traditioneel ontstaan, recreatiegebied is duidelijk aangelegd ten behoeve van recreatie (ingericht door planologen)

83. Maar niet altijd. In het Amsterdamse Bos zijn prachtige landelijke gedeeltes. Daar waar waterrecreatie is kom ik niet omdat daar mensenmassa's zijn die je niet hoort te vinden in landelijke gebieden
85. Recreatiegebied gericht op aantrekken van mensen door allerlei voorzieningen
86. Recreatiegebied is gepland, landelijk gebied niet
87. Recreatiegebieden zijn vaak aangelegd, persoonlijk vind ik natuurlijke bossen het mooist
88. Naar een recreatiegebied ga ik nooit, het publiek, de voorzieningen en de voorschriften staan me niet aan
89. Landelijk gebied is rustiger (er zijn minder mensen en verkeer) dan in een recreatiegebied
90. Oorspronkelijkheid versus kunstmatigheid
91. Minder mensen
92. Landelijk gebied heeft geen oorspronkelijke recreatieve functie, maar voorziet in levensonderhoud
93. Meestal is het landelijk gebied rustiger, natuurlijker
94. De aanwezigheid, of juist het ontbreken van 'leuke' onnatuurlijke objecten enzovoorts
95. Recreatie vraagt om accommodaties, landelijk niet
96. Dat alles zo groot is in afstand dus iets organiseren is lastig
97. Recreatiegebied = gedwongen, rechte paden en aangelegd. Landelijk gebied = zo het is...
98. Landelijk gebied is meer voor ontspanning, een recreatiegebied is meer met kinderen een prettige dag van te maken.
99. Geen functietoewijzing (daar parkeren, daar zwemmen enzovoorts)
100. een recreatiegebied is veel drukker, maar wel leuk
101. in recreatiegebied meer: parkeerplaatsen, eet/drinkgelegenheden, meer mensen
103. je wordt in parken vaak lastig gevallen door loslopende honden
104. een recreatiegebied ziet er meer aangelegd uit, met parkeerplaatsen, steigers, vuilnisbakken. Een landelijk gebied is meer agrarisch: boeren, landbouw, veeteelt
105. recreatiegebied: veel toeristen, commercie en dientengevolge rommel en troep!!
106. recreatie betekent meer mensen, meer auto's en vooral meer achtergelaten afval
108. sportevenementen, barbecues, zwemmen enzovoorts (recreatiegebied)
109. een recreatiegebied is vaak drukker en heeft veel voorzieningen (toiletten, snackbars etc). Daar ga je niet naar toe voor je rust.
110. het aantal mensen
111. natuurlijke echtheid, onvervalst (landelijk gebied)
112. recreatiegebied is gepland en georganiseerd vermaak
113. in een landelijk gebied zijn meer rustzoekers. Recreatie vaak familiegebeuren.
115. recreatiegebied heeft meer faciliteiten als: toiletten, restaurants enzovoorts
116. landelijk gebied is rustiger. Recreatiegebied heeft meer mogelijkheden.
118. wat betreft stilte, de troep die wordt achtergelaten
119. recreatiegebied is veel drukker, trekt meer publiek, is dus minder leuk
121. landelijke gebieden zijn rustiger
122. recreatiegebied is een gecultiveerd landelijk gebied

124. bij een recreatiegebied verwacht ik toilet, kraam, soms een ijskar of snackbar
125. een landelijk gebied is veel rustiger, je kunt er nog alleen zijn
126. daar is het vaak veel drukker door onder andere speelveldjes, picknickplaatsen, dagcampings
127. het landelijke is rustig, een stukje eigen
128. meer mogelijkheden (recreatiegebied)
129. wilder, recreatie word je vermaakt
131. recreatiegebieden zijn vaak te klein waardoor de dichtheid van mensen te groot is
132. bij een recreatiegebied zijn opzettelijk dingen aangebracht om de mensen te 'vermaken': dit hoeft voor mij niet zo
135. als je kleine kinderen hebt is recreatie veel beter te bereiken bijvoorbeeld Paden voor de buggy
136. een landelijk gebied hoeft geen recreatiegebied te zijn want je kan naar een landelijk gebied ook gaan om de drukte van de stad te vermijden.
138. recreatie is aangelegd voor mensen om te recreëren, in landelijk gebied wordt ook gerecreëerd maar dat is daarvan niet het eerste doel
139. een recreatiegebied is aangelegd - zoals hier bijvoorbeeld Spaarnwoude - een landelijk gebied is natuurlijker
140. landelijk: meer voor veeteelt. Recreatie: meer voor de mensen, vermaak enzovoorts
141. recreatiegebied wordt voor andere doeleinden gebruikt dan landelijk gebied
142. recreatiegebied is kunstmatig, paden, begaanbaarheid
143. recreatiegebied gericht op activiteiten onder andere zwemmen, speeltuintjes, zonnen en dergelijke
144. landelijk gebied minder voorzieningen, minder massaal, rustiger maar ook 'saaier'
145. recreatiegebied is speciaal 'aangelegd' en dus minder natuurlijk dan landelijk gebied
148. de rommel die mensen achterlaten is veel groter dan in het land van een boer!
149. in recreatiegebied is meestal een grote concentratie mensen: drukte en herrie
150. meer voorzieningen
151. recreatiegebied is geordend, meer een park
153. uitspanningen, speeltuin, pretparken, zomerhuizen, radio's (recreatiegebied)
154. recreatiegebied is specifiek ingericht om te recreëren, landelijk gebied niet. In het landelijk gebied zijn minder voorzieningen, is niet ingericht op massarecreatie.
156. recreatiegebied is voor toerisme aangelegd, landelijk zo veel mogelijk natuurlijk gebied, is leuker
157. rust, natuur (landelijk gebied)
158. veel reclame van activiteiten, het 'verschijnsel' mens is er namelijk troef
161. landelijk gebied is ruiger. Recreatiegebied is te strak aangelegen (niet echt)
162. recreatiegebieden in Nederland zijn soms een beetje te gemaakt. En veel te veel flinstones.
163. in een recreatiegebied zijn meestal allerlei voorzieningen waar mensen/kinderen zich mee kunnen vermaken - het is er veel drukker in het algemeen
164. landelijk gebied is rustig en niets georganiseerd, kan jezelf doen. Recreatiegebied wel georganiseerd.
165. veel rust, fietsende of wandelende mensen, grote groepen mensen die druk zijn met eten zoals grillen van eten

166. een recreatiegebied is meer geordend
167. platteland: minder horeca, muziek/lawaai, jongeren dan in recreatiegebied
168. recreatiegebied is aangelegd met voorzieningen voor recreanten; landelijk gebied daar ontbreken die aangelegde voorzieningen
169. landelijk gebied moet de rust uitstralen. Aan de rand van een recreatiegebied kunnen activiteiten - liefst rustige - plaatsvinden
171. aanwezigheid van eet/drink stalletjes, wc's, parkeergelegenheid, bootverhuur, skateverhuur in recreatiegebied
172. landelijk gebied is niet ingericht met het doel om te recreëren, recreatiegebied wel door bijvoorbeeld picknicktafels enzovoorts
173. drukte in een recreatiegebied, accommodatie bijvoorbeeld Horeca
174. echte recreatiegebieden zijn erg gecommercialiseerd met hoge toegangsprijzen en veel bezoekers. Landelijke gebieden zijn rustiger.
175. drukte van mensen
176. afgesloten gedeelten als natuur-privégebied; recreatie meer 'nep' (pret)parkaleuren (met frietkot)
177. de drukte en lawaai in recreatiegebieden
178. recreatiegebied is: 1. Meer georganiseerd; 2. Dagjesmensen gericht; 3. Lawaaiiger
179. niet alles in het teken van recreatie
180. landelijk gebied heeft verschillende gebruikers, met verschillend gebruik van het gebied
181. ja, speciale voorzieningen voor recreatie zoals parkeerplaatsen en picknicktafels
182. landelijk = met boeren en zonder voorzieningen voor recreatie
183. in een recreatiegebied wordt je meer opgedragen
184. landelijke gebieden zijn natuurlijker. Recreatiegebied zijn vaak duidelijk aangelegd en derhalve ook drukker bezet
185. landelijke gebieden mag worde betreden, maar recreatiegebied is er voor recreanten
186. recreatiegebied: wel motoren (auto's enzovoorts), wel lawaai, meer afval, doet over algemeen kaal aan
187. recreatiegebied: voorzieningen, speeltuin, zwembad, horeca
188. sommige recreatiegebieden bevatten zwembaden, golfterreinen
189. recreatiegebied is soms te georganiseerd
190. recreatiegebieden zijn te veel aangelegd, ik krijg het gevoel achter een hek te zitten
191. een landelijk gebied is natuurlijker, een recreatiegebied is aangelegd en voorzien van veel extra's, zoals ijsverkoop, terrassen, minigolf enzovoorts 't Is voorgeprogrammeerd.
192. recreatiegebied is meer voor mensen met kinderen; landelijk gebied is lekker rustig
193. in landelijk gebied zoek ik rust en ruimte, in recreatiegebied mensen en vermaak
194. recreatiegebied: veel meer volk op de been, barbecue-lucht, schreeuwende kinderen, drukker verkeer
196. in landelijk gebied wordt gewerkt (m.n. agrarisch), in recreatiegebied niet
197. landelijk gebied natuurlijk de onder meer agrarische activiteiten, recreatie rust of zelf iets ondernemen
198. landelijk gebied heeft de natuurlijke rust van de natuurlijke elementen

200. Recreatiegebied heeft als doen om bezoekers te plezieren, dus misschien meer terrasjes, speeltuinen, ik denk ook meer aan een park (dan aan bijvoorbeeld een weiland)
201. recreatiegebied is doorgaans grotendeels aangelegd met het doel grote aantallen mensen te laten recreëren. Landelijk gebied lijkt nog een bestaand gebied te zijn waar het voor de natuurliefhebber goed toeven is
202. woonleefgebied - gebied met specifieke recreatiedoeleinden
203. het is rustiger in het landelijk gebied
204. stilte
205. landelijk gebied wordt gewerkt en geleefd. Recreatiegebied is 'ingericht'
207. recreatiegebied is vaak voller. Op het platteland ben je meer een buitenstaander (pottekijker)
208. landelijk zijn er dieren in de wei, recreatie wordt er veel gesport bijvoorbeeld voetbal
209. in een recreatiegebied is meer gelegenheid om iets te drinken en of te eten/aangelegde rustplaatsen
210. weinig woningen in een aangelegd recreatiegebied
211. recreatiegebied is meer parkachtig en wordt intensiever gebruikt. Landelijk gebied meer authentiek.
212. recreatiegebied is meer bebouwd voor toerisme, vaak ook drukker
213. recreatiegebied heeft toch wat voorzieningen zoals toilet, ijsverkoop, aangelegd zwembad en dergelijke
214. recreatiegebied heeft meer voorzieningen
215. dat de agrarische bestemming voor de recreatie bestemming gaat
216. recreatie: alleen mooi weer, wordt geen beroep uitgeoefend. Landelijk wel.
218. recreatiegebieden hebben gebaande paden, dit is minder aantrekkelijk
219. recreatiegebied is meer toegankelijk voor de 'stedeling'
220. recreatiegebied soms erg 'aangelegd', meestal geen vee te zien.
221. landelijk gebied is de originele staat van een gebied zo ver dat mogelijk is. Recreatie is meestal kustmatig.
222. geen aparte faciliteiten voor bezoekers, minder recreanten
223. geen animatie/recreatie (zwembaden en dergelijke)
224. niet voor mij: ik kom er alleen om te recreëren
225. recreatiegebied is vooral voor de grote massa gericht, makkelijk per auto te bereiken en meer auto- en fietspaden dan natuur.
227. een recreatiegebied is echt ingericht: wandel- en fietsroutes, horeca, picknickplekken, zo een gebied ligt vaak bij dichtbevolkte gebieden
229. recreatiegebied heeft meer eet- en drinkgelegenheden (terrasje bijvoorbeeld). in het landelijk gebied ga je op 't gras zitten picknicken
230. landelijk gebied is ongerepter. Recreatiegebied zijn ook activiteitenplaatsen, zoals avonturenspeelplaats, waterspeelplaats, kanoverhuur, surfplaatsen
232. minder het 'aangelegde' van een recreatiegebied. Betere integratie van recreatie met wonen
233. een recreatiegebied is ingesteld op massatoerisme: strand, zonneweide, kanovijver, barbecuweiden enzovoorts

234. recreatiegebied biedt veel onnatuurlijk bos, parkeerplaatsen, musea. Leuk voor bermtoeristen.
236. het één is er voor gemaakt, het ander niet
237. recreatie is zichtbaar aangelegd en gecreëerd om te recreëren. Een landelijk gebied niet.
238. recreatie is drukker, mensen laten vaak meer rotzooi achter en het is toch niet zo 'landelijk'
239. meer accommodaties, open vlakke en evenementen
240. landelijk: straalt rust, vrede, kalmte, kleur. Recreatie: door de verschillende activiteiten, meer drukte
242. landelijk is puur, er wordt gewekt, gezaaid en gemaaid. Minder lawaai, we houden niet van grote recreatiegebieden
243. recreatiegebied heeft meer 'organisatie', zoals speciale speelveldjes, picknickplaatsen enzovoorts
244. landelijk meer rust, recreatie meer drukte door kinderen
245. landelijk straalt rust uit. Recreatie vaak een opeenhoping van mensen
246. recreatiegebied: voorspelbaar, truttig, saai, het overaangelegde en overoverdachte karakter
247. een recreatiegebied kan ook heel landelijk zijn bijvoorbeeld Twiske en Spaarnwoude, maar vaak zijn daar aanpassingen aan het recreëren gedaan
248. landelijk gebied wonen mensen, dus de dagelijkse dingen, zoals wonen, werken, recreëren
250. ik hoef niet geamuseerd te worden: geen speeltuin, restaurant, kanovijver enzovoorts
251. huizen
252. landelijk is echt, recreatie is vooral weer veel mensen (en honden)
254. recreatiegebied is er echt op gericht, heeft faciliteiten zoals bijvoorbeeld snackbar, toiletten, speeltuin enzovoorts landelijk gebied houdt voor mij in natuurlijke omgeving die nog oorspronkelijk is.
255. in een landelijk gebied hoef je niet perse allerlei toeristische voorzieningen te hebben
256. de rust
257. een recreatiegebied is gepland en dus per definitie niet meer interessant, niet meer 'echt'
258. recreatiegebieden is een soort substituuat: onprettig. Hoe minder betutteling hoe beter.
260. recreatiegebieden zijn er voor mensen (om te recreëren). Landelijke gebieden zijn natuurlijker
261. parkeerterreinen, entreprijzen, kiosken, aangelegde paden
263. recreatiegebied is meer gecultiveerd
264. recreatie is duidelijk aangelegd. Landelijk gebied is er gewoon, heeft mijn voorkeur
265. recreatiegebied heeft recreatievoorzieningen zoals spelruimten, bankjes, restaurantgelegenheid enzovoorts
266. dat landelijk nog de rust uitstraalt
267. te aangeharkt, gemaakt niet gegroeid
268. landelijk gebied is natuurlijk, niet voor mensen, maar voor de natuur zelf, recreatiegebied is bedoeld voor mensen die actief willen zijn (bijvoorbeeld sporten)

269. in recreatiegebieden is het drukker en meer ingesteld op zwemmen, fietsen enzovoorts
270. recreatiegebied is meer gecultiveerd
271. rustiger
272. in een recreatiegebied vind je meestal geen boeren
273. rust in landelijk gebied
274. meer gebouwen, meer geregel, meer mensen, auto's, boten en dergelijke
275. landelijk is (iets) minder opgezet - komt iets 'natuurlijker' over
276. Recreatiegebied: te vol, te kunstmatig ten opzichte van landelijk gebied
277. Landelijk gebied: kleinschalig toerisme. Recreatiegebied: vaak massatoerisme. Landelijk gebied: zo weinig mogelijk menselijk ingrijpen. Recreatiegebied: volledig herschape door de mens.
279. landelijk gebied is authentiek, rust. Recreatie is open voor meer publiek
280. dat de boeren zich meer terugtrekken op hun gebied en bij een recreatiegebied is dat niet zo
282. recreatiegebied heeft meer betrekking op sportactiviteiten, meest ontspanning. Landelijk gebied kan als natuurmonument van belang zijn
283. veel vee in de weilanden en als het kan daar vlak langs fietsen of lopen vooral in 't voorjaar. Recreatie jammer maar op veel plaatsen wordt je weggerookt en weet men niet wat fiets- of voetpad is, erg jammer.
285. landelijk is zichzelf, recreatiegebied is gemaakt, gestructureerder
286. recreatiegebied is te aangelegd
287. recreatiegebied bevat commerciële ondernemingen zoals ijstenten, verhuur en sportcentra
288. recreatiegebieden zijn vaak overvolg en juist in de landelijke gebieden vind je nog de rust
290. recreatiegebied is 'aangelegd', drukker
291. recreatiegebieden zijn vaak, en vooral na de weekends vervuild door achterlaten van lege zakken, dozen enzovoorts Vaak te veel lawaai
294. als het goed is niet
295. recreatiegebied heeft meer voorzieningen en trekt daardoor veel meer mensen aan. Een recreatiegebied is daardoor vaak minder rustig.
296. landelijk gebied meer rust en uitzicht. Recreatiegebied meer mensen, gezelligheid en alles op zijn tijd
297. een recreatiegebied blijft toch meer 'gepland' - het moet er overal mooi uitzien en is minder verrassend
298. recreatiegebied is er echt voor recreatie ingericht. Landelijk gebied heeft die functie wel maar is er niet speciaal voor ingericht
299. recreatiegebied is aangelegd om te recreëren en ene landelijk gebied niet
300. recreatiegebied is meer georganiseerd met faciliteiten als bankjes, toiletten en uitgezette wandelpaden
301. recreatiegebied is aangelegd, bedoeld voor recreatie. Landelijk gebied wordt bebouwd, bewoond, het doel is niet recreatie
302. in een recreatiegebied zouden landelijke (rust) gebieden en recreatiegebieden elkaar kunnen afwisselen

303. vreselijk al die aangelegde tuttebellen parken en dergelijke de onderhoudsvriendelijkheid druipt eraf
304. recreatiegebied associeer ik met een parkachtige omgeving
307. recreatiegebied is voor recreatie gemaakt. Daardoor drukker en 'kunstmatiger' dan polder/bos.
308. meer bankjes, barbecueplekken, voetpaden, minder dieren in een recreatiegebied. Kortom minder natuur, meer aangelegde natuur.
309. in een recreatiegebied is alles aangelegd, bijvoorbeeld banken neergezet, toiletruimtes, speelweide
310. recreatie is ervoor gemaakt, dus daar komen ook meer mensen, zijn cafeetjes en is het meer vervuild
311. recreatiegebied is aangelegd om te recreëren, landelijk gebied beschouw ik meer als natuur(lijk)
312. recreatiegebied is (te) georganiseerd
313. recreatiegebied bevat (grootschalige) campings, gereguleerde activiteiten (kano, roeien), grote hoeveelheid mensen, consumptietenten, kortom allerlei ellende
314. recreatiegebieden hebben te veel bezoekers. Zijn zeer druk, te gemaakt
315. in een recreatiegebied bevinden zich veel meer mensen dan in een landelijk gebied
316. in landelijk gebied is minder ingegrepen door mensen
317. recreatiegebieden zijn vervelend en kunstmatig, liever de achter natuur of medegebruik landbouwgronden
318. rust is er wel in het landelijk gebied. Het landelijk gebied heeft gelukkig nog veel andere facetten dan alleen mijn recreatieplek.
319. in landelijk gebied kan zich ook een recreatiegebied bevinden. Recreatiegebied heeft open structuur voor recreatiebezoekers, exploitatie !
320. recreatiegebied is gecreëerd, meestal druk
321. in een landelijk gebied wordt niet zoveel rotzooi gemaakt door recreanten
322. een recreatiegebied is echt ingesteld op recreanten. Er is bijvoorbeeld parkeerruimte, wandel- en fietspaden. Rond Amsterdam is het meeste gebied recreatiegebied. Buiten de stad is bovenstaande het geval.
323. recreatie: afgebakend gebied voorzien van vele gemakken
324. in een landelijk gebied heb je nog wel eens het geluk niemand tegen te komen
325. recreatiegebied is onecht; daar wordt bepaald hoe ik moet recreëren. In het landelijk gebied kan ik dat zelf bepalen (met respect voor bewoners en natuur) 326. aanwezigheid van bossen; zwemgelegenheden; speciale fietspaden; recreatiemogelijkheden (golf enzovoorts)
328. natuurlijker, niet aangelegd, minder toeristisch, minder mensen op een kluit
329. functie
330. een recreatiegebied is er hoofdzakelijk om dingen te doen bijvoorbeeld sport. Landelijk gebied om te fietsen en de rust op te zoeken
331. een recreatiegebied is een park, is eigenlijk stedelijk gebied
332. landelijk gebied wordt niet gebruikt door dagjesmensen die komen barbecuen, auto's repareren of tenten opzetten
333. recreatiegebied is aangelegd volgens een plan

334. bomen, geen barbecue, geen grof vuil. Voor zowel landelijk als recreatie = te veel mensen
335. recreatiegebied is beter beschermd
336. het verschil is dat recreërende mensen meestal vervuilen van de rust en plaatsen, bezetten met hun eerstvolgend dags(?)benodigdheden. Naar mijn mening hebben recreërende mensen het idee dat ze veel materieel nodig hebben om te recreëren en dat is vervuiling.
337. bij een recreatiegebied zie je bijna alleen 'toeristen'. In landelijk gebied van alles wat.
338. recreatiegebied is vol met mensen, landelijk gebied is rustiger
339. daar waar geen verkeer toegankelijk is
340. recreatiegebied heeft meer mogelijkheden om te recreëren, bijvoorbeeld speeltuin, strandje en dergelijke
341. landelijk gebied is niet noodzakelijkerwijs op recreatie gericht/ingesteld
342. landelijk gebied = meer boerderijen en weiland. recreatiegebied = meer wandel en fietspaden
343. recreatiegebied is aangepast aan sportactiviteiten, of ontspanning (mogelijkheden om iets te drinken/eten) uitgezette wandelroutes enzovoorts
344. recreatiegebied kent geen agrarische bedrijvigheid
347. meer in harmonie met de natuur, meer ruimte en vrijheid
348. landelijk rustiger! Recreatiegebied heerlijke door de week onder andere Twiske (er zijn echt te veel brommers, helaas!)
350. het is drukker in het recreatiegebied en er is meer groen
351. In de ruimte worden voorzieningen getroffen voor recreanten, als banken en picknickplaatsen
352. in een landelijk gebied worden dieren gehouden en er wordt gewerkt. In een recreatiegebied lopen mensen rond met het doel zich te ontspannen.
353. landelijk gebied 'leeft'; er wordt gewerkt, het verandert en is daarom gevarieerder en verrassender
354. recreatiegebied: concentratie van mensen. Landelijke gebied: weersgesteldheid: meer dan wel minder mensen op pad
356. in landelijk gebied vindt landbouw plaats
358. recreatiegebied zijn vaak voorzieningen zoals toiletten
359. recreatiegebied is onbewoond, speciaal ontworpen/ingericht
360. recreatiegebied vooronderstelt middelen ter recreatie (infrastructuur, bebouwing, aanleg en exploitatie (horeca), die een landelijk gebied zo node zou moeten missen
361. de rust, zonder te veel speelterreinen maar anders geconcentreerd
362. bij een recreatiegebied denk ik aan een plek die vooral gericht is op de mens, in een landelijk gebied is er ook veel ruimte voor dieren
363. recreatiegebied: georganiseerd vermaak zoals attracties, picknicktafels en eettentjes
364. in het begin nogal kaal, later zijn de meeste recreatiegebieden mooier bebost
365. bij recreatiegebied ook speeltuin, terrassen enzovoorts aanwezig
366. echt landelijk gebied is meer vrije natuur, minder aangelegd, uitgestrekter, minder 'dagjesmensen'
367. recreatiegebied is aangelegd, er wordt alleen maar gerecreëerd. In landelijk gebied worden koeien gehouden en evt. wat tuinbouw/akkerbouw en je kunt er recreëren.

368. recreatiegebieden zijn te veel aangelegd. Mensen gaan er 'dwangmatig' naartoe.
371. landelijk meer rust en minder mensen; recreatiegebied vol met mensendrukte
372. recreatiegebied is druk, geen boerderijen en dieren
373. recreatie is vaak voller, drukker bezocht, horeca, souvenirs en dergelijke heeft vaak een economische functie
374. stilte, minder mensen, minder auto's
375. picknicktafels, koeien
376. recreatiegebied is opgezet voor recreatie, dus veel drukte vaak. Landelijk gebied is zo een beetje alles buiten de steden
377. landelijk is rust, recreatie is vertier
378. teveel veldjes en paden. Persoonlijk houd ik van een gebied waar niet zo veel aangelegd is, en beetje ruig
379. recreatie is zo geforceerd, onnatuurlijk, ik heb vaak een hekel aan recreatiegebieden. Landelijk is echter, romantischer
380. landelijke gebieden zijn rustiger en herbergen weinig tot geen mogelijkheden (bijvoorbeeld horeca) om aan de vraag van veel bezoekende mensen te voldoen
381. in een recreatiegebied zijn zaken georganiseerd om te recreëren. In een landelijk gebied is alles natuurlijk.
382. recreatie heeft met activiteiten zoals sporten te maken, wat iets anders is als van de natuur genieten
383. landelijk gebied is minder 'geregeld' (gelukkig geen picknickbankjes)
384. een recreatiegebied is speciaal ontwikkeld voor de vrijetijdsbesteding van de stadsmens, terwijl in het landelijk gebied de boer zijn geld verdient.

Bijlage 8 Landelijke gebieden die zijn bezocht (top 10)

Vraag 14 Kunt u *drie* landelijke gebieden in de buurt van Amsterdam noemen waar u vorig jaar in uw vrije tijd bent geweest?

Gebied	1 Freq	2 Freq	3 Freq	Tot.	%
Amsterdamse Bos	62	34	30	126	34
Spaarnwoude	46	47	25	118	32
Waterland	62	29	21	112	31
Twiske	41	23	28	92	25
Kennemerduinen	11	16	10	37	10
Gebied tussen Amsterdam en Abcoude	9	9	11	29	8
Langs de Amstel	8	14	4	26	7
Het Gooi	4	13	8	25	7
Gaasperplas	9	10	3	22	6
Vechtroute (Amsterdam-Utrecht)	5	9	8	22	6
Omgeving Ouderkerk a/d Amstel	3	9	8	20	5
Ijselmeerkust	8	3	9	20	5
Gein	7	10	3	20	5
De Ronde Hoep	4	7	5	16	4
Vinkeveen e.o.	9	3	3	15	4
Broek in Waterland e.o.	7	5	1	13	6
Waterleiding duinen	0	7	6	13	6
Ruigdoorde e.o.	3	5	4	12	3
Sloterpark	6	2	3	11	3
Amstelland	2	1	8	11	3
Beemster	2	4	5	11	3
Vondelpark	2	1	6	9	2
Tussen Badhoevedorp en Haarlem	2	5	2	9	2
Botshol	1	6	1	8	2
Purmerend	1	4	3	8	2
Holysloot	4	2	2	8	2
Haarlemmermeer e.o.	1	2	5	8	2
Weesp, Muiden e.o.	2	3	3	8	2
Wormerland (Jisp e.o.)	1	1	5	7	2
Strand	0	1	6	7	2
Ankeveense Plassen	3	0	3	6	2
Hoge Dijk	3	1	2	6	2
Bosplan	3	0	3	6	2
Aalsmeer e.o.	2	2	1	5	1
Westerpark	1	0	4	5	1
Omgeving Oud-Sloten	3	1	1	5	1
Oud Osdorp	3	0	1	4	1

Nieuwkoopse Plassen	1	2	1	4	1
Oudekerkerplas	3	1	0	4	1
Veluwe	1	3	1	4	1
West-Friesland	0	2	2	4	1
Noordzeekanaal e.o.	0	3	0	3	1
Den Bosch	0	3	0	3	1
Friesland	0	0	3	3	1
Vliegenbos	1	1	1	3	1
Diemerbos	1	1	1	3	1
Landsmeer	1	1	1	3	1
Alkmaar	0	0	3	3	1
Eendrachtspolder (bij Zevenhuizen Z.H.)	3	0	0	3	1
Kerkrade	3	0	0	3	1
Oeverlanden	1	1	1	3	1
Kalfjeslaan	1	1	0	2	1
Noord-Hollandse Polders	1	0	1	2	1
Marken e.o.	1	1	0	2	1
's-Graveland	1	0	1	2	1
Omgeving Uithoofd/Kwakel	0	1	1	2	1
IJpolder	0	1	1	2	1
Flevoland	0	1	1	2	1
Driemond e.o.	0	2	0	2	1
Uitgeest e.o.	0	1	1	2	1
Amstelpark	0	1	1	2	1
Bollengebied	0	1	1	2	1
Lek, IJssel en Lingeroute	0	2	0	2	1
Omgeving Amsterdam-Rijnkanaal	0	1	1	2	1
Bosbaan	1	1	0	2	1
Lelystad e.o.	1	0	0	1	0
Bussumerheide	1	0	0	1	0
Wieringen e.o.	1	0	0	1	0
Nagele (Noordoostpolder)	1	0	0	1	0
Klein Loopveld	1	0	0	1	0
Utrechtse Heuvelrug	1	0	0	1	0
Ten westen van de stad	1	0	0	1	0
Het loopveld	1	0	0	1	0
Havengebied	1	0	0	1	0
Woerdense Verlaat	1	0	0	1	0
Kinselmeer	1	0	0	1	0
Bretta	1	0	0	1	0
Braasemermeer	0	1	0	1	0
Loosdrechtse Plassen	0	1	0	1	0
Rembrandtpark	0	1	0	1	0
Ilpendam	0	1	0	1	0
Houtroek	0	1	0	1	0
Langs de Mije	0	1	0	1	0
Diemen e.o.	0	1	0	1	0
Langs de Merwede	0	1	0	1	0
Stelling van Amsterdam	0	1	0	1	0

Ruine van Bredero	0	1	0	1	0
Oosterpark	0	1	0	1	0
Friesland	0	1	0	1	0
Zwanenmeer (Calantsoog)	0	1	0	1	0
Houtrak	0	1	0	1	0
De Eendracht (sportpark)	0	1	0	1	0
Hensbroek (Heerhugowaard)	0	1	0	1	0
Oostzaan	0	0	1	1	0
Hoorn e.o.	0	0	1	1	0
Pelgrimspad A'dam-Aalsmeer-Bodegraven	0	0	1	1	0
Gebied bij de Ringvaart	0	0	1	1	0
Hilversum Dennenheuvel	0	0	1	1	0
Door noord	0	0	1	1	0
Holwerd	0	0	1	1	0
Makkinga	0	0	1	1	0
Tussen Leiden en Zoetermeer	0	0	1	1	0
Amstelveen e.o.	0	0	1	1	0
Marken e.o.	0	0	1	1	0
Drenthe	0	0	1	1	0
Fransche Kamp	0	0	1	1	0
Maastricht	0	0	1	1	0
Westzaan	0	0	1	1	0
Graaf Florispad	1	0	0	1	0

Aantal respondenten: 367 (= 100%)

Vraag 14 Soort gebieden dat genoemd is

Soort gebied	%
Stadsparken	15
Recreatiegebied	31
Landelijk gebied	36
Steden/dorpen	6
Provincies/gebieden ver weg	8
Anders	6

Aantal respondenten: 367 (= 100%)

Bijlage 9 Storend in het landelijk gebied

Vraag 16 Stoort u zich ergens aan in het landelijk gebied?
(Antwoordmogelijkheden: Nee; Ja, namelijk.....)

Storen	Frequentie	%
Nee, ik stoort mij niet	146	38,5
Ja, ik stoort mij wel	233	61,5

Aantal respondenten: 379 (= 100%)

Vraag 16 categorieën

Waar aan stoort men zich	1e genoemd N = 233 %	2e genoemd N = 110 %	3e genoemd N = 14 %
Geluidsoverlast	11,9	19,4	0
Verkeersoverlast	32,6	29,4	22,3
Horizonvervuiling	31,1	28,7	35,0
Voorzieningen	5,1	4,8	6,5
Activiteiten	2,5	0	4,0
Infrastructuur	2,4	3,2	7,1
Gedrag en bedrijfsvoering boeren	8,1	6,8	17,9
Overige	6,3	7,7	7,3

Aantal respondenten: N (= 100%)

Vraag 16 categorieën (wat wordt eronder verstaan)

Geluidsoverlast

- radio's en lawaai;
- gegil, drukte en geschreeuw van mensen;
- lawaai (algemeen genoemd);

Verkeersoverlast

- (voorbijsnellende) auto's en motoren, boten, treinen;
- tractoren;
- brommers waar ze niet mogen rijden;
- vliegtuiglawaai;
- er is bijna geen stilte, altijd ligt er ergens wel een snelweg;

Horizonvervuiling

- horizonvervuiling;
- rotzooi die wordt achtergelaten;
- autokerkhoven;
- krotten van schuren;
- plastic hooibalen;
- enorme troep die sommige boeren maken;
- teveel licht 's avonds;
- hekwerken en dergelijke;

Voorzieningen

- teveel recreatieve voorzieningen(bordjes, golfbanen);
- beperkingen voor de hond (ook indien aangeliend);
- homo(lesbische) contactplaatsen;
- patattenten;
- teveel parkeerplaatsen voor auto's;
- te weinig bankjes en dergelijke;

Activiteiten

- het skeeleren op fietspaden;
- wielrenners, skaters;
- te groots opgezette evenementen (popconcerten, georganiseerde fietswandeltochten);
- nudisme;
- exhibitionisme;

Infrastructuur

- gebrek aan voet of fietspaden;
- slecht onderhoud paden en weggetjes;
- te weinig parkeermogelijkheden;
- bereikbaarheid zonder auto;

Gedrag en bedrijfsvoering van boeren

- loslopende honden;
- stank;
- te grote intensieve bedrijven;
- slechte toegankelijkheid weilanden;
- verdroging;
- mestinjectie in broedseizoen;
- te vroeg maaien;
- boeren die in een Mercedes Benz rijden;

Overige

- te kleine omvang landelijk gebied;
- grote eenvormigheid;
- milieuvervuiling;
- mensen die zich niet aan de regels houden;
- ongedierte (insecten als muggen en dergelijke);
- het heffen van toegangsgeld;
- buitenlanders (gekleurd);
- de drukte;

Bijlage 10 Raadplegen informatiebronnen voor bezoek aan landelijk gebied

Vraag 18 Als u informatie zoekt over evenementen of over mogelijkheden om iets te gaan doen in het landelijk gebied, van welke bronnen maakt u dan gebruik?

Informatiebron	Nooit	Soms	(bijna) altijd	N
Huis aan huis krant	36,9	52,1	10,9	301
Familie/vrienden	20,7	60,0	19,4	288
Regionale krant	64,1	31,8	4,1	250
VVV	50,2	42,4	7,5	289
Tijdschrift	39,1	52,5	8,4	278
Landelijke krant	39,6	49,4	11,0	261
Kabelkrant	75,0	21,9	3,1	237
Internet	71,9	26,3	1,7	237

Aantal respondenten: N (= 100%)

Bijlage 11 Mening nieuwe voorzieningen in landelijk gebied

Vraag 19 Hieronder staat een aantal voorzieningen die in een landelijk gebied mogelijk zijn. Wat zou u ervan vinden als deze voorzieningen worden toegevoegd aan die gebieden waar u vorig jaar bent geweest?

	Ik zou er voor zijn	Maakt me niets uit	Ik zou er tegen zijn	N
	%	%	%	
- Een sportcentrum/sportveld	9.6	29.5	60.9	340
- Kleine natuurcamping	37.6	37.6	24.7	340
- Een informatiecentrum	42.6	37.8	19.6	339
- Een herberg/hotel	18.2	32.7	49.1	331
- Een café	33.6	27.3	39.1	339
- Meer wandelpaden	55.7	32.8	11.5	335
- Een plek voor openlucht evenementen	22.0	24.3	53.7	341
- Een plek om vogels te observeren	51.3	43.1	5.6	349
- Een kinderboerderij	43.8	37.8	18.3	338
- Een baan voor crossfietzers	8.0	21.1	70.9	341
- Een speeltuin voor kinderen	32.9	34.1	33.0	336
- Een plek om te zwemmen	58.7	29.5	11.7	341
- Gehandicaptenvoorzieningen	64.9	27.7	7.4	345
- Plekken om te zitten/zonnen	56.9	31.0	12.2	349
- Picknickplaatsen	48.7	27.7	23.6	346
- Een camping bij de boer	45.5	41.6	13.0	340
- Parkeervoorzieningen	29.7	28.5	41.8	337
- Een museum	19.2	45.2	35.5	334
- Een manege	20.7	43.4	35.9	335
- Een visvijver	22.7	41.5	35.8	335
- Iets anders, namelijk:				

Aantal respondenten: N (= 100%)

Bijlage 12 Bestedingen in het landelijk gebied

Vraag 20 Geeft u tijdens een bezoek aan het landelijk gebied wel eens geld uit aan een van de onderstaande zaken? Kunt u aangeven hoeveel u dan gemiddeld per bezoek ongeveer uitgeeft (afronden op hele guldens)?

Geeft geld uit aan:	%	Gemiddelde uitgaven (in hele guldens)
Horeca	90,0	24
Entrees	27,1	17
Parkeren	17,0	9
Reiskosten	48,4	23
Huren van fiets, boot of kano enzovoorts	19,5	22
Excursies	5,7	16
Souvenirs	20,8	19

Aantal respondenten: 370 (=100%)

Bijlage 13 Aanspreken van activiteiten in het landelijk gebied

Vraag 21 Hieronder staan een aantal activiteiten die mensen in het landelijk gebied kunnen ondernemen. In hoeverre spreken deze activiteiten u aan?

	Spreekt mij minder aan %	Spreekt mij meer aan %	N
Actief/sportief			
- Wandelen	9.8	90.2	372
- Fietsen	7.3	92.7	367
- Paardrijden	71.9	28.1	337
- Survival tocht	72.2	27.8	332
- Varen, roeien of kanoen	27.9	72.1	344
- Skeeleren	73.5	26.5	335
- Zwemmen	34.6	65.4	356
- Vissen	80.7	19.3	338
Natuur			
- Bekijken/bestuderen van dieren	22.0	78.0	360
- Bekijken/bestuderen van planten	31.2	68.8	356
- Samen met and. mensen stuk natgebied onderhouden	69.3	30.7	337
Routes			
- Met een auto een toeristische route rijden door het platteland	64.4	35.6	357
- Sterrit/puzzeltocht maken	79.9	20.1	337
- Een bepaalde route lopen die mensen eeuwen geleden ook al gelopen hebben (bijvoorbeeld een kerkepad, pelgrims-tocht of kruistocht te voet)	33.6	66.4	358
Overnachten			
- Kamperen in de natuur	38.2	61.8	343
- Overnachten in een boerderij	42.2	57.8	347
- Overnachten op een landgoed	32.3	67.7	345
- Kamperen bij een boer	42.7	57.3	338
Voor kinderen (en volwassenen)			
- Excursies met een boswachter door de natuur	27.3	72.7	351
- Excursies met een boer over zijn land	39.1	60.9	338
- Excursies op een boerderij	39.8	60.2	336
- Survivaltochten	70.4	29.6	326
- Themadagen (bijvoorbeeld seizoenen, zaaien & oogsten enzovoorts)	54.6	45.4	335
- Hutten bouwen	62.4	37.6	335
- Avonturendagen (puzzeltochten, opdrachten bij de boer en in natuur)	61.1	38.9	329
- Overnachten in de natuur (obv boswachter)	47.3	52.7	335
- Overnachten op de boerderij (leren over boer en bedrijf)	50.8	49.2	333
- Anders, namelijk			

Aantal respondenten: N (= 100%)

Bijlage 14 Hoe boeren het landelijk gebied aantrekkelijker kunnen maken

Vraag 10 categorieën

Wat zouden boeren kunnen doen om uw bezoek aan het landelijk gebied nog leuker te maken?

Categorie	1e genoemd N = 251 %	2e genoemd N = 95 %	3e genoemd N = 25 %
Activiteiten	32,5	35,0	38,4
Voorzieningen	20,8	24,3	15,7
Bedrijfsvoering	29,5	23,4	29,8
Aanzicht landelijk gebied	10,7	13,3	16,1
Overige	6,5	4,0	0

Aantal respondenten: N (= 100%)

Vraag 10 categorieën (wat wordt eronder verstaan)

Activiteiten (positief)

- een open dag (openstelling);
- huisverkoop producten;
- bed en breakfast;
- kamperen bij de boer;
- meer activiteiten organiseren, excursies;
- verhuur (paarden, boten, fietsen);
- overnachten met volpension verzorging;
- kleine snacks en frisdrank verkopen met terrasje;
- verkoop biologische producten;
- verkoop boerenmaaltijden;
- feesten en partijen;

Voorzieningen (positief)

- meer kinderboerderijen of gelegenheid voor kinderen te helpen(educatief);
- meer bloemen;
- bloembakken plaatsen;
- waterkraan om handen te wassen;
- w.c. openstellen;
- wandel- en fietsroutes aanleggen;
- mogelijkheden van doorgang over bedrijf;

- picknickplaats (bankjes en dergelijke);
- afvalbakken plaatsen;
- hekken voorzien van makkelijke opstapjes (mensen wel, dieren niet er overheen);

Bedrijfsvoering (negatief)

- minder stank;
- meer dieren;
- gewoon hun bedrijf voeren op een verantwoorde manier;
- koeien, paarden en varkens lekker buiten in het weiland;
- omstandigheden voor dieren en planten op eerste plaats zetten;
- overschakelen naar biologische-ecologische landbouw;
- agrarisch blijven en niet van alles erbij doen.(verkoop, kamperen en dergelijke);
- kleinschalige, afwisselende landbouw behouden;
- ondergronds bemesten;
- zo min mogelijk machines gebruiken;
- ophouden met bio-industrie;
- honden vastgelegd houden;
- geen maïs meer aanplanten;
- zo ongecultiveerd mogelijk houden;
- minder gif gebruiken;
- extensiveren;
- koeien niet onthoornen;
- niet maaien, maar begrazen van weilanden;
- schaduw(schuil)plekken voor de dieren;

Aanzicht landelijk gebied (negatief)

- meer variatie op grotere stukken land;
- minder grote silo's;
- het lelijke landbouwplastic aan het oog onttrekken;
- het plaatsen van houtwallen, bomen;
- boerderijen zoveel mogelijk in originele staat houden;
- hun lelijke megastallen afbreken;
- wegen en fietspaden schoonhouden;
- geen hekwerken en prikkeldraad;

Overige

- de boeren hoeven niet veel te doen, die staan wel open voor bezoek. Maar de mensenverknoeien het vaak zelf, dan hoeft het voor de boer niet meer;
- beperking aantal mensen in landelijk gebied;
- vriendelijk zijn;
- emigreren;

Bijlage 15 Bezoek aan boerderij en redenen van niet-bezoek

Vraag 22 Bent u in de afgelopen 5 jaar wel eens op een boerenbedrijf geweest?

Antwoord	Frequentie	%
Ja	210	54,7
Nee	174	45,3

Aantal respondenten: 384 (= 100%)

Vraag 23 Waarom komt u nooit op een boerenbedrijf (meerdere antwoorden mogelijk)?

Reden	Frequentie	%	N
Daar heb ik nooit aan gedacht	58	33,8	173
Dat vind ik niet interessant	25	14,3	173
Ik heb het gevoel dat ik privé-terrein betreed	69	40,0	173
Ik ben bang voor honden, dieren, vee	5	2,7	174
Bij mij in de buurt is dat nergens mogelijk	53	30,7	174
Anders, namelijk	21	12,1	174

Aantal respondenten: N (=100%)

Bijlage 16 Aanspreken boerenactiviteiten

Vraag 24 Naast het werken op hun bedrijf kunnen boeren zich in het landelijk gebied ook bezighouden met verschillende andere activiteiten. U kunt hierbij denken aan: (opsomming zie tabel). Welke drie van deze activiteiten spreken u het meeste aan?

Activiteiten	Frequentie	%
Verkoop eigengemaakte producten	194	52,6
Beheren landschap	170	46,1
Openstelling v. wandelaars	143	38,8
Onderhoud cult.hist. gebouwen	111	30,1
Kinderactiviteiten	90	24,4
Overnachten op boerderij	85	23,0
Openstelling bedrijf	78	21,1
Horecagelegenheid	54	14,6
Excursies op bedrijf	44	11,9
Mogelijkheid meewerken	40	10,8
Verhuur fietsen enzovoorts	37	10,0
Verhuur ruimtes	24	6,5

Aantal respondenten: 369 (= 100%)

Bijlage 17 Mening over verdwijnen van boeren

Vraag 25 Zou u het jammer vinden als de boeren uit het landelijk gebied verdwijnen (open vraag)?

	Frequentie	%
Jammer	346	95,4
Niet jammer	17	4,6

Respondenten: 363 (= 100%)

Jammer als de boeren uit het landelijk gebied verdwijnen, omdat...	Freq.	%
...boeren horen bij/in het landelijk gebied	87	25,1
...gebied/landschap verdwijnt dan, boer is landschapsbeheerder	50	14,5
... bebouwing, projectontwikkelaar enzovoorts	39	11,3
...natuur verdwijnt dan, boer is natuurbeheerder	37	10,7
...cultuur gaat dan verloren	37	10,7
...emotie, sfeer, heel erg, jammer, vroeger...	36	10,4
...boeren horen in Nederland, bij het Hollandse landschap	36	10,4
...educatiefunctie boer, kinderen leren waar melk vandaan komt	12	3,5
...productiefunctie, waar moet eten dan vandaan komen	11	3,2
...afhankelijk van wat er voor in de plaats komt	3	0,1
...overige redenen	152	43,9

Respondenten: 346 (= 100%)

Vraag 25

1. geheel afhankelijk van wat er voor in de plaats komt
2. het hoort in een landelijke omgeving
3. een deel van dit gebied dan verdwijnt
4. cultuur, werkloosheid, eten en melk; hoe met dat, echt heel erg
6. er een stuk cultuur verloren gaat
8. boeren niet moeten verdwijnen, althans niet de biologisch dynamische boeren
9. zonder boeren en hun vee het landschap erg gaat veranderen, ik denk meer woningen, keurig aangelegde perken, met hier en daar een kinderboerderij zodat ze nog weten hoe een koe, varken, schapen en kippen er uit zien. Ik zou het erg vinden ja.
10. het hoort bij het landelijk gebied
11. wanneer de boer verdwijnt er nog meer huizen gebouwd worden. Dag stilte, dag groen!!
12. ze er horen
13. zij ook een heel belangrijk deel uitmaken van onze cultuur en onze bevolking
14. het echt werken aan de natuur komt, en niet aan secundant automatische activiteiten
15. ze zoveel te bieden hebben maar dat het door den haag alleen maar moeilijker wordt

16. verschrikkelijk, moet er niet aan denken
17. niet jammer omdat stadselui leuker zijn
18. dit ondenkbaar is
19. zij de enige waarborg zijn dat het gebied blijft wat het is, en er op een zinvolle manier vorm aan geven.
20. het een bepaalde sfeer geeft, bijvoorbeeld door de dieren en de akkers
21. boeren horen te boeren, ze verbouwen ons voedsel en dat is vreselijk belangrijk, zien we tenminste nog een beetje waar ons eten vandaan komt
22. boerderijen passen in het landelijk 'gezicht' (beeld)
23. zij horen bij de natuur met al hun bezigheden
24. boeren horen op het land. Boeren horen in Nederland. Nederland zonder boeren is geen Nederland meer. Nederland zonder koeien en schapen in de wei is geen Nederland meer. Ik zou het vreselijk vinden als er geen boeren/boerderijen meer zouden zijn!
25. zij het karakter van het landschap mede bepalen
26. boeren uit historisch oogpunt in het gebied thuishoren
27. dat gebeurt niet
28. het bij ons land hoor en veel mensen er (soms onbewust) van genieten
29. het de omgeving ontsierd
30. mag nooit gebeuren. Wat zou er gebeuren met de prachtige polderlandschappen in Noord Holland
31. het boerenbedrijf bij de Nederlandse samenleving hoort
32. het een kijk biedt op een ander, belangrijk, leven. Dicht bij huis maar toch onbekend bij stedelingen
33. zij verbonden zijn sinds eeuwen met het agrarisch bedrijf, eigen aan ons polderland.
34. zij mijns inziens de schakel kunnen zijn tussen de natuur en de mens van tegenwoordig, die vergeet zeld onderdeel te zijn van de natuur dus ook verantwoordelijk is voor het eigen aandeel. Kortom: bewustwording/blijven van het feit dat wat we consumeren ook ergens vandaan komt/moet komen.
35. het een deel van de Nederlandse cultuur is en het leerzaam is om te weten hoe met leeft en werkt
36. ze horen bij het Hollandse karakter
37. zij een wezenlijk onderdeel zijn, zorgen voor leven, activiteit, anders wordt de wereld alleen een aangeharkt park
38. het hoort bij Nederland
39. ze het landschap goed beheren
40. boerderijen en vee in de wei onverbrekelijk deel van landelijk gebied zijn. Ook landerijen (maïs en graanteelt van belang).
41. ik niet zou weten en ook niet wil weten hoe een landelijk gebied er zonder boeren uitziet.
42. niet jammer omdat het gebied wordt misschien wilder
43. het boerenbedrijf een onderdeel is van het landelijk gebied en activiteit brengt. Zorgt voor stabiliteit.
44. ze bij het beeld van Nederland horen en voor ons eten zorgen en de verstedelijking moeten stoppen

45. zij het zijn die de natuur in stand houden en er naar mijn mening het dichtst bij staan
46. niet jammer omdat het toch al een verloren zaak is
47. een stuk cultuurhistorie verdwijnt, jammer voor de kinderen
48. het hoort bij het landschap. Het is 'Hollands'.
49. anders geen onderhoud wordt gepleegd
50. ze de activiteiten A, B en I kunnen uitvoeren
51. ze het hart en de ziel van het landschap vormen. Zonder boerenbedrijf gaat het landelijk gebied ten onder!
52. zij er alles van weten en dus het goed kunnen onderhouden en een oogje in het zeil houden. Boeren horen bij het landelijk gebied zelf
53. het niet meer terug komt, is een verlies
54. ze een wezenlijk onderdeel zijn van de landelijke gebieden
55. zij een bijzonder gezicht geven aan typisch holland
56. ze wellicht plaatsmaken voor wegen, verstedelijking enzovoorts Omdat ze hun bedrijf ook kunnen omvormen tot een acceptabel manier van boeren.(niet jammer omdat veel boeren het landschap drastisch hebben aangetast (verkaveling, grote lelijke stallen enzovoorts) en een verwerpelijke soort agrarisch bedrijf voeren (sommigen overigens niet))
57. het voor mij een onderdeel (belangrijk) is van landelijk gebied
58. ze het land voor iets anders gaan gebruiken bijvoorbeeld fabrieken, autowegen, huizen
59. waar moet de boer naar toe?
60. boeren verantwoordelijk zijn voor het landelijk gebied. Zij hebben dit gebied nodig en het gebied heeft hen nodig (beheer, levensonderhoud etc).
61. het landelijk gebied ook bij Nederland hoort
62. ik als kind in Duitsland op een boerderij grootgebracht ben; rust en natuur en boeren horen te blijven
63. weer band met natuur verloren
64. ze erbij horen
65. als wij met de auto rijden is het heerlijk om de koeien en de schapen in de wei te zien lopen
66. dan verdwijnt het leven en de natuur
67. een groot deel karakter weg raakt uit het gebied. Verder zal het bekende gezicht van vee in het weiland een grote manco zijn
68. ze er horen
69. het mij vervelend voor hen lijkt om weg te moeten. Zij bijvoorbeeld extra's kunnen toevoegen aan landelijk gebied.
70. niet jammer omdat ik de boeren als afwerend ervaar
71. het alternatief stad is, dus geen afwisseling
72. zonder boeren weinig landelijks overblijft
73. boeren een noodzakelijk onderdeel zijn van landelijk gebied. Zonder boeren verwordt het tot recreatiegebied
74. verdwijnen oude boerderijen en open gebieden
75. omdat vee en landbouw prachtig is

76. dat erbij hoort. Belachelijk, door huizenbouw wordt er al zo veel verpest! Er is zelfs te weinig natuur en boeren rondom de stad!
77. er industrie en woningen zullen komen
78. zij de oorspronkelijke bewoners zijn die beroepsmatig het land onderhouden en het karakter van de streek in stand houden
79. het hoort bij ons cultureel erfgoed en ons landelijk gebied gedeeltelijk gevormd is door de boeren
80. niet jammer omdat t.g.v. ongerepte natuur !!
81. een boerderij hoort in het landelijk gebied
82. daarmee het landelijk gebied van z'n belangrijkste charme beroofd wordt
83. elk kind hopelijk ooit op een boerderij komt en leer hoe het daar gaat. Ik zelf ging vroeger 6 weken naar opa en oma op de boerderij
84. er dan weer huizen gebouwd worden waardoor er veel natuurschoon verloren gaat
85. dan veel verloren gaat in cultuurhistorische, natuurlijke en recreatieve zin
87. je in tijd van oorlog tot eten moet (dan kun je niet importeren) en er moet toch groen om de steden heen blijven
88. ik dan bang ben voor projectontwikkelaars met heel veel geld
89. de landschappen dan misschien ook verdwijnen zoals ze nu zijn
90. het een oer-Hollands verschijnsel is (niet jammer indien het ongerept natuurgebied wordt)
91. zij je nog een plattelandsgevoel geven rondom de stad
92. ze er naar mijn mening thuishoren
93. zij onafscheidelijk met het landelijk gebied verbonden zijn en daar vaak een onderdeel van zijn
94. onnatuurlijk is
95. het bij het landschap past en leerzaam is voor kinderen
96. het land dan wordt volgebouwd met kantoor, huis en winkels. Gene bos of natuur, dus nee niet doen.
98. toch veel mensen langs de boer gaan voor verse melk, kaas etc
99. niet jammer omdat grond schaars is en landbouw vaak niet rendabel, dan is natuurontwikkeling beter
100. zij al eeuwen en eeuwen in Nederland hun werk doen, dan vind ik dat zij dat moeten blijven doen
101. daarmee waarschijnlijk ook het landelijke gebied verdwijnt
102. omdat er waarschijnlijk een projectontwikkelaar iets bedenkt
103. er al zoveel weg is
104. je dan de dieren niet meer hebt, de boerderijen geven het gebied sfeer, inclusief de activiteiten die erbij horen.
105. ze een onderdeel van het landelijk gebied zijn
106. er al zoveel verdwenen is
107. ze doen toch nog goede dingen voor de natuur
108. we niet zonder hun voedselproductie kunnen en het echte Nederlandse landschap zou verdwijnen
109. boeren bij het landelijk gebied horen
110. de boerderij bij zeer veel landelijk gebied een onmisbare schakel is

111. het Hollandse landschap zal verdwijnen
112. zij met elkaar open, weids, cultuur-historisch gebied vertegenwoordigen
113. dat meestal is omdat de stad oprukt.
114. toch van oorsprong de boeren thuishoren in een landelijk gebied
115. ze er onderdeel van uitmaken
116. een boer hoort bij het platteland
117. de rust moet blijven
118. ze horen bij het landschap
119. moeten blijven. Alleen goede boeren, echte boeren, zoals vroeger in Friesland. Niet biologisch, moet verdwijnen. Al die varkensfokkerijen moeten weg. Bah.
120. anders gaat veranderen. Het is niet meer mogelijk om de natuur te behouden
121. het hoort bij de sfeer van het leefgebied
122. dat juist landelijke is
123. het echt Hollands is en wat is er mooier dan een koe in de wei als je bijvoorbeeld In de trein zit
124. het hoort in de omgeving en anders verdwijnt wellicht het natuurgebied
125. ze het gebied 'naturel' houden, uit de sfeer van recreatie en toerisme (zo vrijblijvend)
126. dat gewoon is zo een gebied hoort
127. ik vind dat zij recht hebben op een goed bestaan, ik zou alles missen
128. boeren er eenmaal bijhoren
129. een stuk Nederlandse cultuur verloren zou gaan: maar GEEN bio-industrie
130. zij een onderdeel van de maatschappij zijn
131. boerderijen nostalgische herinneringen oproepen en typisch Nederlandse landschapsvorm
132. een landelijk gebied boeren behoort hebben, ik hecht aan deze traditionele vorm van leven en vind boeren een essentieel onderdeel van cultuur
133. zij deel uitmaken van
134. producten handhaven, landschap functie
135. dan verdwijnt er een groot stuk cultuur
136. het landelijk gebied dan toch z'n bijzondere waarde verliest wat haar zo uniek maakt
138. de vrijgekomen ruimte dan sneller bebouwd al worden
139. dan een stuk cultuur van Nederland zou verdwijnen en het voor de toekomstige kinderen echt lijkt alsof een ei uit de fabriek komt
140. zij volgens mij toch hard nodig zijn
141. ze belangrijk zijn voor het werk dat ze doen (uitoefenen beroep) en begrip en medewerking voor behoud natuur
143. het zo een onderdeel van Nederland is
144. ligt eraan wat ervoor in de plaats komt. Meer stad = jammer. (niet jammer omdat: meer natuur = oke).
145. dit bij Nederland hoort
147. ze nodig zijn
148. het niet uit het beeld mag verdwijnen
149. zij ervaren natuurbeheerders (kunnen) zijn
150. hoort erbij
151. die het levend houden, anders is het leeg of een kunstmatig park

152. landelijke verdwijnt
153. ze erbij horen
154. jammer omdat zij het land door de vele eeuwen heen in cultuur gebracht hebben. Ze geven er het gezicht aan. Niet jammer omdat alleen de lelijke bedrijven zonder cultuurhistorische waarden mogen weg omdat zij het gebied een minder goed aanzien geven.
155. het een stuk Nederland is
156. omdat die stukken land volgebouwd worden !
157. het erbij hoort
158. een rustieke omgeving de heilzame tegenhanger is van de stedelijke turbulentie
159. hoort erbij
160. het juist karakteristiek is voor het gebied
161. de natuur de rust, het leven, alles wat noodzakelijk is om te leven ook verdwijnt
162. drama
163. jammer omdat het landschappelijk afwisseling biedt door verschillende begroeiing op de akkers, of verschillende soorten vee (niet jammer wanneer het mega-bedrijven zijn)
164. het boerenbedrijf leuk is om te zien
165. het bij de omgeving hoort
166. ze mede het gezicht bepalen van het landelijk gebied
167. ik van 'lege' weilanden houdt
168. het landelijke gebied zijn aantrekkelijkheid heeft gekregen door het boerenbedrijf
169. de stadsmensen dan geen enkele binding meer met de natuur hebben. Zij weten dan helemaal niet meer waar hun voedsel vandaan komt.
170. als er geen boeren meer zijn, zijn er geen ruimten voor mensen die graag willen recreëren op landerijen
171. hoort in Hollands landschap
172. jammer omdat het heel mooi cultuurlandschap kan opleveren en historisch gezien in Nederland ook hoort (niet jammer omdat sommige bedrijven en erven erg lelijk en milieuonvriendelijk kunnen zijn)
173. het erbij hoort
174. het landelijk gebied daardoor verschaalt, niet interessant meer is
175. het allemaal vol wordt gebouwd en er geen groen en natuur meer overblijft
176. het landelijk gebied veelal cultuurlandschap is, met vaak oude wortels (dus ga bij Wageningen knoteiken snoeien, want is echt geen natuurlandschap!)
177. er gaat dan veel kennis en onderhoud weg. boeren hoort bij de natuur
178. jammer omdat dan ook de gewassen en dieren verdwijnen en de speciale ambiance die een mooi boerenbedrijf geeft (niet jammer omdat dan de stank en de foeilelijke loodsen en verwaarloosde terreinen niet langer de horizon vervuilen)
179. koeien in de wei, akkers met wuivend graan moeten blijven bestaan
180. het land ook van de boeren is, en niet alleen van stadse recreanten
181. het dan allemaal park zou worden, zonder leven. Het zou erg nep zijn
182. onderdeel van erfgoed
183. de grond dan voor iets anders gebruikt gaat worden

184. zij volgens mij een functie hebben in het geheel van wonen en werken. Waar moeten zij dan overigens naar toe?
185. belangrijk deel van de Nederlandse cultuur
186. ze in feite een groot deel van de natuur beslaan (wei, koeien etc)
187. boerenbedrijf, bepalend is voor het landschap
188. landbouw gebied heel mooi kan zijn
189. niet het hele land recreatiegebied mag worden
190. we dan vanaf Utrecht - Den Helder door de stad rijden met misschien een parkje ertussen
191. dat een verandering van Nederland zou betekenen. Geen boerderijen en koeien in de wei meer -onvoorstelbaar !
192. omdat er al zoveel verdwijnen
193. ze horen erbij. Ze wonen er, kunnen gebied in de gaten houden, geven het gebied door dieren en landbouw iets moois
194. maar neem je Hollands weiden weg, zijn koeien, boeren en zijn paarden, schapen, dan is mijn land geen Holland meer, al staat het op de kaarten (vrij naar een gedicht van??)
195. meer geld voor de boeren
196. ze erbij horen
197. er toch al veel te veel verdwijnt. Op zo een manier wordt Holland in de toekomst zelf een ontwikkelingsland. Door alle opgelegde beperkingen door Brussel, De vraag is, houden anders zich daar dan wel aan?
198. is een essentieel element
199. iets bepaalds dan ontnomen wordt
200. zij juist een belangrijk deel uitmaken van het landelijk gebied
201. ze met hun landerijen en boerderijen deel uitmaken van het landschap
202. nodig voor gezonde welvaart en economie
203. ik boerderijen altijd een gezellig en mooi gezicht vind. Dus boerderijen moeten blijven
204. het zo bij Nederland past en 't niet goed is voor de natuur
205. verlies van cultuur
206. er al veel te veel boeren het hebben moeten geven
207. ze ontzettend veel betekenen voor het instandhouden van het weidelandschap
208. er al zo weinig natuur overblijft
209. ik het zou missen in het landschap
210. vanuit sociaal-historisch oogpunt horen boeren in het landelijk gebied. Als de boeren verdwijnen denken alle kinderen straks echt dat groenten en melk bij de AH vandaan komt
211. onderhoud cultuurhistorische gebouwen en beheer van landschap en dergelijke
213. boeren en boerderijen horen in een landelijke omgeving, koeien, schapen en dergelijke zijn altijd leuk om naar te kijken
214. niet jammer, omdat het moderne boerenbedrijf niet veel met natuur te maken heeft
215. ernstig omdat alleen zij in staat zijn goed natuurlijk - geen kunstmatig - oinدهoud te verrichten
216. een stuk cultuur en specifiek Nederland verdwijnt

217. niet meer landelijk dan wordt het een parklandschap
218. kinderen in de randstad, dieren dan alleen van de TV of plaatjes leren kennen
219. dan missen we de landelijke bedrijvigheid en het vee. Het zou wel mooi zijn als er diervriendelijker geboerd kon worden.
220. ze er horen en het landschap 'maken' tenminste voor een deel
221. in verband met biologische producten verdwijnen kan. Historische boerderijen.
222. controle verdwijnt
223. niet jammer, omdat ik het niet erg vind
224. je daarmee het platteland als het ware opheft. Grootschalige landbouw doet het landelijke karakter geen goed.
225. landbouw en veeteelt voor ene groot deel het landelijk gebied bepalen
226. we groen nodig hebben om te leven en te ontspannen
227. zij al eeuwen onderdeel uitmaken van het landelijk gebied. Er zijn wel goede en slechte voorbeelden te vinden.
228. zij het beeld van het landelijk gebied voor ene belangrijk deel bepalen
229. 't een stuk geschiedenis heeft die dan verloren gaat
230. het hoort bij Nederland
231. niet jammer, omdat daarna ook de dieren verdwijnen
232. a) er zijn al zo weinig boerenbedrijven rondom Amsterdam; b) het hoort bij het landelijk gebied rondom Amsterdam: geeft er het specifieke karakter aan.
233. het gebied dan waarschijnlijk een parkachtig uiterlijk zal krijgen zoals bijvoorbeeld Amsterdamse Bos
234. ze er 'horen'. Als ze verdwijnen blijft er weinig van over.
235. dat zij reeds al eeuwen een onderdeel uitmaken van het Hollandse landschap
237. 1) een rijke, wezenlijke traditie verloren gaat; 2) de kans groot is dat er gebouwd gaat worden
238. we al zo een druk bestaan hebben alle stukjes grond worden al volgebouwd. Boeren horen bij Nederland
239. het erbij hoort
240. zij vormen een belangrijke rol van de maatschappij
241. het juist zo leuk is de lammetjes in het boorjaar en de koeien staan te grazen en de paarden in de wei
242. dat nooit mag gebeuren, moet alle groen dan weg, en bebouwd worden? Dat hopen we niet mee te maken !
243. ze er horen en het landschap er zou veranderen (weilanden zonder koeien?)
244. dit hoor gewoon in Nederland
245. deze mensen jaren van vader op zoon hebben gewerkt en gewoond en waarom zouden dan moeten verkassen.
246. land waarschijnlijk wordt volgebouwd (niet jammer, mits landschap kan verwilderen)
247. het bij neerland hoort en omdat natuur en ecologische boeren goed samen gaan verder denk ik dat kinderen helemaal niet meer weten waar de melk en dergelijke vandaan komen
248. dit de oorspronkelijke bewoners zijn, indien zij verdwijnen, rukt de verstedelijking op

249. dat hoort bij het landelijke en ik njna overal van hou wat bij de natuur hoort en erg tegen de economie ben, wat deze rest dus bederft
250. jammer omdat deel van de cultuur en de geschiedenis, niet jammer omdat landbouw erg eenzijdig is geworden
252. ze er horen. Maar ik ben geen expert. En ze moeten geen souvenir worden
253. er dan geen koeien meer zijn
254. dit hoort bij het platteland, het zou het Nederlandse landschap zo doen veranderen dat er niet oorspronkelijks meer overblijft
255. het voor mij iets is wat er bij hoort.
256. het onderdeel uitmaakt van het landelijk gebied
257. jammer omdat Nederland een uniek cultuurhistorisch landschap heeft dat grotendeels door boeren gemaakt is in een eeuwenlang proces (niet jammer omdat de boeren er de laatste 40 jaar een puinhoop van hebben gemaakt: gif, stank, hormonen, silo's, industrialisering van het landschap)
258. dat de laatste functioneel gebruik van het land verdwijnt
259. dan bijna zeker gebouwd gaat worden, terwijl juist het vlakke land met dieren en/of gewassen fijn is om naar te kijken
260. hetgeen zij doen voorziet in primaire behoeften. Het kan wel anders. Maar weg? Ik hoop NOOIT!
261. Zij juist kleur geven aan het gebied en dit als geen ander kennen
262. het samengaan een leuke combinatie is
263. een stuk historie verdwijnt, rust en groen en dieren, welke het landelijke gebied zo mooi maken verdwijnen, Nederland wordt te georganiseerd
264. dat onze landschap heeft gemaakt
265. boeren hier horen
266. degene die er midden in staat ook de betere info kan geven
267. het landelijke juist met de boeren samengaat
269. ik niet nog meer stedelijke ontwikkeling in de omgeving wil
270. zij iets rust toevoegen aan de alledaagse hectiek van het stadse leven
271. heet deel uitmaakt van de maatschappij en kleur en variatie geeft. De ambachtelijkheid is mooi en cultureel belangrijk
272. het toch leeft
273. we overspoeld worden met industrie, luchtvervuiling
274. ik wel gesteld ben op kleinschalige landbouw met afwisselende gewassen: vaak heel mooie oude boerderijen, hoeves en dergelijke
275. omdat zij daar horen, een boer kan niet in de stad gaan wonen/werken. Ik hou van koeien, schapen et. Boerderij + weiland = ruimte = rust = groen
276. Het toch een belangrijk aspect is van het landelijk gebied.
277. De boeren door de eeuwen heen één zijn geworden met de landelijke omgeving. Verder kunnen zij een belangrijke taak vervullen bij het tot stilstand brengen van verdere bebouwing en inrichting van het landschap (indien mogelijk zelfs terugdringen).
278. het landelijk gebied verdwijnt en mogelijk de verstedelijking toeslaat
279. veel mensen wel meer zouden weten hoe alles groeit en bloeit
280. de mensen zich daar juist een beetje terug kunnen trekken

281. jammer omdat boerenbedrijf kenmerkend is voor 'landelijkheid' ('de boer op gaan' heeft ook een bepaalde gezelligheidswaarde). Niet jammer, omdat er dan sprake van kan zijn dat 'landelijk gebied' 'natuurgebied' wordt
283. dat een heel groot gemis zou zijn aan ieders opvoeding en wat vertellen we kleintjes dan nog, daar leef je toch van?
284. het onlosmakelijk met de natuur verbonden is
285. ze bij de cultuur horen, ze typeren Nederland als een onvervangbaar iets
286. het platteland ruimte geeft en geuren
287. zij nog de weinigen zijn die iets met de natuur van doen hebben en dat beter kunnen beschermen
288. er dan nog meer huizen/bedrijfsgebouwen worden neergezet. Het is dan gedaan met de rust.
289. het erbij hoort
290. het erbij hoort
291. deze gebieden dan opgeslokt worden door de grote steden, huizen in plaats van groen
292. boerderijen moeten blijven
293. dan ook het landelijk gebied zal verdwijnen
294. boerderijen in het landelijk gebied horen daar
295. dit één van de kenmerken van het landelijk gebied is en ook een deel van de charme zou verdwijnen
296. een boerenbedrijf hoort in een landschap
297. het een verarming zou betekenen van het land
298. het mogelijk moet zijn om landbouw en natuur te combineren, en landbouwactiviteiten horen bij het landschap
299. de boeren met hun vee en akkers het landelijk gezicht bepalen
300. ze bij het landelijk gebied horen en ik van weilanden hou.
301. zij onderdeel van het landelijk gebied zijn, de echte functie van het gebied verdwijnt dan
302. hoort bij het Nederlandse landschap en cultuur
303. daar gaat het nu juist om. Natuur is geen cultuur: laat ze boeren
304. een beeldbepalend element verdwijnt
305. cultuur en geschiedenis zijn verloren
306. jammer omdat je dan de buitenlucht (frisse lucht, mestlucht) niet meer ruikt en er geen groen meer over blijft rondom Amsterdam
307. dat gepaard zou gaan met ingrijpende verandering van het landschap
308. jammer omdat het landschap natuurlijker blijft. Doet Hollandser aan. Nostalgie blijft bewaard. Niet jammer omdat als de boer bio-industrie heeft.
309. boerderijen met vee en alle andere dingen die erbij horen
310. het juist zo leuk is om het verschil tussen een boerenleven en het leven in de stad
311. dit wel bij de Nederlandse natuur hoort
312. 1) noodzakelijk; 2) Nederlands; 3) leerzaam; 4) mooi
313. het Nederlandse landelijk gebied door hen is gemaakt ('echte' natuur hebben we niet meer) en ze er wezenlijk onderdeel van uitmaken
314. zij maken het landelijk gebied. Er zijn al te veel witte puisten in deze gebieden.
315. dan ook het landelijk gebied verdwijnt, wordt ook volgebouwd

316. specifieke seizoenswerken verdwijnen als ploegen, zaaien, oogsten, gieren enzovoorts
317. niet jammer indien de regulieren boeren vervangen worden door biologisch dynamische boeren
318. ze voor de open ruimte zorgen
319. zij kennen gebied, historie, grond, natuur, planten en dieren
320. natuur minder kans heeft
321. als wij zo doorgaan is er over 50 jaar geen stukje groen meer over
322. ik vind dat boeren bij een landelijk gebied horen. Het is leuk om vee op de weilanden te zien!
323. er grote kans zal bestaan dat het wordt volgebouwd met huizen/bedrijven enzovoorts
324. boeren voor hun activiteiten land in beslag nemen dat dan gelukkig niet voor bebouwing wordt gebruikt
325. dan verdwijnt het historisch karakter van het landschap
326. dit de veelzijdigheid van dit zou aantasten
327. het hoort erbij
328. zij een bepaalde sfeer aan het landschap geven, vaak oude ambachten gebruiken
329. juist de combinatie het zo leuk maakt ook gezien natuur (denk aan weidevogels)
330. alles al genoeg volgebouwd is
332. die bij uitstek natuurbeheerders zijn
333. ook iets over het verleden weergeeft
334. er een of ander projectontwikkelaar er een bouwlocatie van maakt
335. het bij het landelijk gebied hoort en het komt ten goede voor het landelijk gebied onderhoud/werk/lucht
336. er al zoveel gebouwd word, er moet ruimte blijven voor lege plekken en zeker ook voor boeren
337. zij de kern zijn van landelijkheid
338. Hoort bij landschap (alleen nostalgisch uitziende boerenbedrijven)
339. alles dan veel duurder gaat worden, want dan zal er geïmporteerd moeten worden
340. die bij het landelijk gebied horen, een landelijk gebied is geen pretpark
341. het een groot stuk mooie cultuur is wat Nederland bezit die nog self-sufficient zijn ook
342. ik het altijd erg leuk vind om het vee te zien rondlopen en ik stal er ook mijn paard
343. het bij het Nederlands landschap hoort. Wel vind ik dat verhouding van natuur en landbouw/veeteeltgebieden in balans moet zijn
344. het boerenbedrijf er echt bij hoort voor mijn gevoel. Het typische Hollandse plaatje, weilanden, koeien, boerderij
345. Nederland dan helemaal 'n pretpark wordt
346. geeft goede afscheiding tussen steden. Anders wordt alles een grote stad
347. niet jammer omdat ik denk de vrije natuur zonder mens is altijd beter
348. Nederland (vooral aangezien alles te dicht gebouwd wordt, Randstad)
349. je deze mensen nodig hebt (eten, drinken)
350. er al zo weinig natuur meer over is en het hoort bij Nederland
351. het gebied mede is gevormd door de boerenbedrijven

352. ze er gewoon thuishoren. Nederland is volledig ontginnen. De grond dient om voedsel te leveren. Dat mag je zien !
353. einde van het landelijke van deze gebieden: ze zouden 'doods' worden
354. uit cultuurhistorisch standpunt boeren bij het landschap horen, dat er al zoveel verdwijnt uit economisch stand is verontrustend
355. zij horen erbij
356. zij het gezicht ervan bepalen
357. zij erbij horen
358. geeft rust en frisse lucht aan de omgeving. Brengt afwisseling toe aan landschap.
359. ze een essentieel deel van de cultuur uitmaken (nog wel)
360. jammer omdat geheel verdwijnen een aantasting zou zijn voor het 'totale' landschap; de koeien en de akker, de boomgaard horen bij het Nederlandse landschap (niet jammer omdat daarmee een hoop (bodem)vervuiling uit de wereld zou zijn; heide en bos, weideland, struikgewas, drasland etc, flora en fauna zouden zich kunnen herstellen
361. de omgeving steeds veranderd en mensen weer woningen willen bouwen en geen gebied meer overblijft
362. die er gewoon bijhoren. Zij spelen een belangrijke rol bij het instandhouden van het gebied
363. de natuur waarschijnlijk dan verder gecommercialiseerd wordt
364. in Nederland een boerenbedrijf bij het landelijk gebied hoort, in mijn ogen
365. boeren betekent vee, betekent begroeide akkers. Dat is een belangrijk onderdeel van het landelijk gebied.
366. ze in mijn ogen noodzakelijk zijn voor verbouwen en productie van vlees, groente en zuivelproducten en nog veel belangrijker voor het bewaren van landelijke gebieden
367. ze er altijd geweest zijn (cultuurhistorische waarde), levendig beeld geeft, bedrijvigheid en karakteristieke geuren (gier, kuilgras, hooi enzovoorts)
368. het boerenbedrijf onlosmakelijk verbonden is met het zicht van Nederland
369. de landerijen erbij horen en een belangrijk deel van het 'gezicht' van het landelijk gebied bepalen
371. de boerderijen dan ook verdwijnen. Aanzicht verandert dan, minder divers
372. ze veel doen om het gebied landelijk te houden, zoals koeien en/of gewassen, slootkanten enzovoorts
373. niet jammer omdat meer ruimte voor natuur: bos, heide en dergelijke
374. zij er bij horen. In het maatschappelijk bestel kunnen we niet zonder boeren.
375. typisch Hollands
376. jammer omdat mensen steeds verder af staan van waar hun voedsel vandaan komt en het dan 'onzichtbaar' wordt (niet jammer omdat natuur de plek van weilanden/akkers in zou kunnen nemen, dus meer natuur)
377. dan het landelijke verdwijnt en ook de historische boerderij-molens en vee
378. boeren hier horen, ook de koeien horen in het Hollands landschap
379. bij hun huizen vaak veel landgoed en dieren horen wat een natuurlijk, oorspronkelijk beeld geeft. Zonder boeren minder dieren en minder land.
380. het een van de oudste cultuurvorm is van ons land en dat alleen daarom al met zorg behouden moet blijven

381. het landelijk gebied dan waarschijnlijk ook verdwijnt
382. wat komt er dan voor terug???
383. niet realistisch
384. zij een wezenlijk onderdeel van het gebied vormen

Bijlage 18 Mogelijkheden financiële ondersteuning boeren

Vraag 26 Boeren spelen een belangrijke rol bij het instandhouden van het landelijk gebied. Naast de overheid kunnen ook burgers een bijdrage leveren aan de financiële ondersteuning van de boeren. U kunt hierbij denken aan (opsomming zie onderstaande tabel). Welke van deze mogelijkheden spreekt u het meeste aan (meerdere antwoorden mogelijk)?

Mogelijkheid	Frequentie	%
Lid worden vereniging	21	5,6
Entree betalen	49	12,8
Kopen bij boer aan huis	179	48,0
Kopen in supermarkt	137	36,6
Hogere bijdrage waterschap o.i.d.	87	23,2

Aantal respondenten: 373 (= 100%)

Bijlage 19 Kansen voor boeren om extra geld te verdienen

Vraag 27 Zijn er volgens u verder nog mogelijkheden voor de boeren om extra geld te verdienen (open vraag)?

Antwoord:	Frequentie	%
Ja	163	42,6
Nee	26	6,8
Niets ingevuld	131	34,2
Weet niet	63	16,4

Aantal respondenten: 384 (= 100%)

	Frequentie	%
Dagrecreatie	30	18,4
Verblijfsrecreatie	12	7,4
Educatie	14	8,6
Verkoop producten	17	10,4
Recreatie algemeen	9	5,5
Andere bedrijfsvoering	37	22,7
Overheidsmaatregelen	31	19,0
Overige	12	7,4

Aantal respondenten: 163 (= 100%)

Vraag 27 categorieën (wat wordt eronder verstaan)

Dagrecreatie/horeca

- (ontvangen) schoolreisjes, kinderpartijtjes(organiseren);
- kleine eetgelegenheden;
- speelruimte met dieren voor kinderen;
- samenwerking met andere organisaties (roeivereniging en dergelijke om totaalpakket aan te;
 - kunnen bieden;
 - promotie voor tochten naar het platteland via tv en reclamefolders;
 - activiteiten organiseren;
 - een pretpark beginnen;
 - entree heffen voor bezoek boerderij;
 - wandelpaden aanleggen op hun bedrijf tegen betaling door ministerie;

Verblijfsrecreatie

- mogelijkheden kamperen bij de boer;
- overnachten op de boerderij;
- overnachting en horecafaciliteiten (feesten en partijen);
- verhuur woonruimte (appartementen);
- meer kampeerplaatsen door overheid toe staan in plaats van 10 naar 15 of 20;
- organiseren van vakantiecampen voor kinderen op de boerderij;
- overnachten in schuur of hooiberg;

Educatie

- scholen bezoeken en vertellen over hun bedrijf;
- open dagen (uitleg over hun bedrijf);
- cursussen geven over bijvoorbeeld verbouw van groenten en dergelijke;

Verkoop producten

- meer huisverkoop;
- boerenmarkten;
- goede producten afleveren met meer huisverkoop;
- zelf eigengemaakte producten langs de huizen verkopen;
- reclamefolders voor verkoop van bij hen te bestellen producten;
- internetsite ontwikkelen met verkoop van 'ok' producten;
- productverkoop op abonnementsbasis;

Recreatie algemeen

- mensen mee laten werken op de boerderij;
- groene gastvrije ondernemingen van maken;
- caravanstalling;
- paardenstalling;

Andere bedrijfsvoering

- wiet gaan verbouwen;
- (via ondersteuning) meer biologische ecologische productie;
- eerlijke, gezonde producten produceren tegen een hogere prijs;
- goede bedrijfsvoering;
- maarschappelijke taken op zich nemen taakgestraften, randgroepjongeren enzovoorts;
- therapeutisch werk bieden;
- verhuur van bedrijfsgebouwen voor cursussen enzovoorts;
- in plaats van vee, experimentele gewassen telen;
- overstappen naar biodynamische bedrijfsvoering in de vorm van Pergola-associaties;
- opleiding en bewustwording van hun rol als groenbeheerder;
- minder vee, heterogene boerderijen met van alles wat, lekker op het erf;

Overheidstaken

- subsidie voor volgen wetgevingsmaatregelen;
- afschaffen landbouwsubsidies;
- betaling voor onderhoud en beheer natuurwaarden;
- betere beloning voor de producten;
- (be)lastingverlichting;
- bij onrendabele bedrijven. Boeren in dienst van de staat voor onderhoud natuur;

Overige

- omscholing;
- meer samenwerken met elkaar (machines samen enzovoorts);
- verhuren van land;
- emigreren en land verkopen;
- deeltijdbaan als aanvulling;
- leasemogelijkheden voor dieren (koe=melk, schaap=wol, geiten=melk/kaas);

Bijlage 20 Persoonskenmerken

Vraag 1 In welk stadsdeel woont u?

Stadsdeel	Frequentie	%
Binnenstad	53	13.8
Westerpark	27	7.2
Oud-West	15	4.0
Zeeburg	23	6.1
Bos en Lommer	14	3.8
De Baarsjes	24	6.4
Amsterdam Noord	19	5.0
Geuzenveld/Slotermeer	34	9.0
Osdorp	20	5.2
Slotervaart/overtoomseveld	28	7.3
Zuidoost	26	6.7
Oost/watergraafsmeer	49	12.7
Amsterdam oud-zuid	19	4.9
Zuideramstel	30	7.9

Aantal respondenten: 382 (= 100%)

Vraag 3 Wat is de leeftijd van uzelf, uw partner/echtgenoot/echtgenote en overige inwonende kinderen?

Leeftijdscategorie (N = 381)	Frequentie	Uzelf%
18 - 25	39	10,1
26 - 35	97	25,5
36 - 50	122	32,1
50 - 65	82	21,4
65 jaar en ouder	41	10,8

Leeftijdscategorie (N = 383)	Frequentie	Partner%
Geen partner	166	43,4
18 - 25	12	3,2
26 - 35	69	18,0
36 - 50	68	17,6
50 - 65	42	10,9
65 jaar en ouder	27	6,9

Leeftijd	1e kind	2e kind	3e kind	4e kind	5e kind	6e kind
0 - 6 jaar	45	23	2	0	0	0
7 - 12 jaar	27	16	2	0	0	0
13 - 18 jaar	18	11	0	0	0	0
18 jaar en ouder	13	4	1	0	0	0
Totaal	103	54	5	0	0	0

Vraag 4 Wat is de hoogste, afgeronde opleiding van u en uw eventuele partner/echtgenoot/echtgenote?

Wat is de hoogste, afgeronde opleiding van u en uw eventuele partner/echtgenoot/ echtgenote?	Uzelf N = 382 %	Uw partner N = 217 %
Lager(basis)onderwijs	4,7	3,8
Lager beroepsonderwijs (LTS, LEAO enzovoorts)	6,6	9,3
MAVO	7,9	10,3
Middelbaar beroepsonderwijs (MTS, MEAO,MAS enzovoorts)	11,9	9,1
HAVO/VHBO/VWO	20,3	15,2
Hoger beroepsonderwijs (HEAO, HTS, Soc. Academie, PABO enzovoorts)	20,7	25,6
Universiteit (ir, drs, dr, masters enzovoorts)	27,9	25,3
Anders, namelijk.....	0	1,2

Aantal respondenten: N (= 100%)

Vraag 5 Wat is de werksituatie van uzelf en van uw partner/echtgenoot/echtgenote?

Wat is de werksituatie van uzelf en van uw partner/ echtgenoot/echtgenote?	Uzelf N = 383 %	Uw partner N = 218 %
Betaalde baan (32 uur of meer per week)	42,0	44,2
Zelfstandige	8,5	11,2
Parttime baan (minder dan 32 uur per week)	11,4	13,0
Werkzoekend	3,6	1,2
Arbeidsongeschikt	5,5	5,0
Gepensioneerd/VUT	13,8	12,2
Studerend/schoolgaand	8,1	3,9
Huisvrouw/huisman zonder ander beroep	6,2	9,0
Anders, nl.....	0,9	0,3

Aantal respondenten: N (= 100%)

Bijlage 21 Hobby's

Vraag 28 Wat zijn uw hobby's (meerdere antwoorden mogelijk)?

Hobby's	Frequentie	%	N
Creatief	192	51,0	377
Recreatief sporten	317	84,0	377
Competitiesporten	59	15,5	377
Computeren	109	28,8	378
Denksporten	101	26,8	378
Muziek	222	58,6	378
Lezen	301	79,5	378
Gezelschapspelen	106	27,9	378
Televisie kijken of toeschouwer sport	168	44,3	378
Fotografie	97	25,7	378
Uitgaan	256	67,6	378
Natuur	238	63,4	376
Anders	37	9,7	381

Aantal respondenten: N (= 100%)

Bijlage 22 Kranten

Vraag 29 Welke krant(en) leest u regelmatig (meerdere antwoorden mogelijk)?

Kranten	Frequentie	%	N
Algemeen Dagblad	12	3,2	380
Volkskrant	156	41,1	380
Trouw	29	7,7	380
Telegraaf	113	29,9	380
Huis-aan-huis krant	132	34,8	380
Nederlands Dagblad	1	0,2	380
NRC Handelsblad	100	26,4	380
Echo	162	42,6	380
Amsterdams Stadsblad	165	43,4	380
Reformatorisch Dagblad	0	0,0	380
Het Parool	146	38,6	380
Het Financiële Dagblad	18	4,7	380
Ander dagblad	19	5,1	382

Aantal respondenten: N (= 100%)

Bijlage 23 Goede doelen

Vraag 30 Bent u lid of donateur van een organisatie die betrokken is bij een van de onderstaande doelen (meerdere antwoorden mogelijk)?

Doel	Frequentie	%	N
Natuur	159	43,2	368
Milieu	117	31,7	368
Cultuur	23	6,3	368
Bescherming van dieren	118	32,3	367
Hulpbehoevenden in Nederland	27	7,4	368
Mensenrechten	82	22,2	368
Gezondheid	65	17,7	368
Kinderen	60	16,4	368
De Derde Wereld	78	21,2	368
Missie en Zending	21	5,7	368
Andere doelen	3	0,7	377

Aantal respondenten: N (= 100%)